

Reality program "Keeping up With the Kardashians" i svijest o vlastitom tijelu kod mladih djevojaka u dobi od 16 do 20 godina

Markić, Lucija

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, The Faculty of Political Science / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet političkih znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:114:555128>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International/Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-29**

Repository / Repozitorij:

[FPSZG repository - master's thesis of students of political science and journalism / postgraduate specialist studies / dissertations](#)

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Diplomski studij novinarstva

Lucija Markić

Reality program „Keeping up With the Kardashians“ i svijest o vlastitom tijelu
kod mladih djevojaka u dobi od 16 do 20 godina

DIPLOMSKI RAD

Zagreb, 2020.

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Diplomski studij novinarstva

Reality program „Keeping up With the Kardashians“ i svijest o vlastitom tijelu
kod mladih djevojaka u dobi od 16 do 20 godina

DIPLOMSKI RAD

Mentorica: doc. dr. sc. Antonija Čuvalo

Studentica: Lucija Markić

Zagreb

Rujan, 2020.

IZJAVA O AUTORSTVU RADA I POŠTIVANJU ETIČKIH PRAVILA U AKADEMSKOM RADU

Izjavljujem da sam diplomski rad „Reality program „Keeping up With the Kardashians“ i svijest o vlastitom tijelu kod mladih djevojaka u dobi od 16 do 20 godina” (*The Reality Show Keeping Up with the Kardashians and the Body Self-perception among 16-to-20-year-old Young Girls*) , koji sam predala na ocjenu mentorici doc. dr. sc. Antonija Čuvalo, napisala samostalno i da je u potpunosti riječ o mojem autorskom radu. Također, izjavljujem da dotični rad nije objavljen ni korišten u svrhe ispunjenja nastavnih obaveza na ovom ili nekom drugom učilištu, te da na temelju njega nisam stekla ECTSbodove. Nadalje, izjavljujem da sam u radu poštovala etička pravila znanstvenog i akademskog rada, a posebno članke 16-19. Etičkoga kodeksa Sveučilišta u Zagrebu.

(ime i prezime studentice)

SADRŽAJ

UVOD.....	1
TEORIJSKI OKVIR RADA.....	2
Teorijski kontekst rada.....	2
Povijest obitelji Kardashian/Jenner	6
O seriji.....	7
Popratni sadržaj	8
Narativ i obiteljska dinamika.....	10
KUWTK i društveni mediji.....	13
METODOLOGIJA	15
ANALIZA REZULTATA	19
Osobna pitanja	19
Uloga medija u formiranju svijesti o sebi	21
Uloga serije „Keeping Up With the Kardashians“ u formiranju svijesti o sebi	28
RASPRAVA	35
Promjene izgleda i životnog stila.....	44
ZAKLJUČAK	49
IZVORI.....	52
Dodatni izvori.....	53
PRILOZI	56
SAŽETAK I KLJUČNE RIJEČI.....	120

UVOD

Adolescentsko doba razdoblje je intenzivnoga oblikovanja identiteta i veće brige o popularnosti i prihvaćanju kod suprotnoga spola. Posebice se tijela adolescentica drastično mijenjaju i sve više udaljavaju od društvenih ideala, što pridonosi većoj svijesti o vlastitu izgledu i nezadovoljstvu tjelesnim izgledom (Kuhar, 2005).

U odrastanju današnjih djevojčica ovo delikatno razdoblje dodatno je pojačano „bombardiranjem“ novim idealom ženske ljepote kojemu su izložene sa svih strana. Njihovim nesigurnostima više ne doprinose samo školske kolege – sveprisutni novi ideal ženskog tijela koji se nekad viđao na televiziji i časopisima postaje njihova sve ranija opsesija. Na društvenim mrežama pojavljuje se sve više mladih djevojaka koje izgledom neupitno podsjećaju na protagonistice *reality showa* „Keeping Up With the Kardashians“ te promjena standarda i medijskog prikaza ženske ljepote.

Na temelju pročitane literature koja se bavi ulogom medija u razvoju svijesti o sebi mladih djevojaka, u kombinaciji s literaturom pročitanoj radi efikasnog sastavljanja svih fragmenata polustrukturiranog dubinskog intervjua pomoću kojeg je provedeno istraživanje, ovaj rad istražiti će kako djevojke same percipiraju ulogu različitih čimbenika u razvoju svijesti o svom izgledu. Utemeljen je na istraživanju utjecaja novog ideala ženske ljepote na djevojke u adolescentskom razdoblju, a potkrijepljen istraživanjima o korelaciji medijskih utjecaja i nezadovoljstva vlastitim tijelom na fokus grupama sličnog uzrasta. U tijelu rada opisan je njegov teorijski kontekst, dane su pozadinske informacije o seriji i njenim protagonistima, opisan je razvoj tijekom vremena i promjena narativa, obiteljske dinamike, produkcije, izgleda i životnog stila. Spomenut je utjecaj koju protagonistice serije imaju u medijima i utjecaj koji ti mediji imaju na djevojke u razvoju s osvrtom na relevantna istraživanja i literaturu te je detaljno opisana metodologija korištena u radu. Dio naslovljen „Analiza rezultata“ sadrži odgovore djevojaka prikupljene u intervjuu podijeljene u tri teme radi lakše interpretacije rezultata i povezivanja s literaturom u dijelu „Rasprava“. Na koncu, zaključak donosi sažetak i finalnu misao cijelog rada kao i komentar autora.

TEORIJSKI OKVIR RADA

Teorijski kontekst rada

Podatci korišteni u radu prikupljeni su iz primarnih i sekundarnih izvora. Kod sekundarnih izvora fokus je stavljen na sljedeće: knjige, studije slučaja, izvorne znanstvene članke, znanstvena istraživanja, web članke, web stranice, portale, društvene mreže i samu seriju.

Serijski se sastoji od 18 sezona od kojih najkraća sadrži 8, a najdulja 21 epizodu u trajanju od 20-45 minuta. U poglavlju „Promjene izgleda i životnog stila“ iznesene su opaske vezane uz relevantne promjene u seriji, prikupljene vođenjem dnevnika gledanja.

Neupitno je to da djeca i mladi u razvoju svoje poželjne obrasce ponašanja svjesno ili nesvjesno traže u svijetu koji vide oko sebe, a pojava medija nudi im puno širi spektar poželjnih identiteta. Današnja djeca rađaju se i odrastaju s internetom– televizijski sadržaj koji je prije bio ograničen na određenu prostoriju i određeno vrijeme sada postaje dostupan u svakom trenutku. Postoje brojni razlozi za gledanje televizije, poput potrebe za različitim informacijama o događajima u lokalnoj zajednici, društvu i svijetu, ali i stvaranje osobnog identiteta pronalaženjem podrške u potvrdi vlastitih vrijednosti, traženje modela ponašanja, samopotvrde te identifikaciji s važnim osobama iz medija. Nadalje, razlog za gledanje televizije potreba je za integracijom i socijalnom interakcijom uvidom u život drugih ljudi, povezivanjem i osjećajem pripadnosti s drugima, socijalna empatija i interakcija, pomoć u obavljanju socijalnih uloga kao i povezivanja s društvom, prijateljima i obitelji. Pa tako i adolescenti, osim zabave, televizijski sadržaji koriste kao izvor informacija i tema za razgovore s vršnjacima kao i zajedničkog druženja gledanjem televizijskih programa (sportski programi, glazbene emisije i sl.). Gledanje televizije je socijalna djelatnost u kojoj medijske poruke često pružaju zajedničku podlogu za interakciju i druženje s drugima (Pavić, Rijavec i Braš, 2017). U izvornom znanstvenom članku „Motivacijski aspekti, učestalost gledanja i ovisnost o televiziji adolescenata“ Jadranka Pavić, Majda Rijavec i Marijana Braš na temelju dosadašnjih istraživanja povezanih s motivima gledanja televizije provele su istraživanje s ciljem ispitivanja učestalosti gledanja i izraženost ovisnosti o televiziji kod mlađih adolescenata u kojem objašnjavaju motive zbog kojih mladi gledaju televiziju kao i utjecaj koji navike gledanja imaju na njihovu svakodnevicu. Sadržaj koji gledaju u medijima ljudi svjesno ili nesvjesno imitiraju ne bi li se uklopili u društvo u kojem prikazane osobe predstavljaju ideale. Metka Kuhar u svojem izvornom znanstvenom članku „Medijske reprezentacije tjelesnog izgleda i samopredodžba mladih“ govori o sveprisutnim

standardima ljepote u suvremenom potrošačkom društvu koje ističe vitkost i druge teško dostižne tjelesne značajke zbog kojih se pojavljuje nezadovoljstvo vlastitim tijelom najizraženije kod adolescentica. Mediji nam konstantno govore kako bismo trebali izgledati te da, ako se malo potrudimo, svi možemo izgledati kao ideal u njima predstavljen dok je neuspjeh, naravno, naša vlastita krivica. Medijsko predstavljanje idealiziranoga tijela i medicinske rasprave podsvjesno nas uvjeravaju da bi svi trebali tako izgledati, a spektatori, pogotovo oni mlađe dobi, misle da s njima nešto nije u redu te se osjećaju nesavršenima i nezadovoljnima zbog vlastitoga tijela ako ono ne izgleda na određen način (Kuhar, 2005). Ljudska bića tašte su naravi i želja za postizanjem savršenog izgleda nije ništa novo, no čini se kako ona danas izlazi na vidjelo u sve ranijoj dobi. O ideji "ljepote kao one u oku promatrača" koja se suprotstavlja suvremenom razumijevanju ljudskoga tijela govori i Ana Maskalan u znanstvenom članku naziva „Ljepota boli: moderne metode stvaranja lijepih besmrtnika“. Postoje povijesni dokazi koji svjedoče o vječnoj ljudskoj želji za privlačnim izgledom te potrebi za uljepšavanjem i mijenjanjem tijela prema individualnim ili kolektivnim određenjima lijepoga, a važnost bivanja privlačnim dobila je svoje evolucijsko, biologijsko i medicinsko uporište. Konstantna promjena ideala ženske ljepote, koji je kroz povijest prezentiran u medijima, ima i svoja društvena te akademska opravdanja - biolozi veličaju karakteristike ženskog dijela povezane s plodnošću, evolucionisti karakteristike važne za prenošenje „dobrih“ gena na buduće naraštaje, a psiholozi i sociolozi ističu vezu između lijepog tjelesnog izgleda i uspjeha u poslovnom i ljubavnom životu (Maskalan, 2012). U stručnom članku *Influence of Mass Media on Body Image and Eating Disordered Attitudes and Behaviors in Females: A Review of Effects and Processes* („Utjecaj masovnih medija na sliku tijela te stavove i ponašanja vezana uz poremećaje u prehrani kod žena: Pregled efekata i procesa“) Gemma López-Guimerà, Michael P. Levine, David Sánchez-Carracedo i Jordi Fauquet opisuju istraživanje provedeno 2010. na skupini američkih adolescentica koje u obzir uzima prijašnja istraživanja o povezanosti medija i nezadovoljstva vlastitim tijelom kod djevojčica u adolescentskom razdoblju. Ne samo da su djevojke u adolescentskoj dobi i mlade žene puno sklonije usporedbama vlastitog fizičkog izgleda s drugim ženama već danas mlade žene jasno i snažno očekuju da će im izgled sukladan idealu predstavljenom u medijima višestruko transformirati život na pozitivan način. Mnoga istraživanja ove tematike dolaze do zaključaka da prosječno vrijeme koje djevojke adolescentske dobi provode uz medije usmjerene na izgled (poput časopisa, televizije itd.) u pozitivnom je odnosu s nezadovoljstvom vlastitim tijelom, težnjom za mršavošću, internalizacijom tankog ideala i estetskih zahvata. Prema teoriji o utjecaju masovnih medija na tjelesnu sliku i stvaranju poremećaja u prehrani žena će, u većoj ili manjoj

mjeri, vjerojatno prigrliti vjerovanja koja se nameću s idejom ideala kao što su (a) ljepota je primarni cilj života žene; (b) vitko tijelo je temeljna komponenta ljepote, fizičkog zdravlja, uspjeha i sreće; (c) anksioznost, stidljivost i sram u prema vlastitom tijelu prirodna je kod žena; (d) žene se mogu transformirati i obnoviti zahvaljujući tehnologiji mode, dijeta i vježbanja; i (e) debljina naznačuje gubitak osobne kontrole i neuspjeh. Čak i djevojke koje pripadaju kulturama u kojima se tradicionalno cijene ženske obline, nakon određenog razdoblja izloženosti mršavom idealu prezentiranom u spomenutim časopisima, počele su pokazivati znakove ponašanja povezane s poremećajima u prehrani. (López-Guimerà, Levine, Sánchez i Fauquet, 2010). Akademski članak *Adolescents, Celebrity Worship, and Cosmetic Surgery* („Adolescenti, štovanje slavnih i plastične operacije“) Anishe Abraham i Diane Zuckerman povezuje novu *celebrity* kulturu, stavove o plastičnim operacijama te povezanost divljenja slavnima s povećanjem želje mladih za promjenom izgleda. Ovo istraživanje važno je jer u obzir uzima *reality* serije u kojima se glorificira estetska kirurgija i ističe važnost učinkovitog probira televizijskog programa o kojoj se govori i u zaključku ovog rada. Kako bi pomnije objasnili spomenutu *celebrity* kulturu korišteni su sljedeći tekstovi: „Mediji i spektakularizacija društvenog svijeta“ Hajrudina Hromadžića koji prikazuje povijesne uloge masovnih medija u produkciji društva spektakla na koju se možemo osvrnuti i u promatranju karijernog puta naših protagonistica. Članak *Celebrity Culture: Famous For Being Famous* („Kultura slavnih: Slavni zbog stoga što su slavni“) Anne Pivovarchuk govori o poistovjećivanju mladih sa slavnima i percepciji slave kao karijernom odabiru koji je danas sve učestaliji te se sve češće zanemaruju „tradicionalni“ karijerni pozivi, a odabire put „Internet slave“ o kojoj indirektno govori i Hromadžić – slavni ne nude nikakav konkretan talent ili vještinu, a za slavu će napraviti gotovo bilo što (uključujući estetske procedure, na što se ovaj rad fokusira). Za prikupljanje informacija iz uzorka korišten je polustrukturirani dubinski intervju oformljen na temelju naputaka iz knjige *Social Research Methods* („Metode društvenih istraživanja“) Alana Brymana, uz pomoć rada „Kvalitativna analiza u socijalnopedagoškom dijagnosticiranju“ oblikovanju istraživanja, autorica Nivex Koller-Trbović, Antonije Žižak i Tihane Novak koji detaljno opisuje proces prikupljanja podataka putem polustrukturiranog dubinskog intervjua i njegovog provođenja na uzorku koji se sastoji od ispitanika adolescentske dobi. Istraživanje, među ostalim, nalaže da vođenje intervjua treba biti maksimalno otvoreno kako bi ispitanici imali priliku usmjeravati razgovor prema vlastitom nahodanju i naglasiti one teme koje su njima važne. (Koller-Trbović, Žižak i Novak, 2003).

S obzirom na spomenutu literaturu istraživačko pitanje rada možemo oformiti na sljedeći način:
Kako mlade djevojke u dobi od 16-20 godina percipiraju odnos između konzumacije i sadržaja serije „Keeping Up With the Kardashians“ i predodžbe o vlastitom tijelu?

Povijest obitelji Kardashian/Jenner

Seriya „Keeping Up With the Kardashians“ prvu sezonu doživjela je 2007., na američkom programu kableske televizije *E!*. No ova obitelj američkoj javnosti bila je poznata i prije početka snimanja serije. Naime, radi se o pridruženoj Kardashian/Jenner obitelji koja ukupno broji šestero djece. Kardashian strana obitelji (majka Kris te djeca – Kourtney, Kim, Khloé i Robert) obitelj su preminulog armensko-američkog odvjetnika Roberta Kardashiana koji je 1995. branio O.J. Simpsona, igrača američkog nogometa, u postupku koji je protiv njega pokrenut zbog sumnje za ubojstvo bivše žene (LA Times, 1994). Ovo suđenje pamti se kao jedno od najkorumpiranih i medijski intrigantnijih suđenja novije američke povijesti. Kris Jenner (tada Kardashian) bila je bliska prijateljica preminule Nicole Brown Simpson, što se u seriji često spominje. Uz to, Robert Kardashian bio je jedan od suosnivača *Radio & Recordsa* - publikacije za proizvodnju glazbenih vijesti i pokretač tvrtke *Movie Tunes*. Bio je predsjednik i izvršni direktor tvrtke za proizvodnju zamrznutog jogurta *Juice Inc.*, a ulagao je i tvrtku za koja se bavila izradom glazbenih spotova - *Concert Cinema*.

Nedugo nakon razvoda (1991.) Kris stupa u brak s Bruceom Jennerom (danas Caitlyn Jenner) (*The Day*, 1991), osvajačem zlatne medalje za desetboj na Olimpijskim igrama 1976., čime je zaslužio titulu *all-American hero*. U trenutku stupanja u brak obje su imali po četvero djece iz prijašnjih veza, a za vrijeme braka Kris i Bruce dobili su još dvije kćeri, Kendall i Kylie.

O seriji

Snimanje prve sezone krenulo je nedugo nakon što je u javnost procurio o amaterski pornografski uradak Kim Kardashian, i *R&B* pjevača Ray J-a. Zbog medijske eksponiranosti obitelji, ali i drugih faktora poput tabloidizacije koja označava „medijsko pridonošenje općoj spektakularizaciji i problematičnom tipu depolitizacije društva, gdje mediji opipavaju tabloidne trendove i traže svoj financijski interes, a posljedično tomu medijski pejzaž, određen programskim karakteristikama tzv. *celebrity* kulture, to jest estradizacijom, spektakularizacijom, *infotainmentom* i *infomercialom*“ (Hromadžić, 2010). Tabloidizaciji i razvlačenju lika Kim Kardashian kroz medije doprinijeli su i američki zakoni koji pravo na slobodu tiska jamče Prvim amandmanom Ustava Sjedinjenih Američkih Država i ne razlikuju se mnogo od prava na slobodu govora. Oni su dio ustavne zaštite slobode koji pojedincu osiguravaju slobodu izražavanja i širenja informacija putem publikacija, a medijima ne pružaju nikakve privilegije koje ne uživaju i sami građani. Uz to, obitelj godinama živi u Los Angelesu, svjetskoj prijestolnici *showbizza*. Nedugo nakon, televizijski producent Ryan Seacrest odlučio je razviti ideju za *reality show* o obitelji koju često naziva bogatom kalifornijskom verzijom obitelji iz serije *The Brady Bunch*, imajući pritom na umu popularni *show* slične tematike koji prikazuje život šašave obitelji *Rock 'n' Roll* glazbenika Ozzyja Osburnea (Access, 2013). Pregovore vezane uz seriju vodila je Kris Jenner koja je u to vrijeme djelovala kao menadžerica svoje tri najstarije kćeri, a kasnije izvršni producent serije (NY Times, 2015). Seriju otkupljuje *E!*, a početkom ove godine potvrđena je i 19. sezona.

Popratni sadržaj

Tijekom godina, ideja KUWTK pretočena je i u mnoge *spinoff* serije:

- I. ***Kourtney and Khloé Take Miami***, (2009.)
Prvi je *spinoff* koji se pojavio dvije godine nakon premijere originalne serije. Prikazivao je pustolovine dvaju sestara u pokušaju otvaranja butika (*Dash*) u Miamiju. Ostvario je vrhunske rezultate zbog čega su ga producenti odlučili produljiti za još jednu sezonu (2010.), nakon čega je uslijedio *Kourtney and Kim Take Miami* (2013.).
- II. ***Kourtney and Kim Take New York***, (2011.)
Serija obrađuje istu tematiku kao *Kourtney and Khloé Take Miami*, samo što ovaj put otvaraju butik u New Yorku. Doživjela je dvije sezone, obje emitirane 2011. godine.
- III. ***Khloé & Lamar***, (2011.)
Trajala je dvije sezone, a prikazivala je svakodnevni život Khloé i njezinog tadašnjeg muža Lamara Odoma.
- IV. ****Lord Disick: Lifestyles of a Lord***, (2013.)
Web serija o *lordovskim* pustolovinama tadašnjeg partnera Kourtney Kardashian, Scotta Disicka.
- V. ***Kourtney and Khloé Take The Hamptons***, (2014.)
Prikazuje Kourtney i Khloé u pokušaju otvaranja *pop-up* butika u Hamptonu, a trajala je jednu sezonu.
- VI. ***Dash Dolls***, (2015.)
Prikazuje situacije u radnom danu zaposlenica *Dash-a* u Los Angelesu.
- VII. ***Rob & Chyna***, (2015.)
Prikazuje život Roberta Kardashiana Jr. i njegove zaručnice Angele White (umjetničko „Blac Chyna“). Serija je ukinuta nakon dvije sezone.
- VIII. ***I am Cait***, (2015.)
Dokumentarna je serija u kojoj svaka epizoda prikazuje po jednu fazu tranzicije Brucea u Caitlyn Jenner.

- IX. ***Revenge Body with Khloé Kardashian***, (2017.)
Uz pomoć tima stručnjaka Khloé kandidatima pomaže da postignu željenu fizičku formu. Serija bi ove godine trebala doživjeti četvrtu sezonu.
- X. ***Life of Kylie***, (2017.)
Prikazuje svakodnevni život i poslovne pothvate Kylie Jenner. Zbog loših ocjena nije doživjela drugu sezonu.
- XI. ***Flip It Like Disick***, (2019.)
Prikazuje Scotta Disicka koji u suradnji s timom stručnjaka, preuređuje luksuzne kuće na području Los Angelesa. Za sad je doživjela jednu sezonu.

Neki članovi kućanstva imali su vlastite *talk showove*:

- I. ***Kris***, (2013.)
Emisija Kris Jenner na kanalu *Fox*. Godinu nakon objavljeno je da je emisija otkazana nakon probnog razdoblja.
- II. ***Sex with Brody***, (2015.)
Premijerno prikazana na kanalu *E!*. Serija u kojoj Brody Jenner (Bruceov sin) s gostima raspravlja teme vezane uz odnose, doživjela je samo jednu sezonu.
- III. ***Kocktails with Khloé***, (2016.)
Talk show Kocktails with Khloé 2016. predstavljen je na kablovskom kanalu FYI i otkazan nakon jedne sezone.

Narativ i obiteljska dinamika

Zanimljiva dinamika, reputacija i otvorenost obitelji prema publici rezultirale su dugogodišnjim opstankom serije, a njezine protagoniste danas je gotovo nemoguće zaobići. I prije su postojale slične serije no niti jedna od njih nije postigla toliku popularnost. Dijeljenje najintimnijih trenutaka i problema s milijunima ljudi ono je zbog čega nailaze na brojne osude, ali i ono čemu duguju svoj današnji *celebrity* status. „Na platformi evolucije medijskih tehnologija, koja je za posljedicu imala i dosezanje sve šire publike, započevši s izumima koji sežu još u drugu polovicu i kraj 19. stoljeća, poput fotografije i filma, što je vodilo prema izumu paradigmatškog masovnog medija, televizije, u fokus ove problematike polako ulazi (pra)stari filozofski problem – koncept pogleda, a s njime i širi društveni problem masovno-medijski producirane, »skopofilne« realnosti, mješavine ekshibicionizma i voajerizma, to jest onog što Laura Mulvey, u klasičnom ključu feminističke kritike, imenuje »skopofiličnim nagonom«, užitkom u promatranju druge osobe.“ (Hromadžić, 2010). Teme koje se provlače kroz seriju radi lakšeg razumijevanja ovdje su podijeljene u sedam grupa:

i. INTIMNI ODNOSI

Seksualni život, odnosi, svađe, borba za skrbništvo, razvodi, prevare, pomirbe, zaruke, odrastanje i odgoj, financijski problemi, vjenčanja, smrt, obiteljski odmori, prikazivanje djece i prijatelja obitelji te njihovih životnih prostora i načina života

ii. ZDRAVLJE

Neplodnost, televizirane trudnoće i porodi, psorijaza, dijabetes, lupus, problemi s kralježnicom, karcinom, ovisnost alkoholu i drogama te nikotinu

iii. MENTALNO ZDRAVLJE

Anksioznosti, paraliza u snu, depresija, PTSP, suicid, živčani slomovi, napadaji panike

iv. EKSPLICITAN SADRŽAJ

Žestoke uvrede (između sestara, partnera, supružnika itd.), seksualizirani sadržaj (pornografski uradak, intimna fotografiranja; fotografiranja za *Playboy*, PETA-u, privatne kalendare, provokativna koreografija s grupom *Pussycat Dolls* itd.), fizički okršaji, okršaji s paparacima i susreti s uhodama

v. SKANDALI

Pljačka u Parizu, brak od 72 dana, *cultural appropriation* skandali (*Kimono*; fotografije za *Forbes* i tamnija put nego na početku; često ih prozivaju zbog prisvajanja tradicionalnih afričkih stilova uređivanja kose; optužbe da šminkom i operacijama

pokušavaju „promijeniti rasu“), povećanje usana i tajna tinejdžerska trudnoća Kylie Jenner, skandali vezani uz nevjeru (Kris i Robert, Khloé i Tristian, itd.), javna tranzicija Bruce u Caitlyn, nenadane zaruke Roba Jr., skandali vezani uz plastične operacije, itd.

vi. SOCIJALNE TEME

Građanski protesti, doniranje sredstava za beskućnike i domove za nezbrinutu djecu, borba protiv oružanog nasilja, reforme zatvorskog sustava i one vezane uz korištenje štetnih kemikalija u kozmetici, obnova centra zajednice u Kaliforniji, pomoć u obnovi oronulih kulturnih građevina u Chicagu, itd.

vii. BRENDING

Sadržaj vezan uz poduzeća glavnih protagonista (*KKW Beauty, Skims, Good American, Poosh, Kylie Cosmetics, Arthur George, Talentless* itd.); *product placement*: nose promotivne materijale projekata članova obitelji – *College Dropout, Yeeyus, Saint Pablo, Jesus is King, AstroWorld* turneje, *Yeezy* odjeća i obuća, *Talentless* majice i trenirke (*Calabassas, Kimmy is in lawschool, Kim is my lawyer*); kontinuirani rad na jačanju imidža kroz različite projekte, *spinoff* serije, gostovanja u *showovima* (*Family Feud, Dancing With the Stars, American Idol* itd.), pojavljivanja u spotovima (Kanye West, Tyga, Paris Hilton, The Black Eyed Peas, Fergie itd.), *talk showovima* (Oprah Winfrey, Diane Sawyer, Jimmy Fallon, Jimmy Kimmel, Ellen, James Corden itd.), izdavanje knjiga (*Rebels, Strong Looks Better Naked, Kris Jenner...And All Things Kardashian, The Secrets of My Life ...*), aplikacije: *Kim Kardashian: Hollywood* igrica, svaka od pripadnica obitelji ima i vlastitu *lifestyle* aplikaciju, itd.

Većina od navedenih svakodnevne su teme koje gledateljima omogućuju poistovjećivanje i suosjećanje s protagonistima. Teme označene sa „SOCIJALNE TEME“ ili „BRENDING“ direktno su povezane s načinom na koji danu platformu koriste za odašiljanje poruka. Krenimo od „BRENDINGA“ – iako se danas većina marketinških aktivnosti odvija putem interneta velika gledanost omogućuje im promociju vlastitih i sponzoriranih proizvoda za vrijeme *prime time* televizijskog programa. Pomaže im i u izgradnji željenog imidža. U oko upada sportska odjeća tvrtke *Talentless* (vl. Scott Disick) s natpisima poput: *Kimmy is in lawschool* i *Kim is my lawyer* koji se na šaljiv način dotiču uspjeha Kim Kardashian (koja trenutno pokušava dobiti licencu za obnašanje pravničkog zvanja u saveznoj državi Kaliforniji), unatoč tome što nije završila fakultet. Inačica poznatog modnog časopisa *Voguea* – *Teen Vogue* prije nekoliko godina objavila je istraživanje provedeno među tinejdžerima u dobi 14-18 godina u kojemu je preko 30% ispitanika priznalo da misli kako će se jednoga dana proslaviti. Biti slavan smatra

se izborom karijere, a s obzirom na listu slavnih koji su napustili školu, nije iznenađujuće da dugoročna dostignuća poput obrazovanja blijede u usporedbi s trenutnim TV mogućnostima. (Pivovarchuk, 2017). Edukacija ljudi o nekoj humanitarnoj svrsi puno je lakša putem kanala popularne televizijske emisije. Likovi odaju dojam iskrenog angažmana po pitanju socijalnih tema, a neke provlače i kroz više sezona pa nema smisla govoriti o socijalnom angažmanu motiviranom u potpunosti dobrim publicitetom. No činjenica da tako stvaraju sliku jednostavnih, neiskvarenih osoba koje, unatoč slavi, nisu izgubile dodir s realnošću i ljudske vrednote definitivno im ne odmaže. Tako njihovi obožavatelji dobivaju dojam da su slične njima i da, radom i disciplinom, bilo tko može postići njihove rezultate i živjeti sličan život. Još jedan dio narativa koji treba spomenuti obiteljsko je jedinstvo – unatoč nedaćama na koje nailazi obitelj se drži zajedno, podupire i pokušava naći rješenje za prikazane probleme. Osjećaj zajedništva kojim serija odiše još jedan je od elemenata zadržavanja pažnje i poistovjećivanja s likovima.

KUWTK i društveni mediji

Nerijetko se u medijima spominje kako su protagonistice serije KUWTK promijenile način na koji funkcioniraju društvene mreže. Kao savršen primjer ovog fenomena možemo navesti *Tweet* Kylie Jenner iz 2018. godine ("Jesam li ja jedina koja više pa skoro i ne otvara *Snapchat*? Ili? ... ugh, ovo je tako tužno") koji je uzrokovao pad dionica aplikacije *Snapchat* za 1,3 milijardu američkih dolara (CNN, 2018). Njihov sadržaj na društvenim mrežama, konkretno *Instagramu*, danas gotovo da je nezaobilazan, a njihove objave međusobno se razlikuju s obzorom na pripadnost određenoj dobno-interesnoj skupini. Objave od Kris bit će privlačne zrelijim poslovnim ženama; Kourtney, Kim i Khloé objavljuju sadržaj primamljiv ženama u tridesetim/četrdesetim godinama koje balansiraju obitelj i karijeru, dok će objave Kendall ili Kylie biti zanimljivije mlađoj i adolescentskoj populaciji. Korištenje platforme za promociju i *product placement* omogućuje im poboljšanje prodaje vlastitih i zaradu vrtoglavih svota za promociju sponzorskih proizvoda. Neki časopisi tvrde da poduzeća, koja žele da Kim Kardashian podijeli informaciju o njihovim proizvodima sa svojih 179 milijuna *Instagram* pratitelja, za jednu objavu izdvajaju oko 500 000 američkih dolara (Grazia, 2017). Objave na društvenim mrežama organizirane su na sličan način kao i u seriji – poslovni sadržaj gotovo uvijek je pozicioniran između sadržaja koji prikazuje trenutke iz njihovih privatnih života - npr. slika novog proizvoda iz vlastite *make up* kolekcije između dvije slike s obiteljskog odmora ili slika izlaska s prijateljima na kojoj su označene nove *Yeezy* tenisice. S javnošću koketiraju i indirektnim doticanjem tema koje su vezane uz aktualne obiteljske skandale, što pridonosi stvaranju dodatne intrige oko Kardashian brenda (Medium, 2018). Prizori koje objavljuju na društvenim mrežama ne razlikuje se pretjerano od prizora u seriji: skupa odjeća i obuća, luksuzne nekretnine i automobili, luksuzna putovanja, ekstravagantne zabave i poznati prijatelji. Sadržaj na kojem su prikazane fokus stavlja na njihova savršena tijela: ravan trbuh s naglašenim trbušnim mišićima, uzak struk, veliku stražnjicu, velike grudi, uvijek preplanulu kožu bez celulita ili strija, a odjeća uvijek savršeno pristaje. Lica su im svježja, neovisno o tome jesu li našminkane. Nemaju podočnjake ili bore, imaju pune usne, istaknute jagodice, definirane crte čeljusti i bradu, nosovi su im ravni i prćasti. No niti jedna osim Kylie Jenner nije otvoreno progovorila o estetskim procedurama, one žestoko negiraju da su ikad išle „pod nož“. Iz spomenutih razloga, na istoj platformi, sve češće se pojavljuju stranice koje rame uz rame objavljuju fotografije usporedbe Kardashian sestara prije i poslije plastičnih operacija, ne bi li njihovi pratitelji shvatili kako njihov izgled nije posljedica gracioznog starenja. Danas sve više

djevojaka na *Instagramu* izgledom ili objavama pokušava imitirati jednu od sestara, a postoje i djevojke koje upravo tome duguju svoj „uspjeh“. Jedna od najpoznatijih dvojnica Kim Kardashian, Kami Osman, pojavljuje se u seriji zbog nevjerojatne sličnosti s protagonisticom.

METODOLOGIJA

S obzirom na pomalo delikatnu tematiku koja se dotiče kompleksa te uloge medija u kreiranju percepcije vlastitog tijela, dubinski polustrukturirani intervju nametnuo se kao najbolja metoda prikupljanja podataka jer omogućuje postepeno uvođenje ispitanika u razgovor. Unaprijed osmišljena pitanja pomažu ispitivaču da se zadrži na temi, ali ga ne usmjeravaju u potpunosti pa dio intervjua može nastati kao spontani razgovor koji ispitaniku omogućava da se opusti i pruža odgovore bez straha. Uz literaturu vezanu uz građu spomenutu u dijelu „Teorijski kontekst rada“, pitanja i tematske cjeline u koje su grupirana, osmišljena su na temelju zaključaka donesenih nakon obrade teorijskog dijela vezanog uz utjecaj reprezentacije ženskog tijela na stvaranje svijesti o sebi kod mladih te utjecaja slavnih na percepciju onoga što je poželjno – od izgleda i životnog stila, sve do izbora karijere. Teme na koje su se autori u korištenoj teoriji fokusirali poslužile su kao svojevrsna inspiracija za provođenje ovog istraživanja te dale bolji uvid u poželjan način analize i interpretacije rezultata. Proces pripreme pitanja započeo je upravo detaljnim iščitavanjem literature sa stavljanjem naglaska na dijelove najrelevantnije za provođenje istraživanja prikazanog u ovom radu, nakon čega je uslijedila priprema pitanja i grupiranje u tematske cjeline prikazane u dijelu „Analiza rezultata. Iako su pitanja unaprijed osmišljena, s obzirom na to da se radi o polustrukturiranom intervjuu, niti jedno od provedenih ispitivanja nema identičnu strukturu niti raspored pitanja i relevantnih potpitanja – ti elementi varirali su od ispitanice do ispitanice i ovisili o njihovoj spremnosti za odgovaranje, opsežnosti odgovora, individualnom iskustvu i pogledima svake od njih itd. U nastavku su osnovna pitanja:

OSOBNNA PITANJA

1. Koliko imaš godina?
2. Gdje si odrasla?
3. Od koga se sastoji tvoja obitelj?
4. Jesi li bliska s obitelji? S kim si najbliža? Zašto?
5. Misliš li da te s osobom koju si navela kao najbližu u obitelji oblikovao u osobu kakva si danas? Na koji način?
6. Jesi li društvena osoba?
7. Kakav je tvoj odnos s prijateljima?
8. Misliš li da se možeš obratiti prijateljima ukoliko imaš neki problem?
9. Misliš li da se možeš obratiti obitelji ukoliko imaš neki problem?

10. Jesu li mišljenja tvoje obitelji i prijatelja imala velik utjecaj na tebe tokom odrastanja?
11. Danas, kad si mlada odrasla osoba, uzimaš li u obzir mišljenja obitelji i prijatelja? Ako da, češće pozitivna ili negativna mišljenja?

ULOGA MEDIJA U FORMIRANJU SVIJEŠTI O SEBI

12. Jesi li, za vrijeme odrastanja, puno vremena provodila koristeći medije poput televizije, kompjutera, tableta ili mobitela?
13. Kakav sadržaj si tad gledala?
14. Provodiš li danas puno vremena koristeći medije? Koje najviše?
15. Kakav sadržaj danas gledaš?
16. Jesi li, za vrijeme svog odrastanja, primijetila da je određen tip ženske ljepote u medijima prikazan kao "idealna tip žene"? Misliš li da je on ostavio utjecaj na tvoju percepciju ljepote?
17. Misliš li da je ideal ženske ljepote kakav je danas prikazan u medijima drugačiji nego prije i misliš li da se on puno promijenio?
18. Gdje ga najviše viđaš i možeš li ga opisati?
19. Osjećaš li ili si ikad osjećala pritisak izgledati tako? Ako da - odakle misliš da dolazi najveći pritisak?
20. Jesi li ikada bila nezadovoljna svojim tijelom ili licem jer ne izgledaš kao taj "savršeni" tip žene koji susrećeš u medijima? Objasni
21. Jesi li ikad razmišljala o tome da nešto promijeniš na svojem tijelu ili pokušala promijeniti kako bi se prilagodila novom standardu?
22. Jesi li se u trenucima nezadovoljstva vlastitim tijelom bila u mogućnosti obratiti obitelji ili prijateljima za savjet i što su ti rekli?
23. Uzimaš li više u obzir mišljenje osoba koje ti nisu bliske, ili koje ne poznaješ (komentari, dobacivanje, kritike), a koje se nalaze u tvom neposrednom okruženju ili mišljenja o estetici ženske ljepote koja viđaš u medijima?
24. Pomisliš li nekad da ti obitelj i prijatelji govore da si lijepa zato što moraju?
25. Uzima li više u obzir 10 pozitivnih ili jedan negativan komentar? Zašto?

ULOGA SERIJE KUWTK U STVARANJU SVIJESTI O VLASTITOM TIJELU

26. Jesi čula za *reality show* “Keeping Up With The Kardashians”? Ako da, kako? Pratiš li ga?
27. Gdje najčešće viđaš sadržaj vezan uz nju i u kakvom obliku?
28. Što misliš da ljude privlači kod te serije, a što im zadržava pažnju?
29. Postoji li nešto što ti je odbojno u seriji?
30. Koliko si upoznata s likovima serije i njihovim životima?
31. Misliš li da je ova serija popularna među tvojim vršnjacima? Zašto?
32. Jesi li upoznata s načinom na koji su prikazane glavne protagonistice i njihov fizički izgled?
33. Jesi li primijetila da se njihov izgled promijenio od početka snimanja pa do sad?
34. Misliš li da je njihov izgled postao novi ideal ženske ljepote? Ako da, na koji način?
35. Jesi li ikad osjetila pritisak prilagodbe tim standardima?
36. Misliš li da djevojke oko tebe fizički imitiraju glavne protagonistice?
37. Misliš li da je prosječnoj djevojci tvojih godina takav izgled lagano za postići i održavati? Objasni.
38. Misliš li da postoji trud u postizanju i održavanju takvog izgleda od strane tvojih vršnjakinja?
39. Misliš li da postoji trud u postizanju i održavanju takvog životnog stila od strane tvojih vršnjakinja?
40. Misliš li da djevojke imitacijom “Kardashian izgleda” pokušavaju doći do njihovog luksuznog životnog stila?
41. Misliš li da se to danas događa u ranijoj dobi nego prije?
42. Misliš li da je moguće ili lakše “uspjeti” djevojkama koje naprave estetske zahvate kako bi se prilagodile spomenutom standardnu ljepote? Objasni.
43. Misliš li da je moguće ili lakše postati *celebrity* djevojkama koje naprave estetske zahvate kako bi se prilagodile spomenutom standardnu ljepote? Misliš li da djevojke tvojih godina tome teže?
44. Misliš li da, osim putem serije, glavne protagonistice imaju i druge načine utjecaja na svoju publiku?
45. Jesi li ikad pomislila da bi promjenom izgleda i ti mogla postati *celebrity*?

46. Jesi li se ikada osjećala manje privlačno svojim vršnjacima ili ugroženo od strane djevojaka koje teže “Kardashian izgledu”, zato što ti ne izgledaš tako? Misliš li da je to ostavilo trajan trag na tebi?
47. Misliš li da se u seriji dovoljno otvoreno govori o estetskim operacijama i njihovom utjecaju?
48. Misliš li da glavne protagonistice koriste svoju platformu na pravilan način?
49. Misliš li da bi se pravilnim korištenjem tako velike platforme mogle postići neke konkretne promjene u društvu?

Intervjui su provedeni jedan na jedan, u razdoblju 04.-06. srpnja 2020., u prostorijama firme Contlog d.o.o. u Zagrebu te putem video aplikacije *Zoom*. Za ovu metodu prikupljanja podataka važno je da se intervju odvija na mjestu koje je tiho (najčešće se radi o vrlo dugačkim odgovorima te je ključno da kvaliteta audio snimke bude što bolja) i privatno (kako ispitanici ne bi imali osjećaj da ih netko prisluškuje, što može utjecati na njihovu iskrenost). Nakon provođenja intervjua audio zapise s odgovorima ispitanica bilo je potrebno transkribirati i lektorirati radi lakšeg uklapanja u tekst rada. Korišteni uzorak je $N=7$, najkraći intervju traje 21 minutu, a najdulji 60 minuta. Ispitanice su djevojke u dobnoj skupini 16-20 godina, odrasle u Zagrebu i Zagrebačkoj županiji. Sve su aktivne medijske korisnice, a tu praksu započele su još za vrijeme djetinjstva, kada su veliki dio svoje svakodnevice provodile gledajući televizor.

ANALIZA REZULTATA

Osobna pitanja

Mjesto odrastanja

Četiri od ukupno sedam ispitanih djevojaka odrasle su u Zagrebu, jedna na relaciji Zagreb-Zagorje, a dvije u Zaprešiću.

Odnos s obitelji i prijateljima

Sve djevojke kažu kako imaju blizak odnos s članovima obitelji te smatraju da im se mogu obratiti za savjet u slučaju problema ili nesigurnosti. Djevojke koje imaju starije sestre (Ž1 i Ž5) navode ih kao najbližijeg člana obitelji, a odnos s njima opisuju kao najvažniji formativni odnos. Njima se najčešće obraćaju u kriznim situacijama, zatim prijateljima. Obje najviše vremena provode s par najbližih prijatelja koje poznaju od malena no, uz njih, imaju i različite društvene grupe koje su prisvojile, za koje također smatraju da su na njih ostavile utisak.

Ž5: „Za obitelj znam da je tu u dobru i zlu i da će uvijek biti, neovisno o tome što ja napravila. Znam da mi nikada neće okrenuti leđa, a prijatelji to nekad znaju napraviti.“

Iako je s dva starija brata, kao i ostatkom obitelji, u bliskom odnosu te smatra kako im se uvijek može obratiti, ispitanica Ž7 uvijek prvo traži pomoć prijatelja. Na nju su mišljenja i savjeti obitelji jako utjecali za vrijeme odrastanja, a danas smatra da je izgradila svoj način razmišljanja, dok Ž1 i Ž5 navode kako na njih mišljenje obitelji i danas igra veliku ulogu.

S druge strane, djevojke s mlađom braćom i sestrama (Ž2 i Ž4) te djevojka koja je jedino dijete (Ž6) kao najbližijeg člana obitelji navode majku. Iako najviše vremena provodi s ocem Ž2 smatra da joj majka daje najbolje savjete u teškim situacijama, a za brata misli da je još premlad za izgradnju dubljeg odnosa. Mišljenja obitelji i prijatelja na nju su utjecala tijekom odrastanja - danas ih prihvaća ako su iskrena, ali sama donosi svoje odluke. Djevojka Ž4 najčešće se obraća majci, ali kaže kako će se uvijek prije obratiti prijateljima (osim ako se ne radi o nekom vrlo ozbiljnom problemu) jer smatra kako će ju oni bolje razumjeti zbog bliskosti u uzrastu. Kao događaj koji je na nju ostavio najveći utisak u periodu adolescencije navodi tranziciju iz

osnovne u srednju školu gdje je upoznala najbolju prijateljicu koju navodi kao najbližu osobu van obitelji.

Ž4: „U osnovnoj sam bila jako povučena i nije mi baš leglo društvo. Kada sam došla u srednju prestala sam se obazirati na to što će drugi reći i postala sam opuštenija. Možda je to zato što su ljudi iz Zagreba, gdje sam išla u srednju i sad idem na fakultet, opušteniji od ljudi iz Zaprešića. U osnovnoj su svi bili “zatucani”, a u srednjoj (pogotovo u Drugoj ekonomskoj u Zagrebu) jako opušteni i otvoreni za razgovor. Mislim da su me oni tu dosta pomogli formirati.“

Ispitanica Ž4 kaže bliskost s članovima obitelji ovisi o situaciji, ali da ima tendenciju obraćati se majci u situacijama krize te da ju je taj odnos najviše formirao za vrijeme odrastanja. Ispitanica Ž3 navodi kako, iako je najbliskija sa sestrom, taj odnos nije toliko utjecao na nju (budući da se radi o mlađoj sestri) koliko je utjecao odnos s roditeljima, širom rodbinom i prijateljima. Zadnje četiri spomenute djevojke (Ž2, Ž3, Ž4 i Ž6) također navode kako su veliku ulogu u njihovom odrastanju igrali prijatelji, koji broje dugogodišnje prijatelje i par većih društvenih grupa koje su upoznale kroz srednju školu, fakultet, hobije itd.

Uloga medija u formiranju svijesti o sebi

Korištenje medija i preferirani sadržaj u djetinjstvu

Sve djevojke u djetinjstvu najčešće su gledale televiziju, na kojoj su pratile serije (većinom domaće), filmove, animirane filmove, dječje programe (*Disney Channel*), *reality showove* te dječje serije. Ispitanice Ž4 i Ž6 naglasile su kako su *Facebook* napravile već u osnovnoj školi a koristile su ga najviše za igranje igrica.

Korištenje medija i sadržaj koje preferiraju danas

Sve navode je kako danas najviše vremena provode na mobitelu, a aplikacije koje najčešće koriste su:

- *WhatsApp*

- *Instagram*

Gledaju profile drugih djevojaka (stil oblačenja, šminku i sl.), profile ljudi koje poznaju, humoristični sadržaj, životinje, vježbe, modne blogere, sadržaj vezan uz modu i odjeću, itd.

- *YouTube*

Gledaju *prankove*, edukativni video sadržaj, domaće *YouTubere*.

- *Netflix*

- *Facebook*

Najčešće za pronalazak studentskih poslova.

- *Snapchat*

Idealan tip žene u medijima za vrijeme djetinjstva

Ž1: Misli da nije bio toliko naglašen – uvijek su se određene žene smatrale prelijepima ali nikad nije osjetila pritisak da izgleda poput njih. Više je osjetila utjecaj okoline u kojoj je odrasla – htjela je biti mršavija kako bi više nalikovala članovima obitelji, koji su prirodno mršavi.

Ž2: Kao mala nije ga primjećivala, sada vidi da je bio prisutan - svi su bili mršavi i *fit*. Nije se zbog toga loše osjećala, ali uvijek je htjela mršave noge i ravan trbuh (jer je htjela napraviti *piercing* na pupku koji je prije bio popularan).

Ž3: Nije primijetila da je za vrijeme njenog djetinjstva postojao određen tip žene koji je bio zastupljen u medijima.

Ž3: Misli da su žene prikazane na televiziji izgledale savršeno, da na njoj prije nije mogao biti bilo tko i da više bila prikazana prirodna ljepota.

Ž4: Kad je bila mala nije shvaćala da na nju utječe medijska reprezentacija “savršene ženske ljepote“, danas to shvaća. Taj tip žene imao je vitko tijelo, manje grudi (smatra da su prije bile popularne), uzak struk i naglašene bokove, a i lijepe crte lica često su se isticale. Danas svugdje prikazan isti ženski izgled.

Ž5: Dok je bila mala ideal ljepote u medijima bio je predstavljen u obliku žene s velikim očima, malim nosom i velikim ustima. Veličina poprsja nije bila toliko bitna ali je *glass hour* oduvijek bila poželjna ženska figura. Misli da je taj ideal odredio način na koji je tad htjela izgledati, ali smatra da su sve djevojke htjele biti mršave s lijepim nogama, trbuhom, bokovima - točno kako je bilo prikazano na televiziji. Misli da su najveći pritisak po pitanju ženskog izgleda prije vršili časopisi su u njima sve slike bile *photoshopirane*, kao i danas.

Ž6: Smatra da su se na *Disney Channelu* našminkane i dotjerane djevojke uvijek prikazivane kao lijepe i poželjne te da su punašne glumice uvijek glumile “luzericu”. Uvijek je bila mršave građe pa ju to nikad nije toliko zabrinjavalo, ali nikad nije pomislila da je zbog toga savršena. S druge strane nikad nije pomislila “*Jadne deblje cure*“.

Idealan tip žene u medijima danas

Ž1: Misli da se više štiju žene s "atributima". Danas je puno veći pritisak na žene da sve bude onako kako je prikazano na internetu. U mladosti je bila je nesigurna zbog svojih madeža i toga što joj se težina skuplja u rukama i nogama, a danas takav oblik tijela se sve više slavi. U tom periodu najviše ju je „gušilo“ to što nije imala određen izgled koji je tada bio poželjan na *Facebooku* kao platformi na kojoj je provodila najviše vremena.

Ž2: Mršave žene i danas su poželjne i lijepe, ali prije su žene bile prirodnije. Ideal ženske ljepote najčešće susreće na *Instagramu* gdje jako puno žena izgleda isto: široki bokovi, uzak struk, velike grudi, prćasti nos, izražene crte lica. Aplikacija joj često sama predloži objavu od neke popularne djevojke koja tako izgleda.

Ž3: Smatra da je idealan tip žene prikazan u medijima onaj kakav je Nives Celzijus - velike grudi, stražnjica, velike usne, uzak i prćast nos, iako misli da danas lice više nije toliko važno.

Ž4: Misli da je svatko tko se pojavi u medijima imao neku plastičnu operaciju te da neki u tome pretjeruju. Takve žene najčešće viđa na televiziji te smatra da danas puno mladih djevojaka izgleda vrlo slično, ali da će se u budućnosti opet tražiti posebnost.

Ž5: Misli da se samo jedan tip žene smatra "savršenim" i da to puno više dopire do nje. On „iskače“ na društvenim mrežama, čak i kroz indirektno povezane objave, a najviše na *Instagramu*. Danas savršena žena ima naglašene grudi, stražnjicu, „izdefinirano“ tijelo, istaknute jagodice, tanku čeljust, podignute oči, itd.

Ž6: Misli da je situacija gora jer su žene na filmovima prije imale nesavršenosti i prirodnije lice. Često osjeća kako bi trebala imati određeni oblik tijela, ali nije nezadovoljna i pokušava se prihvatiti jer razumije da nikad neće izgledati kao netko drugi. Misli da sve manje djevojaka izgleda autentično. Od neposredne okoline ne osjeća pritisak, ali dok *scrolla* ideje o promjeni izgleda uvuku joj se u podsvijesti.

Ž7: Smatra da prije nije bilo popularno imati veliku stražnjicu kao danas. Usta popunjena hijaluronom isto nisu bila toliko popularna, nekada su se stavljali silikonu. Takav tip žene najviše viđa na *Instagramu*: „*Ima dosta modela koje mi izlaze kao predložene, kako bi ih počela pratiti. Sve su savršene - savršen struk i obline.*“

Želja za promjenom vlastitog tijela

Ž1: U jednom periodu bila je nesigurna po pitanju strija koje su nastale nakon što je naglo izrasla. U početku je tražila od roditelja da joj kupuju sredstva za uklanjanje, ali kasnije je vidjela da i druge žene to imaju.

Ž2: Ponekad gleda slike drugih djevojaka i pomisli: *“ajme ova cura je tako lijepa, da bar ja imam ovakve oči ili usta”*, ali ne osjeća pritisak do razine da bi na sebi nešto promijenila. Oduvijek je htjela biti mršavija, što joj ponekad stvara trenutno nezadovoljstvo.

Ž3: Kaže kako osjeća pritisak biti zgodna i *fit*. Nekada pomisli da treba povećati usne, ali zbog toga što njeno neposredno okruženje to od nje ne očekuje nema toliki pritisak. Zna se osjećati nesigurno kada na *Instagramu* vidi neku djevojku s čistim licem, ali često na da je to ustvari *photoshop*. Na nju najviše utječu *Instagram* objave – čim ispadne loše osjeća se ružno naspram djevojaka koje na svakoj slici izgledaju savršeno. Na sebi nikad ništa nije pokušala promijeniti estetskim procedurama, ali svakodnevno vježba kako bi oblikovala svoje tijelo i smatra da sve više njezinih vršnjakinja vježba zbog izgleda, a ne zbog zdravlja.

Ž4: Misli da svi na sebi želimo promijeniti nešto, a njoj smeta to što izgleda mlađe ni što je. Određene stvari htjela bi promijeniti jer se sama sebi ne sviđa, a ne zato što je to vidjela na nekome. Htjela bi „skratiti“ svoju čeljust, no smatra kako takvi tretmani donose kratkoročno zadovoljstvo i da ljudi, jednom kad krenu s estetskim procedurama, stalno žele mijenjati još nešto. Misli da uspjeh ne ovisi o izgledu, već osobi. Iako smatra da danas sve više poslodavaca gleda i izgled.

Ž5: Kaže kako je danas jako teško izbjeći pritisak od uklapanja u kalup ideala ženske ljepote. Misli da je to u pubertetu jako utjecalo na nju, ali da nije ostavilo dugotrajan utisak.

„Govore mi - “trebaš imati naglašene grudi”, koje tada nisam imala. Pa su mi govorili da trebam imati ravan trbuh, a ja sam imala napuhan što mi je dugo vremena bio veliki kompleks.“

Kaže i kako je pokušala pratiti trendove poput - *“Kako u 10 dana doći do ravnog trbuha”*, *“Kako izgledati kao neka ličnost”* i sve ju je mamilo da pokuša promijeniti sebe. Razmišljala je i o

estetskim korekcijama - od operacije nosa pa do povećanja usnica. Smatra da se idealno tijelo može postići tjelovježbom i kako sve više ljudi vježba zbog izgleda.

Ž6: Kaže kako je oduvijek aktivna jer se čitav život bavi jahanjem, ali sa 16 godina prvi put je osjetila da mora izgledati na određen način i to od strane majke koja ju je tjerala u teretanu. Što se lica tiče, prije pet mjeseci u usne je stavila je jedan mililitar hijalurona. Iako se to smatra većom količinom, nakon prvog tretmana tijelo ju brzo razgradi pa su joj usne ubrzo „splasnule“. Ide joj na živce kada djevojke negiraju estetske zahvate - ona je svima odmah obznanila da je „napumpala usne“ kako netko od njezinih pratitelja ne bi pomislio da tako prirodno izgleda.

„Ne znam zašto ljudi ne pričaju o tome koliko je bolno. Mene je toliko boljelo da sam mislila da više nikada neću ići. Ali nakon dva tjedna, kada splasnu, hoćeš ići ponovo - što bi ja odmah napravila da nije bilo karantene. Nisam ponovo išla i još uvijek razmišljam hoću li ići ili ne, jednostavno mi više nisu toliko bitne. Nije kao da svaki dan razmišljam o tome, shvatila sam da nije “big deal“.

Kaže kako je ključnu ulogu u procesu odigrala njezina majka bez čijeg dopuštenja i pomoći to vjerojatno ne bi napravila nit puno starija.

„Godinu dana mi je to okupiralo mozak. Ako je i drugim curama to svaki dan u glavi kao meni, onda je to jedini način da saznaju.“

Misli da puno djevojaka jeftine procedure čiji rezultati ne izgledaju dobro. Smatra da je bitno uložiti trud u temeljito informiranje o postupku. Kaže kako je godinu dana istraživala te da se ne bi stavila u isti koš s djevojkama s velikim neravnim usnama koje viđa po gradu. Kaže i da njezinim bliskim prijateljicama slične procedure ne padaju napamet, ali poznaje djevojke koje su već sa 16 godina operirale nos.

„Mislim da je bila dobra lekcija, nisam ništa loše dobila iz tog iskustva. To se danas, pogotovo u Hrvatskoj, čini: “napravila je usta, ajme”. Vani to nije tako jer se radi o stvarno malom zahvatu, ništa posebno. Nos je već druga stvar jer se ide pod nož, i to se ne bi usudila.“

Ž7: Kada gleda modele koji vježbaju pomisli kako i ona učvrstiti svoje tijelo, ali shvaća i da je dosta toga *photoshop*. Jedno vrijeme išla je u teretanu kako bi učvrstila i povećala stražnjicu,

ali je nakon nekog vremena odustala jer joj se više nije dalo. Veće komplekse po pitanju tijela nema, ali oduvijek htjela imati savršene zube, zbog čega danas nosi aparatić.

Podrška obitelji i prijatelja

Ž1: S obitelji je razgovarala o tome kako riješiti svoje tjelesne nesavršenosti te joj je dugo trebalo da shvati da su to normalne stvari. Svi su joj govorili da se to ne vidi, ali je i dalje je o tome razmišljala na samo.

Ž2: U trenucima nesigurnosti uvijek se mogla obratiti svojoj obitelji i prijateljima. Misli da joj često daju subjektivno mišljenje – zna da je ona njima savršena i da nikada ne bi ništa na njoj mijenjali, ali očekuje i da će biti iskreni s njom kad obuče nešto što na njoj ne izgleda dobro.

Ž3: U trenucima nesigurnosti obitelj joj govori da je lijepa i da nema potrebe za tim. Često pohvale obitelji baš i ne čuje te misli da joj to govore reda radi i zato što ju vole.

Ž4: U više navrata probala je s obitelji pričati o svojim nesigurnostima, ali ju oni ne shvaćaju ozbiljno jer to najčešće čini na šaljiv način. Prijatelji joj govore da ne treba ništa mijenjati, ali ona bi to i dalje učinila da ima novca.

Ž5: Vjeruje da o svojim nesigurnostima ne bi toliko razmišljala da je mogla otvoreno razgovarati s obitelji, ali nikad nije jer smatra da ju ne bi razumjeli. Kad god bi se dotakla te teme svi bi joj uvijek govorili da je savršena takva kakva je, ali ona to tad nije shvaćala. Par puta probala je pričati s prijateljicama, no one su na to odmahnule rukom. Ona bi tad pomislila da joj komplimente daju kako bi prešla neku drugu temu - ili kako ju ne bi povrijedile ili jer misle da je ta tema nebitna.

Ž6: Kad je roditeljima prvi puta spomenula da želi povećati usta mama ju je odmah usporedila s djevojkama koje viđa po gradu. U početku se protivila, ali ju je s vremenom uspjela nagovoriti. Tata, pošto je iz malog mjesta, prvo je pitao što će drugi reći, što ju je rastužilo. Prijatelji su joj rekli da je lijepa takva kakva je, što misli da svaka djevojka dobije od svojih prijatelja kad im priopći takvu vijest.

Ž7: Kaže kako se u trenucima nesigurnosti tijela nije mogla obratiti obitelji jer su njeni roditelji “stara škola”. S prijateljima je često razgovarala jer svi prate iste trendove. Za braću kaže da su isto uvijek pratili trendove, ali nikad nisu otvoreno s njom o tome razgovarali.

Uloga serije „Keeping Up With the Kardashians“ u formiranju svijesti o sebi

Informiranost o seriji

Ž1: Za *show* je čula davno - na američkim kanalima gledala je *reality showove* čiji joj utjecaj tad nije bio u potpunosti jasan. Privuklo ju je to što su u početku bili smiješni i imali izjave koje su postale su globalno poznate, a danas se koriste kao sleng. Seriju više ne gleda, samo isječke razgovora koji joj iskaču na *Instagramu*. Smatra kako su protagonisti međusobno velika podrška jedni drugima, ali se mentalno ne nadograđuju, nesigurni su i pokušavaju unutarnje probleme riješiti promjenom fizičkog izgleda. Upoznata je sa svim likovima - misli da su razvili imidž te da ljudi i u najnerazvijenijim zemljama znaju za njih. Viđa ih u časopisima, na plakatima, reklamama itd.

Ž2: Za seriju je čula još u osnovnoj školi, od djevojke iz razreda. Zbog društvenih mreža upoznata je sa svim protagonistima iako seriju nikad nije aktivno pratila. O svakome bi znala po nešto reći jer njihov sadržaj često viđa na *Instagramu* i ponekad, kada na televiziji ne uspije naći ništa zanimljivije, pogleda po neku epizodu. Pažnju joj je zadržavale njihove dizajnerski uređene kuće, ali smatra da ono što najviše privlači pozornost su skandali i svađe između protagonistica.

Ž3: Za seriju prijatelja koji često o njoj pričaju, a i slike protagonistica viđa na *Instagramu*. Sama serija baš ju ne interesira. Pogledala je svega par epizoda i misli da gledatelje privlači to što su poznate i što su aktualna tema razgovora, no ne misli da su pretjerano zanimljive. Od likova zna tri glavne sestre, njihove partnere i djecu.

Ž4: Seriju je prvi put vidjela na televiziji u teretani i odmah joj se učinila zabavnom, sada ju ponekad pogleda na *YouTubeu*. Sviđa joj se to što je zabavna i inovativna, a ne sviđaju joj se učestale svađe. Od glavnih likova na *Instagramu* prati Kim, Kylie i Kourtney jer voli vidjeti slike njihovih poznatih zabava i skupih kuća. Izgledaju zadovoljno i kao da im ništa ne fali.

Ž5: Na televiziji je pogledala par epizoda, a privuklo ju je to što se priča da predstavlja stvaran život poznatih. Zna skoro sve likove i o svakome po par informacija.

Ž6: Imala je 11-12 godina kada je prvi put nabasala na epizodu na programu *E!*, a neko vrijeme ju je stalno gledala - neke epizode i po nekoliko puta. Prije su bili zabavna obitelj, danas to više nije isto. Seriju je prestala gledati prije nekih 5 godina.

Ž7: Za seriju je čula u od djevojaka iz razreda u osnovnoj školi. Nije ju nikada gledala, ali je upoznata s time što se u njoj događa jer joj *Instagram* predlaže povezani sadržaj. Zna da se uvijek odvija nekakva drama, a o protagonistima zna to da prve tri sestre i brat imaju istoga oca, otac od Kendall i Kylie sada je žena, Kylie ima dijete s Travisom Scottom, Kim i Kanye imaju nekoliko djece.

Uloga serije u svakodnevicu njihovih vršnjaka

Ž1: Smatra ju popularnom među vršnjacima, pogotovo u Australiji i Sjevernoj Americi. Kaže kako se u društvu osjećala ugroženo od strane djevojaka čiji izgled podsjeća na „Kardashian izgled“, no smatra da problem nije u tome što je neka djevojka ljepša od nje već u tome što sjeća da joj se nameće da bi i ona u svakom trenutku trebala biti savršeno uređena. Smatra i da se promijenio odnos njenih vršnjaka prema sportu te da svi vježbaju „glutes“, noge, itd.

Ž2: Nije sigurna ima li serija veliku ulogu u životima njenih vršnjaka, ali misli da protagonistice kao ličnosti imaju. To je primijetila promatrajući *Instagram* modele, za koje smatra da sve izgledaju na istu *shemu*– umjetni bokovi, grudi i usne; sve nose steznik za struk itd. Smatra da su one utjecale na to da takav oblik tijela ljudi počnu doživljavati kao idealan. Misli kako svoje tijelo treba prihvatiti, da plastične operacije nisu dugoročno rješenje te da se estetski zahvati kod mladih sve više normaliziraju.

Ž3: Misli da je ona djelomično popularna među njezinim vršnjakinjama – najviše među djevojkama koje imaju dovoljno novca za postizanje izgleda s naglašenim grudima i stražnjicom; savršenim konturama lica, usnama; dugom kosom itd. Primijetila je da se to događa u sve mlađoj dobi jer djevojke ranije imaju pristup mobitelu, a i na televiziji se to naglašava više nego prije. Otkriva i kako se znala osjećati „manje vrijednom“ kada bi njezini vršnjaci pridavali više pažnje djevojkama koje izgledom podsjećaju na „Kardashianke“.

Ž4: Smatra kako njezini vršnjaci često kopiraju glavne protagonistice.

Ž5: Misli da su, među njezinim vršnjacima, same protagonistice puno popularnije od serije. Smatra da je takvoj situaciji najviše pridonio *Instagram*, zbog „idealnog“ života koji na njemu prikazuju. Na njemu je pratila neke od sestara na, ali je prestala zbog monotonog sadržaja koji objavljuju. Skoro sve njezine poznanice vježbaju kako bi dobile *fit* izgled – trbušnjake;

naglašenu stražnjicu i bokove; uzak struk, a djevojke malo starije od nje već podliježu i plastičnim operacijama.

Ž6: Misli da ih njene vršnjakinje imitiraju, a priznaje da i sama često razmišlja o tome što bi na sebi htjela promijeniti - ne zato što želi izgledati poput njih, već zato što razmišlja o tome kako bi mogla bolje izgledati.

Ž7: Od njezinih prijateljica nitko ne gleda ovu seriju i nikada nisu o njoj razgovarale, pa smatra da u Hrvatskoj njezina popularnost nije toliko vidljiva, ali u Americi sigurno je. Navodi da je primijetila kako su svi modeli, sve pjevačice i glumice povećale stražnjice, ali ne zna otkud je došao taj trend. Kaže kako nikada nije osjetila pritisak izgledati poput njih – nikada u sebi nije htjela imati nešto plastično. Smatra da takva vrsta izgleda nije održiva za osobu njezinih godina, ali da joj djevojke danas teže sve mlađe što primjećuje na *Instagramu*.

Percepcija o promjeni fizičkog izgleda protagonistica

Ž1: Misli da je Kylie Jenner idealan tip žene danas predstavljen u medijima. Tvrdi da je Khloé promijenila čitavo lice i tijelo; za Kendall se govori da nije imala operacije jer je model, ali svi znaju da je; za Kim je „opće poznato“; a Kourtney je javno priznala operaciju grudi i nosa. Misli da se u seriji o tome ne govori dovoljno jer inače ne bi bilo toliko nesigurnosti među mladima, no i da je preobrazba Brucea utjecala na mnoge koji su nakon toga uspjeli skupiti snagu i napraviti istu stvar.

Ž2: Kaže da protagonistice nisu iskrene po pitanju fizičkih promjena koje je ona primijetila zbog “prije-poslije” slika koje pronalazi na internetu te smatra da se takva vrsta fizičke transformacije ne može pripisati isključivo starenju.

Ž3: Misli da su glavne protagonistice u medijima predstavljene kako je u Hrvatskoj predstavljena Nives Celzijus, a primijetila je i da im se promijenio fizički izgled te smatra da ga „stalno nadograđuju“.

Ž4: Njihov izgled prikazan je kao savršen. Primijetila je da su se s vremenom sve protagonistice suptilno promijenile kako ne bi privukle pažnju. To se „zna“, no nije sigurna jesu li ikada dale izjavu o tome.

Ž5: Kaže da su protagonistice prikazane kao uvijek savršeno sređene, skoro sve su se fizički promijenile, a promijenio se i njihov način oblačenja. Primijetila je promjene na licu i tijelu - plastične operacije. Smatra da o tome šute i ponašaju se kao da su one prirodno "savršene".

Ž6: Smatra da je povećanje usana Kylie Jenner bio revolucionaran trenutak što se tiče samog trenda, šminke za usne i svega ostaloga. Misli da je najgora stvar to što niti jedna od protagonistica o tome ne priča javno, zbog čega ih je prestala pratiti na društvenim mrežama.

Ž7: Za protagonistice ističe da su prikazane kao savršene djevojke koje bi trebale biti ideal - savršena tijela, život bez problema. Zna da su povećale stražnjice, možda i grudi. Ne zna kako je Kylie prije izgledala, ali po slikama vidi da ne izgleda kao ista osoba te smatra da se o tome ne govori dovoljno.

Postavljanje novog ideala ženske ljepote

Ž1: Smatra da su protagonistice nametnule nerealne standarde ljepote jer djevojčice koje ih gledaju možda ne mogu priuštiti osobnog trenera ili nutricionista, ni plastične operacije, zbog čega razumije njihovo nezadovoljstvo. Puno ljudi želi tako izgledati, ali pitanje je koliko njih će napraviti neke postupke da to postignu. Mada vjeruje da bi svi na neki način to htjeli.

Ž2: Misli da su postavile novi ideal ženske ljepote, najviše pojavom *Instagrama*, kada je i puno "naših" poznatih počelo dijeliti njihov sadržaj i pričati o njima. Smatra i da se njene vršnjakinje trude izgledati kao one tako da šminkom prilagođavaju lica prema tom standardu, a tijela oblikuju u teretani.

Ž3: Misli da su postavile novi ideal ženske ljepote i da svi žele biti kao one, no da će doći vrijeme kad će unikatno opet biti bolje.

Ž4: Primijetila je da je jedno vrijeme Kim Kardashian bila uzor mnogima - njezine grudi, stražnjica...sve je to dosta utjecalo na ostale i ona je bila smatrana "božicom ljepote". Kaže kako misli da su sada trendovi više blagonakloni prema izgledu kakav ima njezina mlađa sestra Kendall jer je opet popularno biti *fit*, zadržati prirodnu ljepotu, ali imati nešto naglašeno. Ponekad osjeća pritisak izgledati poput njih jer mediji to konstantno nameću, no s vremenom joj je postalo odbojno to što se kroz javnost provlači jedna te ista slika savršenog ženskog

izgleda. Prvo je ta žena trebala imati obline, onda je trebala biti mršava i *fit*, danas je to nešto treće.

Ž6: „*Opet ću se referirati na ovaj podcast koji gledam. Sve cure koje su u njega došle kao one - crna duga kosa, zategnute oči, napumpana usta i velika stražnjica. I u svakom podcastu svi naglašavaju: “Kardashianke su boginje“.*

Ž7: Smatra da su postavile novi ideal ženskog izgleda.

Promjena životnog stila

Ž1: Primijetila je da proizvodima koje protagonistice reklamiraju naglo poraste prodaja. Smatra da mladi gledaju njihov uspjeh, sve češće odustaju od obrazovanja i, po uzoru na njih, započinju vlastite modne brendove od kojih rijetki dožive uspjeh. Misli da ljudi danas idu linijom manjeg otpora jer gledaju njih i njihov način života.

Ž2: Smatra da je ljudima privlačan njihov životni stil, pošto nije realnost 90% ljudi, i lijepo im je gledati kako netko drugi uživa.

Ž3: Kaže da njene vršnjakinje misle da se više toga može postići ako si zgodniji. Smatra da je danas taj pritisak veći nego prije i to na sve mlađe djevojke kojima roditelji dopuštaju plastične operacije jer shvaćaju da se takav izgled ne može prirodno postići. Ljepše djevojke možda će pronaći nekog bogatog partnera i tako doseći lagodan život te ima osjećaj da će ljepše osobe prije dobiti posao i postati uspješne. Na primjer, današnje pjevačice više ne znaju pjevati, važno je samo da su zgodne.

Ž4: Misli da je teško uspjeti na toj sceni i divi im se jer su napravile cijelo carstvo iz ničega. Smatra da danas ljudi žele biti popularni i da se to može postići promjenom izgleda jer postoji par osoba koje izgledaju poput Kim i svi ih zamjećuju, zaustavljaju i žele se slikati s njima. To postane atraktivno i one postaju popularne.

Ž5: Koliko zna Kim prije nije živjela bogato već je s vremenom stekla slavu i luksuz, obogatila se – prije je nosila je normalne stvari, a danas nosi skupu robu. Danas djevojke misle da, ako ispunjavaju uvjet “savršenog izgleda”, mogu steći popularnost i preko toga postići luksuzan životni stil. Moraš promijeniti sebe kako bi mogao dobiti *followere* i slavu.

Ž6: Misli da su rasle s *Instagramom* i na njemu postavile standarde. Bile su zabavne, onda su sve postale uštogljene – npr. Kylie i Kendall. Misli da je Kim postavila visoke standarde koje su ostale počele pratiti. Smatra da danas djevojke određenim izgledom dobivaju publiku, a kao primjer navodi jednu *YouTubericu* i njezinu prijateljicu koje su na istu su *shemu* - savršena kuća, lijepa soba u kojoj snimaju, lijepa kosa...one su lijepe i automatski imaju publiku. Ne zna misle li da će promjenom izgleda biti atraktivnije drugima koji će onda misliti da im je život posložen, jer to nije tako. Navodi da, kada je povećala usne, apsolutno ništa u njenom životu nije se promijenilo.

Ž7: Misli da neki ljudi imitacijom njihovog izgleda pokušavaju doseći njihov životni stil, da su mladi sve ljeniji i gledaju kako će lakše zaraditi pa idu u tom smjeru: “*Ako može netko od 10 godina biti YouTuber, mogu i ja biti model i imati plaćene oglase na slikama.*”

Korištenje platforme

Z1: Misli da su tek nedavno krenule pričati o puno stvari i to zbog kritika za korištenje platforme za vlastitu dobit. Gleda što one rade i kako, kad je aktualan neki društveni pokret, one isto na društvenim mrežama objave nešto o tome. Smatra kako to rade samo da bi ljudi pričali o tome jer misli da nemaju formiranu svijest o tome kakav je život van toga gdje one žive.

Z2: Misli da su svjesne svoje moći te da bi mogle puno bolje koristiti danu platformu jer ju trenutno iskorištavaju samo za vlastitu zaradu.

Z3: Misli da platformu koriste za vlastitu dobit te da bi njezinim pravilnim korištenjem mogle postići konkretne promjene u društvu, ali da to nije njihov cilj.

Z4: Iako ih je prvi put vidjela na televiziji, smatra da danas na obožavatelje najviše utječu putem *Instagrama, YouTubea* i *TikToka*

Z5: Smatra da ovako ne šalju dobre poruke mlađim generacijama, pogotovo djeci u pubertetu kada se javlja najviše nesigurnosti. Trebale bi stavljati pozitivnije poruke, iako one same po sebi jesu *body positive*, no u potpunosti su se promijenile kako bi mogle slaviti svoje tijelo. Mogle bi više promovirati prirodna tijela i slati poruku da su i ona lijepa.

Z6: Smatra da jako puno djevojaka putem objava na društvenim mrežama teži ka tome da izgledaju kao Kardashianke, a priznaje da je svoj *Instagram* profil obrisala jer ju je opterećivalo to što je i sama počela misliti da na svakoj slici mora izgledati na određen način.

„Danas, kad stavljam sliku na svoj privatni profil na kojem imam 40 ljudi od kojih svi znaju kako izgledam uživo, i dalje razmišljam o tome što ću objaviti. Mislim da imaju jako veliki utjecaj na to kako treba izgledati na fotografijama.“

RASPRAVA

Radi lakšeg razumijevanja i interpretacije rezultata podijeljeni su u tri osnovne tematske cjeline od kojih je svaka podijeljena u nekoliko manjih podcjelina. Prva tematska cjelina „Osobna pitanja“ napravljena je kako bi uvela ispitanice u razgovor i ispitala osnovne značajke njihove obiteljske i društvene pozadine. Na temelju literature korištene u radu koja navodi pozitivan utjecaj neposrednog društvenog okruženja kao „mehanizma obrane“ od negativnih medijskih utjecaja istražen je odnos sa članovima obitelji i vršnjacima kao jedan od faktora prijenosa, jačine utjecaja i oblikovanja ideala ženske ljepote kod djevojaka u adolescentskom i predadolescentskom razdoblju. (López-Guimerà, Levine, Sánchez i Fauquet, 2010). Cjelina „Uloga medija“ kreirana je radi saznavanja informacija o navikama korištenja medija za vrijeme odrastanja (tijekom kojeg se postepeno i podsvjesno oblikovala njihova slika o idealu ženskog tijela) te usporedbe tih i trenutnih navika, sadržaja koji gledaju ali i njihove interpretacije medijskog ideala ženskog izgleda naspram ideala ponuđenog za vrijeme njihova odrastanja. Povezanost uloge medija i kreiranja percepcije ženske ljepote opisana su i u literaturi korištenoj u radu koja, među ostalim, nalaže kako 95% žena prati ideale ljepote na televiziji, a pritom njih 92% žena osjeća određeni stupanj pritiska i želi se približiti tome idealu te da mediji imaju važnu ulogu u širenju idealiziranih slika i informacija o tome kako dosegnuti idealni vanjski izgled. (Kuhar, 2005). Također, neka istraživanja korištena u teorijskom dijelu rada navode kako su upravo masovni mediji pridonijeli popularizaciji estetskih procedura prikazivanjem srodnih serija i *reality* programa (pr. Dr. 90210) (Abraham i Zuckerman, 2011). Zbog zaključaka o tome kako mladi danas smatraju slavu karijernim izborom (Pivovarchuk, 2017), kako slavi današnjice ne moraju imati razlog za slavu (Hromadžić, 2010) i kako veličanje određene slavne osobe može predvidjeti vjerojatnost budućih kozmetičkih operacija kod promatrane osobe unutar (Abraham i Zuckerman, 2011), donesenih nakon pročitane literature zadnja tematska cjelina naslovljena „Uloga serije *Keeping Up With the Kardashians* u formiranju samopredodžbe“ fokusira se na povezanost serije i protagonistica s ulogom koju imaju u kreiranju današnjeg ideala ženske ljepote i svijesti ispitanica o vlastitom tijelu, sukladno spomenutom idealu.

Sve djevojke kažu da imaju blizak odnos s obitelji i prijateljima. Djevojke koje imaju starije sestre navode kako će se njima prvo obratiti u slučaju problema te da su odnosi s njihovim sestrama bili upravo ključni za njihovo odrastanje, dok su ostale djevojke navele kako će se u situaciji nedaće uglavnom uvijek prvo obratiti prijateljima, osim ako se radi o nekakvom ozbiljnijem problemu. U tom slučaju, kao prvu osobu koju će potražiti za pomoć, navode majku. Te djevojke ističu važnost društva u formativnim godinama, ali ne isključuju ulogu obitelji. Mnoga relevantna istraživanja korištena u ovom tekstu ukazuju upravo na odnos djevojaka predadolescentske i adolescentske dobi s obitelji kao jednu od ključnih determinanti stvaranja percepcije o vlastitom tijelu. U svom znanstvenom istraživanju o utjecaju medija na stvaranje slike o vlastitom tijelu i nastanku poremećaja u prehrani López-Guimerà, Levine, Sánchez i Fauquet navode kako neka istraživanja razmatraju mogućnost manjih negativnih učinaka izlaganja idealnima mršave ženske figure na adolescente koji se osjećaju prihvaćenim u krugovima obitelji i prijatelja, a postoje i faktori koji umanjuju utjecaj medijski reprezentirane slike savršenog ženskog tijela na djevojke spomenute dobi, među kojima se upravo nalazi socijalna podrška vršnjaka i obitelji. (López-Guimerà, Levine, Sánchez i Fauquet, 2010). Stoga je bilo iznimno važno istražiti povezanost ispitanica s obitelji. Sve djevojke navode kako su u djetinjstvu najčešće gledale televiziju dok danas najviše vremena na provode na mobitelu koristeći društvene mreže na kojima gledaju profile vršnjakinja i poznanika, humoristični i modni te drugi sadržaj vezan uz dokolicu. Takvi rezultati klapaju se s rezultatima o navikama gledanja televizije kod djece adolescentske i predadolescentske dobi, koje navodi kako oko 80% ispitanika (N=2000, SAD, 8-18 godina) svakodnevno provodi svoju dokolicu gledajući televizijske programe na televizoru ili putem *gadgeta* (Pavić, Rijavec i Braš, 2017). Dvije ispitanice u mlađoj dobi nisu primijetile da postoji određeni tip žene koje mediji štuju, ali danas su svjesne da je on oblikovao njihovu percepciju ljepote. Jedna djevojka smatra da je on postojao ali nije bio toliko naglašen te nije utjecao na nju kao činjenica da su ostali članovi njezine obitelji prirodno mršaviji od nje, dok se njoj težina uglavnom skuplja u ruke i noge. Tu se opet možemo referirati na važnost obitelji u odrastanju. Već smo spomenuli kako žene imaju puno izraženiju potrebu usporedbe s drugima – kako ženama koje viđaju u medijima, tako i s osobama iz najbliže okoline odnosno obitelji, što pridonosi nezadovoljstvu vlastitim tijelom i poremećajima u prehrani. (López-Guimerà, Levine, Sánchez i Fauquet, 2010). Literatura navodi i kako je visok postotak djevojčica nezadovoljan je onim dijelovima tijela koje mediji često ističu kao “problematična područja” (bokovi i bedra, trbuh, celulit, mišićima) dok o nezadovoljstvu takve vrste govori tek petina dječaka iz ispitanog uzorka. (Kuhar, 2005). Prema tome, možemo zaključiti da su teorije poput socijalne usporedbe, nezadovoljstva dijelovima

tijela koji su u medijima prikazani „neženstveni“ i direktnog utjecaja obitelji na stvaranje percepcije o sebi navedene u literaturi, u slučaju ove ispitanice, primjenjive. Dvije djevojke od malena primjećuju kako im mediji „serviraju“ savršenu ženu, a samo jedna misli da medijski ideal ženskog tijela prije nije postojao. Sve djevojke koje smatraju da je postojao kažu da je za vrijeme njihova odrastanja on izgledao ovako: vitko tijelo (ravan trbuh, manje prirodne ili veće umjetne grudi, uzak struk, naglašeni bokovi, dugačke noge), velike oči, lijepe i prirodne crte lica bile su češće. Taj ideal ženskoga tijela najčešće su primjećivale na televiziji i časopisima (za koje govore da oduvijek previše modificiraju fotografije), a smatraju da se on danas itekako promijenio. Metka Kuhar primjećuje kako se žene neprestance “bombardira” slikama ljepotica na oglasnim pločama, u revijama, na televiziji, te su zato lak plijen za čari i lažna obećanja potrošačke kulture. Većina oglasa sadržava sličan tip žene - „Žena masovnoga tržišta” postaje stereotip kojim se mediji koriste da bi predstavili optimalnu, poželjnu žensku ljepotu. (Kuhar, 2005). Još jedan od problema je i taj što se spomenuti ideal konstantno mijenja, a sve kažu kako je onaj prikazan danas puno prisutniji u medijima i kako je pritisak za takvom vrstom izgleda puno izraženiji nego prije. Danas je, kažu, poželjno „umjetno“ te da djevojke „kupuju“ lice i tijelo kako bi odgovarale novom idealu ljepote. Smatraju da je prisutan puno veći pritisak da se izgleda poput žena prikazanih na internetu – kao glavni kanal komunikacije te poruke spominju *Instagram*. Na svakom koraku „iskaču“ fotografije „idealnih“ žena s istim predloškom lica te sve manje žena izgleda autentično – ta slika podsvjesno im se zadržava u mislima i to postaje izgled kojemu i same teže. Ljude je vrlo jednostavno navesti da pomisle kako će neke sitne, čovjeku svojstvene, nesavršenosti koje uočavaju na svojim tijelima dovesti do ugroze njihovog društvenog života i to upravo zato što im mediji to neprestano napominju. Neki taj problem nazivaju „proizvodnjom potrošača“ te ukazuju na potencijalnu taktiku kozmetičkih kompanija kojom potiču kupnju proizvoda za uljepšavanje. Da bi se to ostvarilo potrebno je, dakako, mnoge učiniti nezadovoljnima sobom i uvjeriti ih da su bolesni/ružni. (Kuhar, 2005). Ovaj citat može se primijeniti na naše ispitanice – svaka od njih već od vrlo mlade dobi nosi određene komplekse povezane s tijelom i licem, iako niti jedna od njih nema ozbiljnu deformaciju oko kojih bi se trebale brinuti. Njihovo nezadovoljstvo gotovo isključivo leži u tome što su ih, od rane dobi, mediji kontinuirano izlagali slici savršene žene u kojoj su određene tjelesne karakteristike svojstvene ženskom tijelu prikazane kao mana. Sve djevojke priznale su kako su razmišljale/još uvijek razmišljaju o promjeni tijela i lica jer se, gledajući spomenute djevojke, osjećaju manje lijepima. No, na pitanje o estetskim korekcijama kao dugoročnom rješenju, većina je odgovorila kako ne misli da će odlazak „pod nož“ pozitivno utjecati na cjelokupno zadovoljstvo neke osobe. Neke navode da su susretale nekoć lijepe žene koje su se „upropastile“

pretjeranim i neumjerenim estetskim korekcijama. Neke djevojke da postoje ljudi koji promjenom fizičkog izgleda pokušavaju zataškati svoje prave probleme, ali da postoje i oni koji estetskim procedurama ispravljaju nesigurnosti koje im utječu na kvalitetu života. No, većina njih na koncu priznaje kako bi, da su u situaciji, to vjerojatno i same učinile. Njihova mišljenja o estetskoj kirurgiji kao privremenom rješenju, ali i priznanja da bi se i same podvrgnule istoj da su u financijskoj mogućnosti direktno su poveziva s istraživanjem korištenim u literaturi koje naglašava kako kozmetički postupci, uz to što su izuzetno su skupi, mogu dovesti do komplikacija - postoji rizik da će inicijalni estetski zahvati dovesti do dodatnih postupaka što zbog povećane usredotočenosti na postizanje savršenstva, što zbog potrebe za ispravljanjem nezadovoljstva s rezultatima iz prethodnog postupka. Tako da djevojke nisu bile u krivu. Najviše njih razmišljaju o povećanju usnica te korekciji nosa i čeljusti. Iako većina pobornika estetske kirurgije ističe upravo porast samopouzdanja kao ključnu prednost kozmetičkih procedura, zapravo ne postoje znanstveni dokazi o tome da one imaju dugoročno pozitivan utjecaj na samopouzdanje. Raste zadovoljstvo samo s „popravljenim“ dijelom tijela, a odluka o podvrgavanju estetskom zahvatu, u konačnici, povezana je s tjelesnim dismorfnim poremećajem i niskim samopoštovanjem (Abraham i Zuckerman, 2011). Gotovo sve ispitanice željenu figuru pokušavaju postići tjelovježbom, a kao glavni motiv za vježbanje među vršnjacima navode izgled, ne zdravlje. Jedna djevojka (Ž7) podvrgnula se zahvatu ubrizgavanja hijaluronske kiseline u usne. Njezini roditelji su se isprva protivili ovoj ideji, no nakon godinu dana nagovora pristali su jer su vidjeli da joj to „okupira mozak“. Odlučujući trenutak bio je kad je dobila „zeleno svjetlo“ od majke, koja se i sama u prošlosti podvrgnula estetskim zahvatima. Bez majčine pomoći, kaže, vjerojatno se na ovaj korak ne bi odlučila ni puno starija. Istraživanja korištena u teorijskom dijelu rada proučavaju utjecaj medija na percepciju djevojaka predadolescentske i adolescentske dobi gomilaju dokaze o tome da se nezadovoljstvo vlastitim tijelom, zabrinutost zbog težine i poremećaji u prehrani događaju kod direktne i indirektno izloženosti medijima koja obuhvaća utjecaj kroz prijatelje i obitelj. Djevojke koje su otvoreno mogle pričati s obiteljima o svojim nesigurnostima i osjećale su se prihvaćeno od strane prijatelja imale su manje fizičkih nesigurnosti. (López-Guimerà, Levine, Sánchez i Fauquet, 2010). Gotovo sve djevojke navode kako u trenutcima nesigurnosti se ili nisu mogle obratiti obitelji ili su smatrale da ih njihovi roditelji neće razumjeti jer da misle da je to nevažna tematika. Neke su obitelj i prijatelji, pri spomenu nesigurnosti, obasipali komplimentima koje bi one smatrale subjektivnima. Jedna je djevojka, umjesto o prihvaćanju vlastitoga tijela i normalizaciji manjih nedostataka, s obitelji u više navrata razgovarala o pronalasku rješenja za svoje „probleme“. U Velikoj Britaniji 137 osoba dobi 18 – 23 ispitano je o stavovima prema

slavnim osobama kojima se dive te o prethodnim iskustvima s kozmetičkom kirurgijom Ispitan je i niz drugih psiholoških i demografskih faktora, poput samopoštovanja, zadovoljstva životom i samoprocjenjive privlačnosti. Ispitanici su nakon osam mjeseci bili dužni prijaviti kozmetičke procedure kojima su se međuvremenu podvrgnuli. Najčešće procedure bile su *botox*, punila mekih tkiva, povećanje i podizanje grudi, lasersko rezanje kože i preoblikovanje nosa. Nakon kontrole poznatih predskazivača kozmetičkih procedura, poput preokupacije izgledom vlastitog tijela, samopoštovanja, spola i prethodnih kozmetičkih zahvata, otkriveno je da veličanje određene slavne osobe može predvidjeti vjerojatnost budućih kozmetičkih operacija kod promatrane osobe. Ovi rezultati stvorili su svijest o obožavanju slavnih kao potencijalnom faktoru rizika podvrgavanja kozmetičkim operacijama u kasnoj adolescenciji i ranoj odrasloj dobi. (Abraham i Zuckerman, 2011). Ovo istraživanje bilo je važno za spomenuti kao osvrt na gore navedene procedure koje djevojke navode kao poželjne (korekcija usnica, nosa i čeljusti), činjenice da gotovo sve, kao i većina njihovih poznanica, vježba kako bi učvrstila stražnjicu, ali i njihovih odgovora u nastavku rada, povezanih s danas poželjnim izgledom za žene. Za današnji ideal žene u medijima djevojke kažu da ima široke bokove, veliku stražnjicu, uzak struk, velike grudi te izražene crte lica – velike usne, istaknute jagodice i čeljust, podignute oči i prćast nos. Jedna djevojka usporedila ga je s Nives Celzijus. U dijelu intervjua namijenjenom za istraživanje uloge serije u stvaranju samopredodžbe ispitanica prvo smo se dotakli općeg poznavanja teme gdje su se sve djevojke izjasnile kako su upoznate sa serijom i protagonistima. Četiri djevojke za nju su prvi put čule još u osnovnoj školi, ostale nešto kasnije i to preko prijatelja ili su na nju slučajno nabasale u redovnom televizijskom programu. Tri djevojke prije su ju aktivno pratile (danas više ne), tri ju gledaju povremeno, a jedna ju nikad nije gledala. Sve ispitanice djevojke znale su navesti osnovne informacije o protagonistima, narativu i obiteljske skandale prikazane tijekom godina. Misle da gledatelje privlače zabavna obiteljska dinamika, prikaz luksuznog životnog stila i idile (raskošne kuće, zabave), to što su aktualna tema razgovora, prikaz života slavnih (koji im je nedostižan te smatraju da ga serija vjerodostojno prikazuje) i drama, iako nju neke navode kao ono što im je ujedno i odbojno. Gotovo sve navedene motive gledanja možemo povezati s onima iz istraživanja o motivima za gledanje televizije kod adolescenata korištenim u teorijskom dijelu rada. Najčešći navedeni razlozi su potreba za integracijom i socijalnom interakcijom uvidom u život drugih ljudi, povezivanje i osjećaj pripadnosti s drugima, socijalna empatija i interakcija, pomoć u obavljanju socijalnih uloga te povezivanje s društvom, prijateljima i obitelji. (Pavić, Rijavec i Braš, 2017). Djevojke koje seriju ne prate kažu da najviše informacija o njoj dobivaju na aplikaciji *Instagram* koja im taj i povezani sadržaj sama predlaže. Mišljenja o popularnosti serije među vršnjacima su

podijeljena – neke misle da je velika, ali većina smatra da veću popularnost od same serije imaju njene protagonistice. Smatraju da ih djevojke njihovog uzrasta imitiraju, ali da je to puno uočljivije na njihovim vršnjakinjama iz SAD-a ili Australije koje viđaju na društvenim medijima. Imitacija idola oduvijek je bila prisutna u društvu, no prije su slavni bili poznati zbog neke specifične vještine ili znanja kojeg imaju, zbog čega ih je publika slavila. (Hromadžić, 2010). Pojavom društvenih mreža često se događa upravo suprotno – osoba prvo postane popularna pa tu popularnost iskoristi kako bi se etablirala u nekoj specifičnoj „održivoj“ grani koja pruža financijsku sigurnost, poput glume, pokretanja vlastitih modnih kuća, poduzeća itd. Tu popularnost danas najlakše je postići fizičkim izgledom i javnim eksponiranjem te iznošenjem „prljavog veša“, kojeg će publika sa zadovoljstvom gledati i razgovarati o njemu, neovisno o tome što se radi o najintimnijim problemima. Danas je dovoljan jedan javni skandal kako bi se postigla javna popularnost jer, opet se možemo osvrnuti na Hromadžića, današnja pripadnici publike postali su moderni voajeri. Djevojke primjećuju da njihove vršnjakinje pokušavaju imitirati protagonistice naše serije jer sve inzistiraju na izgledu koji neupitno podsjeća na Kim Kardashian i njene sestre, a kao njegove osnovne karakteristike navode savršene konture lica, pune usne, dugu kosu, uzak struk, trbušne mišiće te povećanu stražnjicu. Smatraju da su trendovi poput povećanja stražnjice zahvatili modele, pjevačice, glumice i druge javne osobe koje utječu na sve mlađe djevojke, a one nešto starije od njih se sve češće odlučuju na estetske korekcije. Neke ispitanice negiraju korelaciju vlastitog nezadovoljstva i želje za promjenom izgleda s pojavom novog ideala ljepote nametnutog od strane medija, a prihvaćenog od strane njihovih vršnjakinja. S druge strane, neke ipak navode kako su se ili osjećale nesigurno od strane vršnjakinja koje izgledom podsjećaju na „Kardashianke“ osjetile pritisak da bi i same u svakom trenutku trebale biti dotjerane i u svom „najboljem izdanju“. Metka Kuhar u radu koji je korišten kao literatura za ovaj rad spominje kako utjecaj ideala mladića na tjelesnu samopredodžbu djevojaka je manje statistički važan u usporedbi s utjecajem prihvaćenoga medijskog ideala. Ideali mladića – prema mišljenju djevojčica – nisu strogi poput medijskih. (Kuhar, 2005). S tim se možemo složiti jer nekoliko ispitanica priznalo je da su se od strane „Kardashian djevojaka“ osjećale ugroženo, ali da se to dogodilo svega par puta te na njih nije ostavilo prevelik utjecaj. S druge strane, sve su navele pritisak koji na njih stvaraju društvene mreže, televizija i časopisi. U istom radu Kuhar navodi kako bi mediji trebali osiguravati kontekst u kojem bi se žene same mogle interpretirati, no trebali bi djelovati ponajprije posredstvom utjecaja na one s kojima je žena u odnosima (partner, članovi obitelji, prijatelji itd.) (Kuhar, 2005). Izgled sukladnog spomenutom standardu ono je zbog čega se protagonistice naše serije imitira i slavi, no vrlo rijetko se govori o tome kako je on postignut

neprirodnim putem. Jedan od radova korištenih u literaturi navodi kako američko društvo za estetsku plastičnu kirurgiju procjenjuje da se broj djece mlađe od 18 godina na kojima su njegovi članovi obavljali postupke kozmetičke kirurgije u posljednjih 10 godina kretao od 33 000 do 65 000 godišnje, a nekirurški kozmetički postupci kreću se u rasponu od 91 000 do 190 000 godišnje. Na globalnoj razini, mogući razlozi za povećanje potražnje uključuju veći raspoloživi dohodak, prikaz medija i smanjenu stigmju, stoga nije ni čudno kako su u ranijim stadijima intervjuja skoro sve djevojke navele kako su aktivno razmišljale, ili još uvijek razmišljaju o plastičnim operacijama (Abraham i Zuckerman, 2011). Upravo iz tog razloga u dijelu rada „Promjene izgleda i životnog stila“ analizirane su promjene na protagonisticama iz sezone u sezonu, a postoje čak i brojne internet stranice i profili na društvenim medijima koji su odlučni u tome da vizualnom usporedbom fizičkog izgleda članica Kardashian obitelji ukažu na estetske zahvate koje one javno negiraju. Upravo zahvaljujući spomenutim stranicama neke od naših ispitanica uvidjele su da naše protagonistice, kao i različiti „modeli“ koje im društveni mediji predstavljaju, svoj izgled zahvaljuju upravo plastičnoj kirurgiji. Smatraju da se one „stalno nadograđuju“, ali da su te „nadogradnje“ izvođene malo po malo, kroz dulji perioda, kako javnost ne bi primijetila naglu transformaciju. Jedina članica koja je javno priznala estetsku korekciju najmlađa je sestra, Kylie Jenner. Ona je javno priznala nekirurški zahvat povećanja usana hijaluronom, iako se u javnosti godinama priča o očiglednim višestrukim zahvatima na licu i tijelu, koje ona sama nikad nije potvrdila. U trenutku kad je priznala zahvat na usnama Kylie je imala tek 17 godina, a nakon toga su ju mnogi (odrasli kao i tinejdžeri) počeli slaviti jer im je svojim postupkom dala hrabrosti da i sami naprave promjenu i riješe se dugogodišnjeg kompleksa. Ispitanica koja je povećala usne hijaluronom u to vrijeme bila je punoljetna, no i dalje osoba u razvoju. Veza između obožavanja slavni i kozmetičke kirurgije još je relativno neistražena tema, no stručnjaci se slažu da je ključno istražiti procjenu prikladnosti obavljanja kozmetičkih procedura na pacijentima čiji tjelesni i kognitivni razvoj još nije dosegao zrelost. (Abraham i Zuckerman, 2011). No djevojkama se nameće mišljenje koje nije pretjerano otvoreno prema kritici postupaka omiljenih slavni, iako svojim ponašanjem u javnost komuniciraju nezdravu praksu. Djevojke smatraju da Kylie, unatoč tome, mediji veličaju kao savršenu ženu, a jedna djevojka spominje kako je njeno povećanje usana bilo „revolucionarno“ za sami trend i *make up* industriju. Sve se slažu da su dotične postavile novi standard ženske ljepote, no za njega smatraju da je nerealan i drže ga kao jednim od učinaka koji negativno djeluje na samopouzdanje njihovih vršnjakinja i mlađih djevojaka koje još nisu svjesne da se ovdje radi o estetski potpomognutoj ljepoti. Neke od ispitanica prestale su gledati seriju ili pratiti protagonistice na *Instagramu* (za koji smatraju da je njihov

najrazvijeniji kanal komunikacije s javnošću) upravo zbog neiskrenosti o svom izgleda te smatraju da danu platformu koriste na negativan način. Valja spomenuti i njihova mišljenja o korištenju iste – većina se slaže da Kardashian sestre koriste danu platforma za vlastitu dobit iako su svjesne moći koju ima i činjenice da bi, njezinim pravilnim korištenjem, mogle postići konkretne promjene u društvu. U poglavlju KUWTK i društveni mediji detaljno su opisane njihove strategija korištenja društvenih medija (konkretno *Instagrama*) kao najučinkovitijeg marketinškog kanala. U poglavlju „Narativ i obiteljska dinamika“ spomenuto je kako se u početnim sezonama u svakih nekoliko epizoda sezone upliću socijalne teme, a kasnije protagonistice svoju popularnost sve više koriste za postizanje boljitka i konkretne društvene promjene. Naše ispitanice svjesne su promjene u narativu, no kod njih se pojavila određena doza cinizma prema spomenutim postupcima te smatraju kako se one danas angažiraju po pitanju društvenih pokreta, ne zato što iza njih idejno stoje, već kako bi stvorile vlastiti imidž društvenog aktivizma jer nisu svjesne na koji način funkcionira svijet izvan njihovog „mjehura“. Cinične su i po pitanju *body positive* poruka koje na svojim profilima dijele jer, kako kažu, da bi danas mogle slaviti svoje tijelo prvo su ga morale čitavog promijeniti. Primjećuju da je obitelj stvorila snažan imidž koji im omogućuje suradnju s brojnim brendovima kreiranje vlastitih, koja potom reklamiraju preko marketinških kanala, što je s vremenom urodilo i promjenom životnog stila. Ispitanice primjećuju da je ljudima zanimljiv i privlačan takav životni stil jer je on nešto što većina ljudi nema, a smatraju da ih i u tome mnogi pokušavaju imitirati. Danas mladi gledaju njihov uspjeh koji nisu postigle na konvencionalan način, dive mu se te sami pokušavaju „linijom manjeg otpora“ steći popularnost i živjeti luksuzno. Iako je većina naših ispitanica toga svjesna i dalje postoji globalna dinamika u kojoj se *fanovi* poistovjećuju s njima i zanima ih svaki detalj njihovog privatnog života. Psihološki poremećaj koji se manifestira tako što se osoba poistovjećuje sa svojim slavnim idolom do razine gdje se ozbiljno emocionalno angažira u detalje iz živote te osobe i mašta o ljubavnom ili drugoj vrsti bliskog odnosa službeno se zove CWS (*Celebrity Worship Syndrome*), a kod mladih djevojaka može biti blisko povezan s percepcijom vlastitog tijela, odnosno može rezultirati fizičkom imitacijom slavne osobe. (Pivovarchuk, 2017). Drugo istraživanje korišteno u teorijskom dijelu rada navodi da se učestalost štovanja slavni smanjuje s godinama s obzirom na normalan razvoj samopouzdanja, tijela razvija i drugih faktora, mnogi doktori preporučuju tinejdžerima da pričekaju prije nego što se podvrgnu estetskim postupcima (Abraham i Zuckerman, 2011). Djevojke u svojoj okolini primjećuju da mladi odustaju od obrazovanja i tradicionalnih poslova te pokušavaju stvoriti karijeru promovirajući vlastite i sponzorske brendove na društvenim medijima. Neke od djevojaka čak se dive Kardashian obitelji jer su

„stvorile carstvo iz ničega“, a neke smatraju kako će ljepše djevojke prije postati uspješne, naći uspješnog partnera pa čak i prije dobiti posao od nekoga tko nije „toliko lijep“, odnosno kako opći uspjeh u životu ovisi upravo o vanjskom izgledu usklađenom s današnjim standardima ljepote. Odgovore djevojaka možemo povezati s istraživanjem *Teen Voguea* spomenutog ranije u poglavlju „Narativ i obiteljska dinamika“ koje navodi kako je preko 30% ispitanih tinejdžera (14-18) smatra kako će u budućnosti biti slavni. Na upit o tome misle li da se neke od njihovih vršnjakinja trude fizički izmijeniti u skladu s „Kardashian izgledom“ ne bi li i same, s vremenom, dosegle njihov životni stil odgovaraju da su puno puta svjedočile porastu popularnosti djevojaka na društvenim medijima, popraćenom s *upgradeom* životnog stila, nakon što su napravile spomenute estetske promjene te da takve osobe vrlo brzo uspijevaju steći slavu na platformama poput *Instagrama*, *YouTubea*. Djevojka koja je i sama povećala usne naglašava kako se nakon procedure njezin život nije niti malo promijenio.

Promjene izgleda i životnog stila

Promjene izgleda podrazumijevaju primjetne estetske korekcije na licima i tijelima protagonistica. O nekim procedurama u seriji otvoreno se govori, neke su demantirane, ali većina njih i dalje ostaje samo pretpostavka javnosti. No usporedimo li izgled svake od protagonistica s početka snimanja s izgledom iz jedne od posljednjih sezona shvatit ćemo kako je razlika i više nego očita. Takve promjene nisu ništa neobično u današnjoj *celebrity* kulturi - određeni autori smatraju da se danas veliča narcisoidnost, „lijepo“ osobe postaju relevantne isključivo na temelju izgleda, a tijelo postaje „bojištem za mnoge igre identitetom“ (Maskalan, 2012). Iako ova obitelj oduvijek živi na „visokoj nozi“, promjena životnog standarda i obiteljskog narativa proporcionalna s rastom uspjeha serije također upadaju u oko. Glavne protagonistice učvrstile su svoj položaj u svijetu mode, ljepote i sličnih djelatnosti te uzor onima koji žele ostvariti uspjeh u srodnim područjima.

Radi lakše usporedbe i daljnjeg toka istraživanja promjene izgleda majke Kris i njenih kćeri Kourtney, Khloé, Kim, Kendall i Kylie u sljedećih nekoliko stranica promatrane su kroz sezone, s osvrtom na promjenu spola Caitlyn Jenner. Zabilježene su i promjene životnog standarda, svakodnevnog okruženja, načina odijevanja i mjesta boravka glavnih protagonistica.

- SEZONA 1 (2007.)

Naglasak je na kaotičnom obiteljskom životu. Izgled protagonistica tipičan je za „normalnu djevojku“ tog razdoblja. Nakit je glomazan, šarena odjeća komercijalnih brendova i cipele visokih potplata standardni su dijelovi *outfita*. Šminka je pretjerano naglašena (sjenilo i rumenilo), frizurama nije pridavana pažnja. Pretjerano se ističu statusni simboli poput marki automobila ili odjeće, a često i slavni prijatelji obitelji. Često se otvoreno vrijeđa druge javne ličnosti. Žive u lijepoj kući u dobrom dijelu Los Angelesa.

- SEZONA 2 (2008.)

Radi se na karakterizaciji postojećih i uvođenju novih likova. Odjeća postaje sofisticiranija, a šminka i frizura profesionalnije. Očite promjene na licu od Kim – veće usne, suptilna promjena oblika brade i čeljusti te mršavija figura. Khloé ima veće usne, a Kourtney je mršavija te ima tamniju put.

- SEZONA 3 (2009.)

Bruce odlazi na *facelift*; Kim ima ravniji nos nego u prethodnim sezonama, naglašenije jagodice, drugačiji oblik očiju, drugačiji oblik čela i mršaviju figuru. Khloé ima tamniju put i svjetliju boju kose.

- SEZONA 4 (2010.)

Sele se u veću kuću u skupljoj četvrti. Protagonistice se počinju odijevati profesionalnije, šminkati decentnije i prestaju nositi glomazan nakit. Od fizičkih promjena ističe se samo naglašenija stražnjica od Kim.

- SEZONA 5 (2010.)

Statusni simboli sve se manje ističu, a sve više postaju dio svakodnevice – Khloé i Kim sele se u vile; Kim zapošljava privatnog zaštitara, vizažista i stilista; Khloé nosi dijamantni prsten. Dotiče se tema estetskih korekcija – Kim odlazi na *botox* od kojeg dobiva alergijsku reakciju te se kune da više nikad neće probati takvo što. Na njenom licu vide se promjene, poput naglašenijih jagodica i drugačijeg oblika brade te položaja obrva. Kourtney ima oštrije crte lica i veće usne.

- SEZONA 6 (2011.)

Obitelj živi u velikoj kući s dizajnerskim namještajem, ima vlastite kuhare, starije sestre drže govore na *press* konferencijama, a Kris postaje menadžer od Kendall koja se počinje baviti manekenstvom. Kourtney kupuje novu kuću, obitelj putuje na Bora Boru, Kim zaprosi dečko s prstenom vrijednim nekoliko milijuna dolara. Kris odlazi na *facelift*, a Kim negira da ima umjetnu stražnjicu. Na njezinom licu primijete se drugačiji oblik nosa i obraza.

- SEZONA 7 (2012.)

Odlaze u Dominikansku Republiku, Scott dobiva titulu *Lorda*, a Oprah Winfrey radi specijalni intervju s obitelji. Kim se rješava stare odjeće i počinje se oblačiti profinjenije, sestre ju prate. Kris odlazi na korekciju grudi i ima manji nos; Kim je tamnije puti no prije, ima manji i ravniji nos te naglašene jagodice; Khloé mijenja nos te čeljust i obraze; Kourtney ima primjetno drugačiji oblik lica i očiju.

- SEZONA 8 (2013.)

Sve češća snimanja na lokacijama poput Grčke i Francuske, svugdje ih prate obožavatelji i paparaci s kojima dolazi i do blažih okršaja. Kim negira optužbe javnosti za korištenje *botoxa*, no na njezinom licu primjetne su neprirodne „grimase“, nos je dulji i širi pri vrhu, a najočitija promjena njezina je stražnjica – puno je veća i nije skladna s ostatkom tijela. Khloé ima ravniji i manji nos, novi oblik brade i čeljusti, veće usne, a najveća promjena također je povećana stražnjica koja se ističe s obzirom na ostatak njezinog tijela koje je sada puno mršavije. Oblače se profinjenije – nose dizajnersku odjeću neutralnih boja; profesionalno su našminkane, a frizuri i manikuri pridaje se puno pažnje.

- SEZONA 9 (2014.)

Snima se u New Yorku, Las Vegasu, Miamiju, San Franciscu (zaruke od Kim na iznajmljenom stadionu), Tajlandu te raskošna svadba od Kim smještena u Parizu (probna večera u dvorcu Versailles) i Firenci. Obitelj putuje privatnim zrakoplovima, ima vlastite vozače i osobne zaštitare. Nose marke visoke mode: Valentino, Alexander McQueen, Stella McCarthy, Moschino, merch Yeezus turneje (turneja muža od Kim, repera Kanye Westa) i krzno. Khloé kupuje vilu s dizajnerskim namještajem, Scott želi kupiti helikopter. Šminkaju se u *nude* nijanse s puno *contouringa*, koji izoštrava crte lica. Odnos brada-nos-čeljust na licu Kim Kardashian drugačiji je nego prije, a usne su joj još veće; Khloé ima primjetno veće usne, oštriju čeljust i izduljenije lice; Kourtney ima oštriju bradu i čeljust, ravniji nos te blago veće usne; na licu od Kendall primjetne su suptilne promjene oko očiju, usana i nosa.

- SEZONA 10 (2015.)

Snima se u Kanadi, San Diegu, Las Vegasu, Aspenu, Armeniji, Jeruzalemu, Parizu. Kim useljava u vilu i dobiva vlastitu igricu, Kylie (17) kupuje kuću. Lice od Kim izduženije je no prije, put joj je tamnija, a struk uži; Khloé ima primjetno veće usne; Kylie ima značajno veće usne, „nabubreno“ lice, naglašene jagodice, drugačiji oblik brade, više obrve i tamniju put. U kosi nosi ekstenzije, a ima i dugačke gel nokte. Nakon duljih napora u pokušajima skrivanja istine od javnosti Kylie Jenner priznaje nekirurški zahvat povećanja usana hijaluronom. U ovoj sezoni događa se tranzicija Brucea u Caitlyn Jenner.

- SEZONA 11 (2015.)

Članovi obitelji odlaze na putovanja u New Orleans, Pariz, New York, Kanadu, Meksiko te na otok Sveti Bartolomej. Kylie oprema novu kuću skupim namještajem, a Kim renovira vilu. Sve sestre lansiraju vlastite aplikacije, a Kylie pokreće vlastitu liniju šminke. Sestre sve češće mijenjaju frizure, nose perike, umetke za kosu te umjetne trepavice i nokte. Na Kim se vidi promjena oblika lica i vrha nosa; Khloé je promijenila bradu; kod Kendall se promjena očituje na bradi i čeljusti; Kylie ima mršavije obraze, povišenije obrve i drugačiji oblik očiju, izraženiju čeljust, drugačiju bradu i podbradak, dulji i tanji nos, više jagodice te veću stražnjicu.

- SEZONA 12 (2016.)

Lokacije snimanja uključuju Island, Kubu, Vali Village (Kolorado), Las Vegas, San Diego i London. Scott kupuje kuću i dobiva titulu vojvode, Kendall kupuje stan, a djevojke imaju i osobnog trenera. Šminka postaje sve kreativnija, a frizure sve neobičnije – *bantu knots*, *box braids*, *cornrows*, umetci za kosu u bojama. Khloé odlazi kod doktora na konzultacije za povećanje grudi, ali u ovoj sezoni kod nje dolazi do promjene oblika brade, čeljusti i vrata; na Kendall se primjećuju veće usne i oštrije jagodice te brada.

- SEZONA 13 (2017.)

Lokacije snimanja obuhvaćaju: Miami, New York (odlaze na revije visoke mode – *Balmain*, *Givenchy*, *Yeezy*), Dubai, Kostarika, Meksiko, Palm Springs, Indiju i Las Vegas. Khloé pokreće modni brend *Good American*, *Dash* Miami sele na luksuzniju lokaciju. Dominira *edgy* izgled s tamnijom šminkom očiju i usana te dugačka kosa. Kim ima veću gornju usnicu i očite hijaluronske filere u licu (zbog čega su joj oči „tanje“ no prije); Kylie ima veće grudi, ponovo mijenja oblik nosa i čela, a i usne su veće nego u prošloj sezoni; Kendall ima očite filere na području očiju (obrve pomaknute prema gore), jagodica i usana koje imaju drugačiji oblik no prije.

- SEZONA 14 (2017.)

Posjećuju Cleveland, Meksiko, New York (odlaze na MET Galu i NYFW), Napa Valley, Milano i San Francisco. Odjevne kombinacije za svaku priliku unaprijed su osmišljene od strane dizajnera. Za vrijeme boravka u Meksiku izlaze paparaco fotografije „pravog“ tijela od Kim, no ona tvrdi da je to *photoshop*. Sve sestre imaju primjetno tamniju put, zbog čega Kim javnost optužuje za *blackface*. Kris odlazi na redukciju ušnih resica; Kim, Kendall i Kourtney imaju primjetno veće usne i zategnutiju kožu lica.

- SEZONA 15 (2018.)

Snima se na lokacijama poput Miamijsa, Japana (fotografiranje za novu *Yeezy 7* kolekciju), Clevelanda, Las Vegasa, Pariza (odlaze na Louis Vuitton reviju) i Washington D.C.-a. Kendall kupuje novu kuću, Kim kupuje novu vilu. Kris i Scott odlaze na sajmove umjetnina, Kris organizira ekstravagantni božićni tulum s puno poznatih ličnosti. Kourtney odlazi na tretmane lica plazmom, ima povišenije obrve; Kim mršavija no prije.

- SEZONA 16 (2019.)

Uz Los Angeles sezona se snimala u Chicagu, New Yorku, u Clevelandu, Meksiku i na Balijsu. Khloé iznajmljuje luksuznu kuću dok preuređuje svoju; Scott pokreće odjevni brend *Talentless*; Kourtney pokreće *lifestyle* blog *Poosh*, a Kylie gradi zgradu za *Kylie Cosmetics*. Kod Kim primjetne su promjene na nosu; Kris ima veće usne i prćastiji nos; usne od Khloé veće su nego ikad, od Kendall također; usne od Kylie ponovno normalne veličine (istovremeno na *Instagramu* obznanjuje da je razgradila hijaluron iz usana, no ne navodi razlog); Kourtney ima veće grudi, stražnjicu i usne.

- SEZONA 17 (2019.)

Lokacije snimanja u Finskoj, Las Vegasu, Napi, Connecticutu, New Yorku (odlaze na NYFW i MET Galu – odijevaju se u Thierry Mugler i *Versace*), Wyomingu, otočju Turcs i Caicos te na Kostariki. Kim pokreće modni brend *Kimono* i biva kritizirana zbog profitira od japanske tradicije – mijenja ga u *Skims*; Khloé je u pregovorima za vlastiti *reality show*, od bivšeg dečka dobiva dijamantni prsten i ogrlicu. Na licu od Kim uočljiva je drugačija brada, dok su na licu od Kendall uočljive jagodice.

- SEZONA 18 (2020.)

Članovi obitelji putuju u Pariz, New York, Armeniju, Napu i Cleveland. Kylie s kućom visoke mode *Balmain* ostvaruje suradnju na PFW, ponovo ima punije usne.

ZAKLJUČAK

Seriya *Keeping Up with the Kardashians* imala je direktan ili indirektan utjecaj na svaku od naših ispitanica. Puno njih iznosi kako danas njene protagonistice imaju puno veću popularnost u javnosti od same serije. Čak i djevojke koje ju ne prate upoznate su s glavnim protagonisticama, načinom na koji izgledaju, te detaljima iz njihovih privatnih života. Ispitanice se s protagonisticama poistovjećuju na ovaj ili onaj način i s njima suosjećaju, a čak i kod onih „najnedostupnijih“ djevojaka one izazivaju odrađenu razinu intrige. S obzirom na rezultate istraživanja, informiranost o seriji možemo promatrati kao posljedicu tri ključna faktora: popularnosti Kardashian sestara na društvenim mrežama; dugogodišnjeg uvrštavanja serije u dnevne televizijske programe od strane standardnih i satelitskih TV kanala; te tome što ona predstavlja standardnu temu razgovora među njihovim vršnjacima. Skoro sve ispitanice aktivno su razmišljale o promjenama radi uklapanja u standard ženske ljepote kojem smatraju da su protagonistice pridonijele. Od malih promjena poput korištenja određene tehnike šminkanja ili tjelovježbe, djevojke čine ono što je u njihovoj moći kako bi se uklopile u kalup fizičkog izgleda koji je danas poželjan. Čak i djevojke koje smatraju da su zadovoljne svojim izgledom priznaju da, kad bi mogle, bi već davno „popravile“ nešto na sebi. Djevojka koja je s 18 godina napravila estetsku korekciju usana tvrdi kako na to nije bila direktno potaknuta standardom ljepote koji su „stvorile“ protagonistice serije. Na njenu odluku najviše je utjecala majka, koja također ima iskustva s estetskim operacijama, jer joj je u njenom naumu pružila podršku i pomogla joj u izvedbi. Ostale djevojke navode kako su na njih, u procesu stvaranja slike vlastitog tijela, članovi obitelji utjecali negativno tako što bi:

a. Ignorirali problem

Jedna ispitanica smatra da su njezini roditelji „stara škola“ te da atmosfera u kući nije bila povoljna za razgovor o ovoj ili sličnim temama koje su za njih bile „glupe“. Druga ispitanica navodi kako bi joj roditelji često „odmahnuli rukom“ kad bi krenula pričati o svojim nesigurnostima jer je njima „sve na njoj savršeno“.

b. Pokušali im vratiti samopouzdanje obasipanjem komplimentima

Djevojke koje su se našle u ovoj situaciji nakon nekog vremena prestale su se obazirati na komplimente jer su smatrale da su to subjektivni komplimenti te da im roditelji to govore „jer moraju“.

c. O temi s njima razgovarali „kroz šalu“

Jedna djevojka često se s roditeljima šali na temelju vlastitog izgleda jer ne zna na koji drugi način započeti razgovor, no problem nastaje kada oni tu šalu prihvate umjesto da uvide da ona tako pokušava razgovarati o svojim problemima.

d. Razgovarali s njima o načinu na koji mogu „riješiti problem“

Za ovakvu vrstu komunikacije s djevojkama u adolescentskoj dobi smatram da je potencijalno „plodno tlo“ za daljnje nesigurnosti. Jedna djevojka navodi da su joj, u najboljoj namjeri, roditelji pokušali pomoći s otklanjanjem „nesavršenosti“ zbog kojih je bila nesigurna, umjesto da su s njom radili na prihvaćanju vlastitoga tijela. Rješenje je u njenom slučaju bilo dostupno u obliku kozmetičkih preparata, no kod djevojaka s većim nesigurnostima ovakav stav roditelja mogao bi potaknuti izlet u svijet estetske kirurgije (Ž6).

Razlog tome može biti i nespretnost roditelja u prihvaćanju i razumijevanju trendova koji se nameću njihovoj djeci te činjenica da se ideal ženske ljepote konstantno mijenja pa ih ne možemo u potpunosti kriviti jer se danoj situaciji prilagođavaju sporije nego što bi trebali. Stoga, uz same medije, kao sasvim relevantan kanal indirektna komunikacije možemo navesti i obitelj te prijatelje koji i sami, nesvjesno, prihvaćaju novi ženski ideal. Gotovo sve djevojke usuglasile su se u mišljenju da su Kardashian sestre postale predmet divljenja i postavile nove standarde ljepote. Sukladno podacima prikazanim u istraživanju o utjecaju medija na stvaranje slike o vlastitom tijelu i pojavu poremećaja u prehrani kod mladih djevojaka neke ispitanice također vjeruju da je život „ljepših“ djevojaka lakši, da će takve djevojke ljudi prije primijetiti te da će one lakše postići željene rezultate. Neke čak smatraju i da će „ljepše“ djevojke prije dobiti posao. Što se korištenja platforme tiče – misle da ju protagonistice koriste na krivi način, a njihove pokušaje društvenog aktivizma, kao i stavove o promjeni izgleda, smatraju neiskrenima. Slažu se i u tome da je njihov najuspješniji kanal komunikacije s publikom, *Instagram*, popularizirao „plastičnu estetiku“, djevojkama „Kardashian izgleda“ omogućio ogromnu platformu i pridonio vjerovanju „normalnih“ djevojaka da transformacijom fizičkog izgleda mogu postići slavu i popularnost bez puno muke.

Možemo zaključiti kako ova serija dopire do djevojaka unutar dane dobne skupine, ali i odraslih koji nisu svjesni da su i sami izloženi novoj medijskoj agendi. Većina spektatora upija vizualne informacije i s vremenom ih počinje interpretirati kao društvenu normu, neovisno o dobnoj skupini. Stoga mislim da je doprinos ovoga rada u osvješćivanju o šteti koje uzrokuje nekontrolirano izlaganje određenim medijskim sadržajima, pogotovo kod članova društva koji

još nisu svjesni njihovih potencijalnih utjecaja. Rezultati istraživanja pokazuju da spomenuta praksa radi nepovratnu štetu i pridonosi denormalizaciji prirodnih tijela. Smatram da se tako stvaraju generacije žena koje će, osim ako ono ne bude odgovaralo trenutnom idealu, biti vječno nezadovoljne svojim tijelom. Prilagođavanje tjelesnih karakteristika „trenovima“ nije zdravo niti realno, ali tome se sve više gravitira. Estetske korekcije i dalje ostaju *taboo* tema, „poznati“ ih tradicionalno negiraju, a mediji ih se gotovo ne dotiču. Estetske korekcije, spomenuti ideali ljepote i mentalno zdravlje onih koji su njima najviše pogođeni teme su koje bi trebale biti dio dnevne agende javnog diskursa.

IZVORI

- Abraham, A., Zuckerman, D. (2011.). Adolescents, Celebrity Worship, and Cosmetic Surgery. *Journal of Adolescent Health* 49, str. 453– 454.
- Bryman, A. (2012.). *Social Research Methods*. New York: Oxford University Press Inc.
- Hromadžić, H. (2010.). Mediji i spektakularizacija društvenog svijeta. Masmedijska produkcija »kulture slavnih«. *Filozofska istraživanja*, str. 617-627. .
- Koller-Trbović, N. Ž. (2003.). *Kvalitativna analiza u socijalnopedagoškom dijagnosticiranju*. Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja, 39 (2), . Dohvaćeno iz <https://hrcak.srce.hr/11602>
- Kuhar, M. (2005.). Medijske reprezentacije tjelesnog izgleda i samopredodžba mladih. *Medijska istraživanja*, 11 (1), 97-112. Dohvaćeno iz <https://hrcak.srce.hr/22995>
- López-Guimerà, G. ,Levine, M., Sánchez, D., Fauquet, J. (2010.). Influence of Mass Media on Body Image and Eating Disordered Attitudes and Behaviors in Females: A Review of Effects and Processes. *Media Psychology*, 13:4.
- Maskalan, A. (2012.). Ljepota boli: moderne metode stvaranja lijepih besmrtnika. *Metodički ogleđi*, 19 (1),, str. 77-94.
- Pavić, J., Rijavec, M., Braš, M. (2017.). Motivacijski aspekti, učestalost gledanja i ovisnost o televiziji adolescenata. *Socijalna psihijatrija*, 45 (2), 75-86. Dohvaćeno iz <https://hrcak.srce.hr/183722>
- Pivovarchuk, A. (19.. Svibanj 2017.). *Celebrity Culture: Famous For Being Famous*. Dohvaćeno iz Fair Observer: <https://www.fairobserver.com/culture/celebrity-popular-culture-history-73440/>

Dodatni izvori

Accessonline.com (2013.)

<https://www.accessonline.com/articles/ryan-seacrest-talks-kardashians-the-wanted-the-future-of-american-idol-133990> (pristupljeno 17.07.2020.)

Bustle.com (2014.)

<https://www.bustle.com/articles/36268-when-does-kourtney-khloe-take-the-hamptons-premiere-were-expecting-a-lot-from-the-spinoff> (pristupljeno 17.07.2020.)

Celebritynetworth.com

<https://www.celebritynetworth.com/richest-businessmen/lawyers/robert-kardashian-net-worth/> (pristupljeno 13.07.2020.)

Deadline.com (2016.)

<https://deadline.com/2016/12/rob-chyna-renewed-second-season-e-rob-kardashian-chyna-blac-1201870438/> (pristupljeno 14.07.2020.)

Desmoinesregister.com

<http://data.desmoinesregister.com/hall-of-fame/single.php?id=474>
(pristupljeno 13.07.2020.)

Eonline.com (2011.)

<https://www.eonline.com/news/277024/kourtney-kim-take-new-york-season-premiere-could-you-tell-there-was-trouble> (pristupljeno 13.07.2020.)

Eonline.com (2015.)

<https://www.eonline.com/news/693172/dash-dolls-meet-the-cast>
(pristupljeno 14.07.2020.)

Eonline.com (2019.)

<https://www.eonline.com/news/1034646/scott-disick-promises-crazy-and-impressive-renovations-on-new-e-series-flip-it-like-disick> (pristupljeno 14.07.2020.)

Ew.com/Entertainment Weekly (2015.)

<https://ew.com/article/2015/04/14/e-brody-jenner-sex-with-brody/>
(pristupljeno 14.07.2020.)

Fpzg.hr Diplomski studij novinarstva Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.

<https://www.fpzg.unizg.hr/studiji/diplomski>
(pristupljeno: 14.05.2020.)

Graziadaily.co.uk (2017.)

<https://graziadaily.co.uk/celebrity/news/kardashian-jenner-instagram-worth/>
(pristupljeno: 17.07.2020)

Ispravi.me by Hascheck

<https://ispravi.me/> (pristupljeno: 10.07.2020.)

Hollywoodlife.com (2014.)

<https://hollywoodlife.com/2014/01/17/kris-jenners-talk-show-kris-canceled/>
(pristupljeno: 13.07.2020)

Hrčak.hr Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske.

<http://hrcak.srce.hr/> (pristupljeno: 13.07.2020)

Huffpost.com (2013.)

https://www.huffpost.com/entry/scott-lord-disick-lifestyles-of-a-lord_n_2566182?guccounter=1 (pristupljeno 14.07.2020.)

Latimes.com (1994.)

<https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1994-07-06-mn-12500-story.html>
(pristupljeno 14.07.2020.)

Law.cornell.edu

https://www.law.cornell.edu/wex/first_amendment (pristupljeno 15.07.2020.)

Money.cnn.com (2018.)

<https://money.cnn.com/2018/02/22/technology/snapchat-update-kylie-jenner/index.html> (pristupljeno 13.07.2020.)

Msd-prirucnici.placebo.hr MSD priručnik dijagnostike i terapije (2014.)

<http://www.msd-prirucnici.placebo.hr/msd-prirucnik/psihijatrija/somatoformni-i-umisljeni-poremecaji/tjelesni-dismorfni-poremecaj> (pristupljeno 27.08.2020.)

News.google.com/The Day (1991.)

<https://news.google.com/newspapers?id=iQQhAAAAIIBAJ&sjid=qXUFAAAAIIBAJ&pg=1187,4802006&dq=bruce+jenner> (pristupljeno 13.07.2020.)

Nytimes.com (2015.)

<https://www.nytimes.com/2015/05/10/magazine/where-would-the-kardashians-be-without-kris-jenner.html> (pristupljeno 15.07.2020.)

People.com (2011.)

<https://people.com/tv/khlo-kardashian-lamar-odom-get-new-reality-show/>
(pristupljeno 15.07.2020.)

People.com (2015.)

<https://people.com/bodies/khloe-kardashians-new-show-all-about-revenge-body-with-khloe-kardashian/> (pristupljeno 15.07.2020.)

People.com (2015.)

<https://people.com/tv/khloe-kardashian-teases-new-primetime-talk-show-kocktails-with-khloe/> (pristupljeno 15.07.2020.)

Psychologytoday.com (2013.)

<https://www.psychologytoday.com/us/blog/in-excess/201307/celebrity-worship-syndrome> (pristupljeno 27.08.2020.)

Time.com (2017.)

<https://time.com/4876992/life-of-kylie-jenner-review/> pristupljeno 15.07.2020.)

Today.com (2015.)

<https://www.today.com/popculture/caitlyn-jenner-says-im-new-normal-t24266> (pristupljeno 17.07.2020.)

Tvguide.com (2010.)

<https://www.tvguide.com/news/kourtney-khloe-miami-1015550/> (pristupljeno 15.07.2020.)

Variety.com (2015.)

<https://variety.com/2016/tv/news/i-am-cait-cancelled-caitlyn-jenner-season-3-e-1201838490/> (pristupljeno 15.07.2020.)

Variety.com (2015.)

<https://variety.com/2016/tv/news/rob-kardashian-blac-chyna-e-reality-show-pregnancy-1201786696/> (pristupljeno 15.07.2020.)

PRILOZI

Ž1

OSOBNNA PITANJA

1. Koliko imaš godina?
19.
2. Gdje si odrasla?
U Zagrebu, na Malešnici (u predgrađu). Prvo u stanu, kasnije u kući.
3. Od koga se sastoji tvoja obitelj?
Majke i oca, starije sestre i mlađeg brata.
4. Jesi li bliska s obitelji?
Jesam.
5. S kim si najbliža?
Sa sestrom.
6. Zašto?
Prvo smo bile samo nas dvije jako dugo vremena, pa je kasnije došao mlađi brat.
7. Koliko je sestra starija od tebe?
Šest godina.
8. Imate li zajedničke interese?
Imamo, jako smo slične.
9. Misliš li da te tvoj odnos sa sestrom oblikovao u osobu kakva si danas?
Mogu reći da je, iako smo u nekim stvarima različite jer sam ja malo “muškobanjasta” još otkako sam bila mlađa i mislim da je taj odnos jako utjecao na mene.

10. Misliš li da bi bila drugačija osoba da nije bilo tvoje sestre? Ako da, na koji način?
Bi. Bilo bi mi teže dobivati savjete. Kad vidim prijateljice koje nemaju starijeg brata ili sestru, mislim da im je dosta teže prihvaćati neke stvari od mene. U društvu, školi i tako dalje.
11. Jesi li društvena osoba?
Jako. Nekad, kao i svi, ne znam kako se ponašati pred novim ljudima. Ali većinu vremena pokušavam biti kakva jesam, pa što bude.
12. Kakav je tvoj odnos s prijateljima?
Moji najbliži prijatelji oni su koje poznajem još od vrtića ili s nekih hobija koji su me interesirali kad sam bila dijete, pa smo se na taj način upoznali. Ali imam i druge prijatelje, tu isto primjećujem razliku od kvarta do kvarta, načina na koji su odrasli i njihovih obitelji.
13. Misliš li da se možeš obratiti obitelji ukoliko imaš neki problem?
Mislim da mogu, najviše sestri.
14. Kada imaš tešku situaciju, hoćeš li se prije obratiti obitelji ili prijateljima?
Mislim da prvo sestri. Mami i tati puno rjeđe nego prijateljima jer su prijatelji mojih godina i, ako se radi o nekim malo intimnijim problemima, naravno da neću o tome pričati s roditeljima. Ako je neki ozbiljan problem, naravno da ću onda prvo ići roditeljima. Ali ako mi treba neki savjet, onda ću pitati svoje najbolje prijateljice koje su sa mnom 0/24.
15. Jesu li mišljenja tvoje obitelji i prijatelja imala velik utjecaj na tebe tokom odrastanja?
Jesu, mislim da je jako važna okolina u kojoj odrasteš. Na primjer, moja obitelj je iz Hercegovine i mislim da smo zbog toga puno bliskiji. Kad vidim kako je moja obitelj došla od ničega na nešto i usporedim to s obiteljima svojih prijatelja koje su u Zagrebu već generacijama, mislim da nisu povezani na način na koji moja obitelj i ja jesmo.

16. Obrćaš li se češće na mišljenja ljudi s kojima si dobra, ili ljudi koje ne poznaješ dobro? Mislim da kada upoznaš novu osobu i ta osoba istakne neku tvoju nesigurnost, neće ti biti svejedno. Ali ja znam po pitanju čega sam nesigurna i uspjela sam to s vremenom “pretvoriti” u svoju sigurnost. Kad ti obitelj da neke kritike, onda tome treba pristupiti ozbiljnije i razmisliti malo o tome da bi se možda trebale promijeniti neke stvari.
17. Danas, kad si odrasla osoba, uzimaš li i dalje njihova mišljenja kao relevantna? Mislim da je jednako. Jer tko će ti reći ako neće roditelji i prijatelji. Tako se formiraš kao osoba. Ako si stalno s negativnim osobama, formiraš se negativno, a ako si okružena pozitivnim osobama, one tako i utječu na tebe.

ULOGA MEDIJA U FORMIRANJU SVIJESTI O SEBI

18. Jesi li, za vrijeme odrastanja, puno vremena provodila koristeći medije poput televizije, kompjutera, tableta ili mobitela? Kad sam bila mlađa, u tom periodu kada su tek počeli ti neki uređaji, da. No tada smo imali samo stara osobna računala, gledali smo neke igrice na internetu. Kad vidim svog mlađeg brata - njegova generacija sve više vremena provodi koristeći različite medije. Na mene to nikad nije toliko utjecalo koliko je utjecalo to kad bi vidjela što moji prijatelji nose kako se oni ponašaju.
19. A televizija? Da, gledala sam puno televizije. Ali, koliko god je televizija utjecala na mene, toliko je više utjecalo na mene što sam se u djetinjstvu bavila sportom.
20. Kakav sadržaj si gledala na televiziji? Pa puno serija i *reality* showove.
21. Provodiš li danas puno vremena koristeći medije? Provodim. Najviše na mobitelu, a najčešće koristim *WhatsApp* i *Instagram*.

22. A laptop?
Najčešće ga koristim zbog nekih obaveza koje imam. Televiziju više ni ne gledam, serije ne pratim, najviše vremena provodim na društvenim mrežama.
23. Kakav sadržaj gledaš na mobitelu?
Dok sam bila mlađa, gledala sam druge cure i takve stvari, ali danas najčešće gledam neke smiješne videe i životinje.
24. Jesi li, za vrijeme svog odrastanja, primijetila da je određen tip ženske ljepote u medijima prikazan kao "idealna žena"?
Mogu reći da ne toliko. Na primjer Angelina Jolie - ona je uvijek bila predstavljena kao savršena žena, ali ja nikad zbog toga nisam poželjela imati velike usne. To se više dogodilo unazad nekoliko godina, kada se pojavio taj utjecaj različitih *reality showova*. Meni je uvijek nekakva idealna žena po izgledu bila Salma Hayek, ali nju nitko prije nije doživljavao kao najzgodniju ženu, dok se nisu počeli stvarati ti neki trendovi gdje su svi shvatili koliko je ona zapravo fizički zgodna. S druge strane, utjecali su na način da, kad sam bila u pubertetu, htjela sam izgledati kao neke osobe iz moje okoline na koje sam se ugledala. Na primjer, svi u mojoj obitelji malo su mršaviji pa sam i ja nastojala biti mršava, ali jednostavno nisam tako građena. Ali stvarno mislim i da, kad si mršav - svi ti govore da si premršav, a kad se udebljaš - svi ti govore da trebaš smršaviti. To stvarno jesu ti neki društveni utjecaji.
25. Misliš li da je ideal ženske ljepote kakav je danas prikazan u medijima drugačiji nego prije i misliš li da se on puno promijenio?
Mogu. Kad gledam svoju baku i mamu u mladosti. Kad je moja baka bila mlada bilo je ljepše vidjeti žene u haljinama, tijelo se nije toliko pokazivalo i morale su biti uredne. Moja mama je odrastala u 70-ima i 80-ima, kada su žene pokazivale više kože, ali nikome nije smetao npr. višak dlaka, dok je danas sramota ako se ženi na nekom dijelu tijela minimalno vide dlake. Danas je puno veći pritisak na žene da sve bude na mjestu i onako kako je prikazano na internetu. Postoji sličan pritisak i na muškarce, ali ni približno koliko na žene.

26. A nekakva fizička obilježja?

Mislim da se danas više štiju žene s “atributima”, dok se prije više gledao talent. Danas se žene fizički spremaju mjesecima za neku ulogu i paze na svaki zalogaj koji uzmu, kako bi izgledale “pristojno” u medijima.

27. Osjećaš li ili si ikad osjećala pritisak izgledati poput žena prikazanih u medijima?

Jesam, pogotovo dok sam bila mlađa. Bila sam jako nesigurna po pitanju svojih madeža, po pitanju toga što mi se težina uglavnom skuplja u rukama i nogama. Prije me to jako smetalo, a danas takav oblik tijela se sve više slavi. To je s avsim slučajno tek sad počelo biti nešto što ja volim na sebi. Dok sam odrastala na mene je najveći utjecaj imao *Facebook* - bilo je jako popularno “skupljati lajkove” na slikama i, ako nisi imao taj nekakav određen izgled, to te stvarno gušilo, iako možda nisi u istoj ekonomskoj situaciji poput osoba koje taj izgled uspijevaju postići. Nisu utjecali toliko na mene društveni mediji koliko ljudi s kojima sam se družila, koji su favorizirali taj “zagrebački izgled”.

28. Jesi li ikada bila nezadovoljna svojim tijelom ili licem jer ne izgledaš kao taj “savršeni” tip žene koji susrećeš u medijima? Objasni.

Mislim da su tek sad, pod pritiskom ljudi, časopisi i velike modne tvrtke počele prihvaćati izgled *plus size* žena i članove LGBTQ+ zajednice, što se prije nije uopće događalo. Mene to direktno ne dodiruje jer nisam niti u jednoj od tih skupina, ali da jesam sigurno bi to jako utjecalo na mene. Pogotovo zbog žena različitih etničkih pripadnosti, mislim da je jako važno da vide pripadnice svojih rasa na naslovnicama časopisa, da su prikazane različite boje kože, vrste kose itd. Mislim da sam malo drugačija od svojih vršnjakinja jer volim sve dok god je netko siguran u svojoj koži. Mislim da sam počela biti puno sigurnija u sebe jer primjećujem koliko se meni bliske osobe osjećaju nesigurno u vlastitoj koži, a ja ih smatram najljepšima na svijetu.

29. Jesi li ikad razmišljala o tome da nešto promijeniš na svojem tijelu ili pokušala promijeniti?
Jesam. Naglo sam narasla i jedan period sam bila jako nesigurna po pitanju svojih strija. Bila sam pod utjecajem medija jer sam tražila da mi se kupuju kreme koje će to ukloniti, ali sam kasnije vidjela da i druge žene to imaju. Ili, npr., celulit. I najmršavije žene imaju celulit, naša tijela jednostavno su drugačija od tijela muškaraca. Kako meni tjelesna težina gravitira u noge, to mi prije nije bilo lijepo za vidjeti.
30. Jesi li se u trenucima nezadovoljstva vlastitim tijelom bila u mogućnosti obratiti obitelji ili prijateljima za savjet i što su ti rekli?
Što se toga tiče, možda sam više razgovarala o tome kako to riješiti, ali trebalo je meni doći u glavu da je to ok i normalno. Iako su meni svi govorili da se to stvarno ne vidi i da nitko tko me prvi put upoznaje neće odmah gledati u moje madeže. Obraćala sam se svima, ali koliko god dobiješ savjeta i komplimenata, ti ćeš i dalje razmišljati o sebi kada ostaneš na samo. Treba se samo dogoditi taj trenutak da počneš prihvaćati samog sebe.
31. Gdje misliš da se kod tebe dogodio taj trenutak?
Najviše je utjecalo to što sam primijetila koliko su djevojke oko mene bile opterećene nekim stvarima koje sam ja smatrala nebitnima. Na primjer, svaki dan bi radile raspored vremena tako da se stignu ustati na vrijeme kako bi si napravile frizuru prije škole, da nalakirale nokte, otišle na lasersko uklanjanje dlačica... To je nepotrebno jer kada netko toliko drži do sebe a i dalje je nesiguran meni znači da mu sve te stvari zapravo ne pomažu i da bi trebao više raditi na sebi kao osobi. Što sam više ljudi upoznivala, nikada na njima nisam primjećivala neke mane dok mi se ne bi otvorili po pitanju svojih kompleksa. Onda sam počela razmišljati - "ako su ti ljudi mogli tako prihvatiti vlastite nesigurnosti, pa mogu to i ja" te pokušavam prenijeti tu energiju i na druge.
32. Utječe li na tebe više 10 pozitivnih ili jedan negativan komentar? Zašto?
Mislim da je 10 komplimenata od mojih prijatelja jako lijepo za čuti, pogotovo ako se osjećam nesigurno toga dana. Čuješ nešto lijepo i to te oraspoloži. Ali ako dobijem 10 komplimenata, a samo jedna osoba mi kaže da joj se ne sviđaju moje tenisice, to će mi dulje ostati u glavi. Ali to je više bilo tako prije, treba se oglušiti na takve stvari.

ULOGA SERIJE KUWTK U FORMIRANJU SVIJEŠTI O SEBI

33. Jesi čula za *reality show* “Keeping Up With The Kardashians”? Ako da, kako? Pratiš li ga?

Čula sam za *show* još davno. Kad smo se preselili u kuću počeli smo gledati na američkim kanalima *reality showove* koji su nam čak bili smiješni jer nismo shvaćale koliko utječu na nas. S vremenom smo uvidjele te neke stvari koje su njima normalne, a zapravo su toliko bedaste. Ja sam svjesna koliko oni utječu na mlade, ali mogu misliti koliko je tek na njih utjecalo to što ih milijuni ljudi gledaju, da su imale potrebu promijeniti sebe do razine da je to danas postao “trend”.

34. Pratiš li i dalje seriju?

Ne, bila mi je zanimljiva do unazad četiri godine. Da nas kad gledam neke njihove razgovore - što se njihove obitelji tiče mislim da su si velika podrška, ali ne nadograđuju se mentalno. Mislim da su nesigurni i da, umjesto da probaju riješiti te probleme u sebi, oni se zadovolje na način da promijene nešto na sebi. Ta sreća traje par mjeseci, pa opet promijene nešto drugo. Mislim da se više trebaju posvetiti vlastitom razvoju.

35. Gdje najčešće viđaš sadržaj vezan uz njih?

Nikad nisam imala potrebu samostalno potražiti taj sadržaj, ali često mi iskaču isječci iz serije na *Instagramu*. Više me zanimaju *reality* emisije na MTV-u, neki koji su sličniji *Challengeu*. Danas, kad gledam 15 minuta njihovog razgovora, meni to stvarno više ne bude zanimljivo.

36. Što misliš da je najviše privuklo tvoju pažnju kod te serije, a što ju je zadržalo?

U ranijim sezonama su bili jako smiješni i imali su smiješne reakcije. Kasnije se taj sadržaj jako razvodnio. U početku je to bilo jako smiješno, neke ideje koje su imali i rečenice koje su izgovarali postale su globalno poznate i danas se koriste kao sleng.

37. Koliko si upoznata s likovima serije i njihovim životima?

Jako. Danas, i da ne želiš i nova si osoba na društvenim medijima - oni se odmah pojavljuju na svim reklamama. Razvili su imidž kao obitelj i mislim da i ljudi u najnerazvijenijim zemljama znaju za njih. Svugdje su, svi ih nastoje imati i samo njihovo lice prodaje proizvod.

38. Možeš li navesti neka mjesta, osim spomenutog instagrama, gdje si ih znala viđati?
Pa u časopisima, po plakatima, u reklamama za kozmetičke proizvode. Njihove slike koriste i neki kirurzi.
39. Misliš li da je serija popularna i utjecajna među tvojim vršnjakinjama?
Mislim da je i to jako. Možda ne čak toliko u Europi, koliko u Australiji i Sjevernoj Americi. Nekada kada gledam njihove razgovore i usporedim s problemima iz svog okruženja, bude mi prečudno jer je totalno drugačije od onoga u čemu sam ja odrasla. Meni je jasno da, kad odrastaš u luksuzu, nisi svjestan nekih problema vani, ali u se nekim stvarima jednostavno ne mogu povezati s njima. Zato mislim da na mene možda nije toliko utjecalo koliko je na neke moje vršnjake. Danas svi žele imati velike usne, savršeno lice, naglašene jagodice, čistu kožu, biti tamniji iako to prirodno nisu. Puno mojih prijateljica ima izraženiju želju za odlaskom u solarij no što su imale do unazad par godina.
40. Jesi li upoznata s načinom na koji su prikazane glavne protagonistice i njihov fizički izgled?
Kylie Jenner se trenutno najviše ističe jer je mlada, zgodna i nekakav “idealni” tip žene danas.
- A. Kakav je to tip žene?
Pa ovaj što se provlači po medijima - ima savršenu facu i tijelo, svi misle da je to prirodna građa. Mislim da, ako priznaju da to nije prirodan izgled, će puno pomoći mladim curama. Najviše mi se nekako ističe Khloe jer je prošla kroz jako puno toga, a ne želi to možda toliko prikazati na van. Sve što je prošla vidjeli su milijuni ljudi koji imaju potrebu komentirati sve njezine odluke, što mislim da je jako teško. Koliko god žele napraviti seriju zanimljivom za gledatelje, mislim da se neke stvari iz privatnog života ne bi trebale dijeliti s drugima na taj način, pogotovo jer to nije zdravo za njenu psihu. Mislim da je razlog tome što je najkasnije dobila dijete od tri najstarije sestre to što nikome nije dovoljno vjerovala na način da je mislila da bi s njim mogla imati nekakvu budućnost. Mlađe sestre - Kendall i Kylie, one su rođene u tome. Ne može se reći da je Kylie sama izgradila svoje carstvo jer drugi kreću od nule i popnu se negdje. Zato mislim da njih dvije nemaju toliki utjecaj na mene.

41. Jesi li primijetila da se njihov izgled promijenio od početka snimanja pa do sad?
To je očito. Prvo Bruce koji je postao Caitlyn, ali mislim i da se to trebalo dogoditi kako bi ljudi počeli prihvaćati takve stvari. Eto koliko je njegova preobrazba utjecala na ostale koji su nakon toga uspjeli skupiti snagu napraviti istu stvar. To pokazuje koliki utjecaj ima, ljudi su to napokon počeli prihvaćati. Jedno je vrijeme bila svugdje na televiziji i u svim časopisima, bila je glavna tema. Za njihovu majku mislim da je jako dobar menadžer i da zna kako napraviti pravo carstvo od njih. Mislim da su se one i psihički i fizički sve jako promijenile.
- A. Bi li mogla konkretno nabrojati još par fizičkih promjena?
Khloe je promijenila čitavu facu i tijelo, Kylie također. Za Kendall se govori da nije jer je model, ali svi znaju da zapravo je. Za Kim je opće poznato. Kourtney je javno priznala da je operirala grudi, kasnije je izvadila implantate i operirala nos.
42. Misliš li da se u seriji dovoljno otvoreno govori o estetskim operacijama i njihovom utjecaju?
Mislim da ne jer, da se govori, ne bi bilo toliko nesigurnosti među svim ovim mladim ljudima.
43. Misliš li da je njihov izgled postao novi ideal ženske ljepote? Ako da, na koji način?
Jesu. Danas ljudi dolaze kirurzima i kažu: “Želim ovo poput Kylie”, “Želim ovo poput Kim”.
44. Koji su ti novi poželjni atributi?
Najviše usne i *Brazilian buttock lift*. Očito je da je za time toliko porasla potražnja dok, kad su žene prije to radile u Brazilu, uopće nije bilo toliko popularno. I grudi, rekla bih i nos, ali najviše ove dvije prve stvari.
45. Jesi li i sama osjetila pritisak da trebaš izgledati kao jedna od protagonistica spomenute serije?
Osobno ne zato što sam odrasla u okruženju gdje sam uvijek bila sebi dovoljna i, ako bi bila nesigurna, bližnji bi mi rekli da je to glupost.

46. Misliš li da danas tvoje vršnjakinje teže ka postizanju tog “Kardashian izgleda”?
Da, znam par djevojaka s kojima sam odrasla, poznanica, koje su molile roditelje sa 17-18 godina da naprave te neke estetske procedure. Roditelji su im to omogućili i sad su si jako bitne.
47. Jel misliš da to dugoročno utječe na njihovo zadovoljstvo i samopouzdanje?
Mislim da, da bi postale bolje osobe prema drugima moraju puno više raditi baš na sebi. Prema sebi bolje osobe - mislim da, ako su napravile tu neku proceduru i osjećaju se sigurnije i otvorenije, to podržavam bez obzira na utjecaj. Ali bitno je priznati da se nešto takvo napravilo jer mlađi uvijek gledaju starije koji utječu na njih.
48. Misliš li da je djevojci tvojih godina takav izgled lagano za postići i održavati?
Mislim da, kad se jednom krene raditi procedure poput *botoxa*, moraju se konstantno obnavljati. Nažalost, dođe trenutak gdje to sve krene popuštati, tako da mislim da nema potrebe za pretjeranim procedurama.
49. Jesi li primijetila da je u seriji došlo do još nekakvih promjena, osim onih fizičkih?
Jesam, prikazani su raspadi brakova, raspadi obitelji, pa su opet zajedno. Pa djeca, vanbračna djeca - jako utječe kad oba roditelja nisu u životu djeteta. Mislim da se to jako vidi, pogotovo na primjeru Roba kojemu otac umro dok je bio još vrlo mlad. Mislim da zato Kim jako drži do obitelji i da se vidi razlika između nje i ostalih članica koje nisu u vezi s očevima svoje djece, iako ih redovito viđaju.
50. A životnog stila?
Mislim da su one jako normalizirale to da se ima dijete s nekim s kim nisi nužno u braku ni vezi.
51. Misliš li da, osim kroz seriju, na druge načine utječu na publiku?
Rekla bi da čim krenu predstavljati neku marku ona postane jako bitna. Bila to kamera ili nekakva krema. To se prodaje i automatski krene utjecati na ljude.

52. Misliš li da je moguće ili lakše postati “celebrity” djevojkama koje naprave estetske zahvate kako bi se prilagodile spomenutom standardnu ljepote?
Mogu reći da znam ljude koji odustaju od škole i sve češće kreću raditi takve stvari. Po uzoru na njih započinju vlastite modne brendove i oni često puta propadnu. Mislim da ljudi danas općenito idu linijom manjeg otpora tei gledaju njih i njihov način života. Mislim da je to jako rijetko i da ja to ne bi mogla jer ljudi koji dođu iz lošeg imovinskog stanja da dobiju veliki financijski iznos, mislim da bi više poštovali i tu drugu perspektivu u kojoj su odrasli. Mislim da, kad imućni ljudi postanu popularni, da samo idu za time da ih ljudi prepoznaju.
53. Misliš da ljudi u njihovom “poslovnom modelu” vide nekakav izlaz iz siromaštva ili srednje klase, u kojemu su odrasli?
Da.
54. Jesi li se ikada osjećala manje privlačno svojim vršnjacima ili ugroženo od strane djevojaka koje teže “Kardashian izgledu”?
Mogu reći da jesam, ali samo ako negdje gdje smo svi zajedno dođe neka prekrasna djevojka, sva sređena - odmah se gleda koliko je ona ljepša. Ja ću uvijek priznati da je ona lijepa, ali ću se osjećati loše jer se možda taj dan nisam toliko dotjerala. Mislim da se to ne bi trebalo događati, pogotovo zato što dečki uopće ne pridaju toliko pažnje svom izgledu.
55. Misliš li da glavne protagonistice koriste svoju platformu na pravilan način?
Mislim da su tek sad krenule pričati o jako puno stvari koje su radile i to zbog kritika na to što tu platformu koriste samo za vlastitu dobit. S druge strane, gledam sve što one rade i, da je aktualan neki društveni pokret i one objave nešto o tome na društvenim medijima, da bi to i dalje bilo samo zato da bi ljudi pričali o tome kako su one to objavile. Možda je to bezobrazno od mene, ali mislim da one nemaju formiranu svijest o tome kakav je život van toga gdje one žive.

56. Misliš li da u posljednje vrijeme djevojke više koriste vježbe i tehnike prehrane kako bi oblikovale stražnjicu?

Da, prije je to bilo više iz sportskih razloga. Kada se baviš sportom nije ti bitan izgled već rezultati koje postižeš. Danas je to drugačije, sve vježbe su neke “glutes”, kako izgraditi noge, vježbe samo za taj dio tijela. Moraš imati mršave ruke, čvrste noge, veliku stražnjicu - to je jednostavno nemoguće za postići.

OSOBNATA PITANJA

1. Koliko imaš godina?

19.

2. Gdje si odrasla?

Zagreb, Malešnica.

3. Od koga se sastoji tvoja obitelj?

Mame, tate, brata, bake i djeda.

4. Jesi li bliska s obitelji?

Jesam.

5. S kim si najbliža?

Mama, tata i baka - top tri. Ali i brat

6. Zašto?

S roditeljima se dobro slažem, jako sam privrženata tati jer se razumijemo, zezamo se i to. Mama je više tu za neke teže trenutke, ima neke bolje savjete od tate. Ali puno više vremena provodim s tatom. Brat je puno mlađi od men Imamo dobar odnos, pričamo i zezamo se, ali on je 9 godina mlađi pa čekam još malo da poraste kako bi izgradili neki dublji odnos.

7. Misliš li da se možeš obratiti obitelji ako imaš neki problem?

Da.

8. Jesi li društvena osoba?

Jesam.

9. Kakav je tvoj odnos s prijateljima?
Imam tri najbolje prijateljice. Sa svima sam dobra, svo moje društvo se međusobno poznaje jer je u njega svatko dobrodošao, trudim se da se međusobno svi upoznaju ih i družu.
10. Što misliš da je oblikovalo tvoj odnos s najboljim prijateljicama?
Jako dugo se poznajemo, odrasle smo skupa, išle zajedno u osnovnu, ostale skupa iako smo išle u različite srednje i na različite fakultete. Mislim da smo se najviše povezale u zadnjih par godina otkako se intenzivno družimo nas tri, prije smo se više družile s proširenim društvom iz osnovne.
11. Misliš li da se možeš obratiti najboljim prijateljicama ukoliko imaš neki problem?
Da, uvijek ću podijeliti s njima. Ako je nešto vezano uz obitelj, vjerojatno će ostati u obitelji. Ako me nešto muči, volim čuti različita mišljenja različitih ljudi. To ne znači da ću ih nužno poslušati, ali volim ih čuti prije nego donesem neku svoju odluku.
12. Jesu li mišljenja tvoje obitelji i prijatelja imala velik utjecaj na tebe tokom odrastanja?
Da.
13. Danas, kad si odrasla osoba, uzimaš li i dalje njihova mišljenja kao relevantna?
Ovisi, volim poslušati tuđa mišljenja i uvijek ih prihvaćam, na to ne mogu utjecati. Ali, kako ja poštujem nečije mišljenje iako se s njim ne slažem, očekujem da i oni poštuju moje. Obazirem se i na pozitivne i na negativne komentare, ali ako mi netko konstantno govori nešto negativno za nešto što ja u sebi znam da je ispravno, onda neću to mišljenje uzeti kao relevantno. Ali uvijek mi je drago da mi je bar rečeno iskreno mišljenje.

ULOGA MEDIJA U FORMIRANJU SVIJESTI O SEBI

14. Jesi li, za vrijeme odrastanja, puno vremena provodila koristeći medije poput televizije, kompjutera, tableta ili mobitela?
Tablet i mobitel ne, najviše televiziju dok sam odrastala.

15. Kakav sadržaj si gledala na televiziji?
Crtiće, dječje programe u jutarnjim terminima i eventualno neke filmove navečer.
16. Provodiš li danas puno vremena koristeći medije?
Da, najviše mobitel.
17. Kakav sadržaj gledaš na mobitelu?
Instagram, Facebook, aplikacije za dopisivanje - *WhatsApp*, ali i *YouTube* i *Netflix*.
18. Kakav sadržaj najviše gledaš na tim aplikacijama?
Na *Instagramu* fotografije ljudi koje znam, *storyje*, pratim stranice s “memovima” i smiješnim sadržajem.
19. Jesi li, za vrijeme svog odrastanja, primijetila da je određen tip ženske ljepote u medijima prikazan kao “idealni tip žene”?
Mislila da je, ali to kao mala nisam primjećivala. Sada kada razmišljam o tome vidim da je, ali danas je to puno izraženije nego prije. Ali i prije su sve glumice i glumci na televiziji bili zgodni, lijepi, šarmantni i imali sve neke odlične kvalitete.
20. Kako je fizički taj tip izgledao?
Svi su uvijek bili mršavi, kosa je varirala i ne mogu se točno sjetiti, ali uvijek *fit*, sportski građene, mršave žene.
21. Jesi li kao mala mislila da bi i ti tako trebala izgledati ili osjećala se loše jer ne izgledaš?
Možda podsvjesno, ali nisam patila jer nisam takva i nisam se zbog toga loše osjećala. Ali uvijek sam htjela mršave noge i ravan trbuh. Prije je bio popularan *piercing* na pupku i uvijek sam htjela ravan trbuh kako bi mogla probušiti pupak.

22. Misliš li da je ideal ženske ljepote kakav je danas prikazan u medijima drugačiji nego prije i misliš li da se on puno promijenio?
Mršave žene i danas su poželjne i lijepe. Prije su žene bile prirodnije - nisu sve imale široke bokove, nisu sve imale velike grudi, nisu bile iste visine. Sada kada gledam na *Instagramu* - svaka cura je ista. Vide se ti široki bokovi, uzak struk, velike grudi, mali i prćasti nos, izražene crte lica... Prije, kad se sjetim starih filmova i serija, nije baš bilo tako.
23. A lice?
Tu isto vidim promjenu. Prije je bilo puno pažnje usmjereno na to da tijelo bude savršeno, a sad je i na lice.
24. Gdje ga najviše viđaš i možeš li ga opisati?
Najviše na *Instagramu*. Ja inače ne pratim takve račune, osim ako osobno ne poznajem neku od tih djevojaka. Ali aplikacija mi često zna sama predložiti objavu od neke popularne cure koja tako izgleda, dok na *Facebooku* to puno manje viđam.
25. Osjećaš li ili si ikad osjećala pritisak izgledati tako?
Ne osjećam pritisak, ali nekad kad gledam te slike, bude mi: "ajme ova cura je tako lijepa, da bar ja imam ovakve oči ili usta". Da osjećam pritisak na način da bi promijenila nešto na sebi - ne, ali osjećam na način da mi prođe kroz glavu i promislim o tome, to da.
26. Jesi li ikad bila nezadovoljna svojim tijelom ili dijelom tijela zbog toga što ne izgledaš kao te žene koje viđaš u medijima?
Pa ne znam bi li to nužno nazvala nezadovoljstvom. Oduvijek sam htjela biti mršavija, ali to me očito ne dira toliko jer, da je, već bi nešto poduzela po pitanju toga. Ali, recimo, kad kupujem novu odjeću i vidim da neke hlače koje mi se sviđaju lijepo izgledaju na nekome drugome, ali na meni ne jer imam jače ili kraće noge nego ta osoba, tad mi zna biti žao što nemam drugačiji oblik tijela. Ali uvijek si nađem nešto drugo što mi bolje stoji. Nisam baš nezadovoljna sama sa sobom, ali u takvim trenucima osjetim trenutno nezadovoljstvo.

27. Jesi li ikad razmišljala o tome da nešto promijeniš na svojem tijelu ili pokušala promijeniti?
To stvarno ne.
28. Jesi li se u trenucima nezadovoljstva vlastitim tijelom bila u mogućnosti obratiti obitelji ili prijateljima za savjet i što su ti rekli?
To stvarno da. Ja se često šalim na svoj račun, da me to toliko dira vjerojatno se ne bi s tim toliko šalila. Ako me nešto stvarno muči oko tijela i fizičkog izgleda po pitanju toga mogu se obratiti i obitelji i prijateljima.
29. Pomisliš li nekad da ti obitelj i prijatelji govore da si lijepa zato što moraju?
Oni će sigurno dati subjektivno mišljenje, to je neupitno. Ako vide da se zbog nečega osjećam loše, neće mi to trljati u lice. Ja znam da sam njima zgodna, lijepa i savršena i da nikada nebi ništa mijenjali. Ali kad obučem nešto što ne izgleda dobro, mislim da mi neće podilaziti već će mi reći da obučem nešto drugo.
30. Uzimaš li više u obzir mišljenje osoba koje ti nisu bliske, ili koje ne, a koje se nalaze u tvom neposrednom okruženju ili mišljenja o estetici ženske ljepote koja vidiš u medijima?
Dugo me nije netko uživo negativno iskomentirao. Sjećam se dok sam bila mlađa da me to jako diralo, ali tad nisam bila toliko izgrađena, dirala su me i mišljenja koja me bi i ona koja me nebi trebala dirati. Ali danas ne obraćam toliko pažnju na mišljenje ljudi koji nisu u mom životu. Ne zanima me što priča netko s kime se ne družim. Mogu se sjetiti da mi je na moru netko nešto dobacio i to mi je rekao jedan drugi dečko - malo mi je bilo: "ajme jel me svi tako vide", al onda sam shvatila da je ta osoba jednostavno takva, da sam ju vidjela tri puta u životu i da mi je nebitna pa se ne obazirem više na to.
31. Utječe li na tebe više 10 pozitivnih ili jedan negativan komentar? Zašto?
Mislim da jedan negativan komentar, pošto je iskače u moru pozitivnih. Možda bi više pažnje posvetila njemu, ali ne znam bi li negativno utjecao na mene.

ULOGA SERIJE KUWTK U FORMIRANJU SVIJEŠTI O SEBI

32. Jesi čula za *show* “Keeping Up With The Kardashians”? Ako da, kako? Pratiš li ga?
Čula sam davno, još u osnovnoj, sjećam se da smo bile u parku i da je jedna od cura iz razreda morala ići doma jer je počinjala epizoda KUTWK. Tada sam prvi put čula za njega. Nikada ga nisam pratila, ne pratim niti sada. Znam ih sve, znam i stvari o njima zbog društvenih mreža i zbog toga što se stalno spominju. Na primjer - u na zabavnom dijelu u novinama često se može pronaći rubrika o tome što je napravila Kim Kardashian. Tako da sam upoznata sa stvarima iz njihovog života, ali ne mogu reći da ih aktivno pratim.
33. Što ti najčešće iskače na instagramu o njima?
Njihove objave.
34. Koliko si upoznata s likovima serije i njihovim životima?
Mislim da bi o svakome znala reći po par rečenica - o nekome malo više, o nekome malo manje, ali o svakome ponešto.
35. Jesi li kad gledala epizode serije?
Jesam, najčešće u prolazu. Stvarno ne gledam televiziju, ali nekada kada mi je dosadno navečer prebacujem programe i *E!* -u budu “Kardashianke”. U takvim situacijama znam pogledati epizodu jer nema ništa drugo zanimljivoga na televiziji. Ja to gledam na preskokce, više u prolazu, nikad nisam kontinuirano pratila.
36. Što misliš da ljude privlači kod te serije, a što im zadržava pažnju?
Jako volim gledati tuđe kuće iznutra, ne znam zašto. Volim pogledati kako je uređen nečiji dom, mislim da to puno govori o ljudima. Zanimljive su mi njihove velike kuće. Ali ono što najviše privlači pozornost njihove su drame, skandali, “tko je s s kime”, svađe između sestara i s njihovom majkom. Taj njihov stil života - meni je nekad smiješno gledati te probleme, ali mislim da je ljudima zanimljivo gledati kako živi netko drugi.

37. Misliš li da je ova serija utjecajna među tvojim vršnjacima?
Ne znam baš za seriju kao takvu, ali one kao pojedine ličnosti da, i to velik utjecaj, na djevojke mojih godina, starije i mlađe.
38. Kako si to primjetila?
Sve su radile bokove, nose steznike za struk, grudi, imaju napumpane usne. Tako, kad gledam neke druge nepoznate *Instagram* modele, sve su na istu shemu. Ja ne znam tko je to započeo - žene su uvijek imale široke bokove, uzak struk i tako to. Ali mislim da su one potaknule to da je to postao oblik tijela koji se danas traži, koji je poželjan i nekakav ideal.
39. Misliš li da je njihov izgled postao novi ideal ženske ljepote? Ako da, na koji način?
Kako bi ga opisala?
Da. To je ovo što sam rekla - bokovi, uzak struk, grudi... Na licu usta, manji nos i eventualno naglašeni obrazi, čeljust i jagodice.
40. Jesi li upoznata s načinom na koji su prikazane glavne protagonistice i njihov fizički izgled?
Koliko znam oni su i bili bogati i prije serije jer je njihov pokojni otac bio poznati odvjetnik. Počeli su se "gurati" otkako je Kim napravila *sextape*, a sad imaju i *reality show* na kojem pokazuju sve te skandale. To je čak impresivno koliko dugo se drže i koliko im popularnost raste. Znam da je i Paris Hilton imala *reality* seriju, a nije se održala mada je i ona iz bogate obitelji i nije joj bilo teško doći na scenu i progurati se.
41. Misliš da je ljudima atraktivan njihov životni stil?
Definitivno. Nemaju svi toliko novca i ljudi ih gledaju jer žele vidjeti kako žive, pošto to nije realnost 90% ljudi i lijepo je vidjeti kako netko drugi uživa.
42. Misliš li da djevojke imitacijom "Kardashian izgleda" pokušavaju doći do njihovog luksuznog životnog stila?
Moguće, vidim poveznicu. Jer kad se malo ljepše oblačiš i uređuješ, to daje nekakav dojam ljudima o tome da si malo važniji.
43. Misliš li da je djevojci tvojih godina takav izgled lagano za postići i održavati?

Mislim da da. Puno ljudi želi tako izgledati, ali pitanje je koliko će ljudi napraviti neke postupke da zapravo tako izgledaju. Vjerujem da bi svi na neki način to htjeli, ali neće svi ući u to i težiti ka tome, raditi na svome tijelu ili svi ići na plastične operacije kako bi tako izgledali. Plastične operacije prije su bile *taboo* tema, danas je to nešto normalno i ok, čak i među djevojkama mojih godina.

44. Misliš li da se u seriji otvoreno govori o estetskim operacijama i njihovom utjecaju?
Ne znam točno, ali znam da je bilo nijekanja da su radile usta, stražnjicu i govora o tome da su takve prirodne, što nisu.
45. Jesi li sama primijetila promjenu?
Jesam. Ima puno “prije-poslije” slika na internetu i stvarno se vidi razlika. Vjerujem da su im se neke crte lica promijenile i starenjem, ali ne može se to toliko promijeniti. Mislim da nisu iskrene po pitanju toga, iako su dio toga možda i priznale. Ja vjerujem da one vježbaju i prate brojne dijete, ali on jednostavno nisu isti rang ljudi koji ih gleda.
46. Misliš li da time nameću nerealne standarde ljepote?
Da, zato što neka djevojčica iz neke prosječne obitelji možda nema mogućnost odlaska u teretanu s osobnim trenerom ni kupnje posebne vrste hrane ili sredstva da ide na plastičnu operacije i promijeni nešto na sebi. To nisu isti stilovi života, zbog toga mogu razumjeti nezadovoljstvom djevojaka koje to gledaju a same ne mogu postići taj izgled.
47. Misliš li da estetski zahtjevi imaju dugoročan utjecaj na zadovoljstvo i samopouzdanje?
Možda bi to nekoga i zadovoljilo, ali mislim da je to više bježanje. Živiš u svome tijelu i trebaš ga prihvatiti. S tim si rođen i takvo je, ne možeš ga mijenjati. Možda i možeš, ali ne možeš promijeniti neke stvari oko sebe, jednostavno su takve. Zato ne mislim da je to dugoročno rješenje i mislim da ljudi koji naprave jedan zahvat napraviti će i još jedan, pa još jedan i tako dalje.
48. Misliš li da su estetski zahvati u vašoj dobi normalni ili normalizirani?
Mislim da se normaliziraju. Još uvijek ne bi rekla da su normalni, zato što će puno ljudi će to” popljuvati” i biti protiv toga. Ali u većini, postotak raste i to sad postaje nešto normalno.

49. Misliš li da glavne protagonistice koriste svoju platformu na pravilan način?
One to iskorištavaju za sebe jer na taj način zarađuju. E sad, bi li tu moć mogle iskoristiti na različite načine - to bi. Ne znam bi li to nazvala pravilnim ili ne, mislim da mogu i bolje. One su sigurno svjesne na utjecaj koji imaju ali to može, koliko pozitivno toliko i negativno, utjecati na druge ljude.

Ž3

OSOBNNA PITANJA

1. Koliko imaš godina?
19.
2. Gdje si odrasla?
Grad Zagreb, Malešnica, kvart Špansko.
3. Od koga se sastoji tvoja obitelj?
Mame, tate, sestre i mačke.
4. Jesi li bliska s obitelji?
Da.
5. S kim si najbliža?
Sa sestrom.
6. Zašto?
Najbliža je mom godištu, u istoj smo sobi, najviše pričamo i mislim da njoj mogu sve reći.
7. Misliš li da te tvoj odnos sa sestrom oblikovao u osobu kakva si danas?
Ne.
8. Zašto?
Više moja obitelj, podrijetlo, način na koji oni utječu na mene, kako se ponašaju doma te moj odnos s rodbinom i tako.
9. Jesi li društvena osoba?
Da.

10. Kakav je tvoj odnos s prijateljima?
Imam dvije najbolje prijateljice i onda širim tu grupu prijatelja. Na primjer, ako netko ide sa mnom u srednju ili na faks, onda odem s njima na kavu ili s ljudima s kojima sam prije trenirala, upoznam nekog vani... pa ostanemo dobri.
11. Što misliš da je oblikovalo tvoj odnos s najboljim prijateljicama?
Sve si govorimo. Možda zato što se dugo znamo, imamo dosta istih prijatelja, iz istog smo mjesta, to mislim da je dosta važno i blizu smo si.
12. Misliš li da se možeš obratiti najboljim prijateljicama ukoliko imaš neki problem?
Da.
13. A obitelji?
Isto tako.
14. Jesu li mišljenja tvoje obitelji i prijatelja imala velik utjecaj na tebe tokom odrastanja?
Da, jako velik.
15. Danas, kad si odrasla osoba, uzimaš li i dalje njihova mišljenja kao relevantna?
Da, meni jako odgovara dobiti tuđe mišljenje. Iako dosta stvari napravim po svom, mislim da je uvijek bolje promatrati neki problem s više gledišta.
16. Uzimaš li obzir više pozitivna ili negativna mišljenja?
Oboje.

ULOGA MEDIJA U FORMIRANJU SVIJEŠTI O SEBI

17. Jesi li, za vrijeme odrastanja, puno vremena provodila koristeći medije poput televizije, kompjutera, tableta ili mobitela?
Najčešće sam gledala televiziju.
18. Kakav sadržaj si gledala na televiziji?
Serije i filmove. Najčešće domaće serije, a od filmova ništa posebno baš. I crtiće!

19. Provođiš li danas puno vremena koristeći medije?
Najčešće mobitel.
20. A laptop?
Pa ne toliko, najčešće za učenje.
21. Kakav sadržaj gledaš na mobitelu?
Najviše koristim *Instagram* i *WhatsApp*.
22. Što gledaš najviše na *Instagramu*?
Pa neke “storyje”, što ljudi rade, djevojke kako se oblače. Uglavnom te cure, vježbe, životinje, smiješne tekstove i tako.
23. Jesi li, za vrijeme svog odrastanja, primijetila da je određen tip ženske ljepote u medijima prikazan kao “idealna žena”?
Pa i ne baš. Tad ne bi rekla. Kad sam odrastala nisam pridavala tome pozornosti. Kako sam starija i, recimo, “tražim dečka” više gledam kako se drugi nose i više pridajem pažnje tome.
24. Misliš li da je ideal ženske ljepote kakav je danas prikazan u medijima drugačiji nego prije i misliš li da se on puno promijenio?
Da.
25. Gdje ga najviše viđaš i možeš li ga opisati?
Kod nas, što muškarci “najviše preferiraju” i mediji najviše ističu je tip žene kakav je ,recimo, Nives Celzijus.
26. Kakav je to tip žene?
Pa velike grudi, stražnjica...
27. A lice?
Pa mislim da lice danas više nije toliko važno, osim što se sve više ide ka tome da se imaju velike usne, uzak i prčast nos itd.

28. Osjećaš li ili si ikad osjećala pritisak izgledati tako?
Pa poput konkretno ove žene ne, ali osjećam pritisak biti zgodna, biti *fit*. Nekada pomislim da bi možda i ja trebala povećati usne, ali zbog toga što moje neposredno okruženje i društvo ne očekuje to od mene, mislim da nemam toliki pritisak.
29. Odakle misliš da dolazi najveći pritisak?
Instagram, photoshop.
30. Jesi li ikada bila nezadovoljna svojim tijelom ili licem jer ne izgledaš kao taj “savršeni” tip žene koji susrećeš u medijima? Objasni
Jesam. Na primjer kad vidim neku lijepu curu na *Instagramu* i nije mi jasno kako ima tako čisto lice pa mi najbolja prijateljica pošalje sliku na kojoj se vidi da je to ustvari *photoshop*. Na to toliko ne utječu ni televizija ni mediji u Hrvatskoj, koliko utječu slike koje vidim na *Instagramu*. Onda shvatim da postoje stvari na meni koje su ljepše nego na tim djevojkama pa mi se malo vrati samopouzdanje, ali čim, recimo, loše ispadnem na slici opet se osjećam ružno naspram tih djevojaka koje na svakoj slici izgledaju savršeno.
31. Jesi li ikad razmišljala o tome da nešto promijeniš na svojem tijelu ili pokušala promijeniti?
Pa vježbam. To je i pozitivno, jer me potiče da se bavim sportom. Ali vježbam li zbog zdravlja? I ne baš. Više kako bi sama sebi dobro izgledala.
32. Misliš li da se manje tvojih vršnjaka danas bavi sportom zbog sporta, a više kako bi dobro izgledalo?
Da.
33. Jesi li se u trenucima nezadovoljstva vlastitim tijelom bila u mogućnosti obratiti obitelji ili prijateljima za savjet i što su ti rekli?
Jesam. Rekli su mi da sam lijepa i da nema potrebe za tim. Da ću se nekom dečku prije svidjeti zbog sebe i svog prirodnog izgleda, a ne zato što sam potrošila novce na povećanje usana. Da imam novca na bacanje, ‘ajde, ali ovako imam i važnijih stvari.

34. Uzimaš li više u obzir mišljenje osoba koje ti nisu bliske, ili koje ne poznaješ, a koje se nalaze u tvom neposrednom okruženju ili mišljenja o estetici ženske ljepote koja viđaš u medijima?

Pa moram reći da se obazirem na komentare i osoba koje poznajem i koje ne poznajem. Naravno kad mi netko nešto ružno dobaci da me i to malo “pikne” i treba proći vremena da se oporavim. Čak i razmišljam kasnije o tome te se zapitam je li to stvarno istina, ali kad prođe dovoljno vremena uglavnom sve zaboravim.

35. Utječe li na tebe više 10 pozitivnih ili jedan negativan komentar? Zašto?

Pa jedan negativan. Ovih 10 baš i ne čujem. Uvijek mislim da mi je netko to rekao reda radi. Ako se taj dan osjećam ugodno u nečemu što sam obukla i netko me pohvali, to mi podigne raspoloženje. Ako se osjećam loše po pitanju vlastitog izgleda, nosim neku ružnu majicu koju sam obukla u žurbi i netko mi kaže nešto loše, to će jako utjecati na mene.

36. Pomisliš li nekad da ti obitelj i prijatelji govore da si lijepa zato što moraju?

Mislim da mi to govore zato što me vole.

37. Je li, po tvom dosadašnjem iskustvu, to točno ili netočno?

Mislim da danas postoje svakakve djevojke i da mogu biti stvarno zadovoljna s ovime što imam. S druge strane mislim i da uvijek mogu biti bolja i biti zadovoljnija svojim tijelom kroz rezultate koje postizem vježbanjem itd.

ULOGA SERIJE KUWTK NA FORMIRANJE SVIJEŠTI O SEBI

38. Jesi čula za *reality show* “Keeping Up With The Kardashians”? Kako? Pratiš li ga?

Čula sam ali ne pratim i one me baš ne zanimaju. No puno ih viđam i drugi često pričaju o njima pa sam upoznata.

39. Gdje najčešće viđaš sadržaj vezan uz njih?

Na *Instagramu*.

40. U kakvom obliku je taj sadržaj?
Najčešće se radi o slikama.
41. Što misliš da ljude privlači kod te serije, a što im zadržava pažnju?
Pa gledala sam ju samo par puta. Ali, eto, poznate su. Pogledaš epizodu i možeš s drugima pričati o tome, ali ne mislim da su pretjerano zanimljive. Mislim da je najviše do toga što su poznate.
42. Postoji li nešto što ti je odbojno u seriji?
Ne znam.
43. Koliko si upoznata s likovima serije i njihovim životima?
Pa znam za tri glavne sestre, njihove muževe tj. dečke, djecu i to je to.
44. Misliš li da je ova serija utjecajna među tvojim vršnjacima?
Pola-pola, ovisi kako tko. Više bi rekla ne.
45. A na koga misliš da utječe?
Pa najviše na cure koje imaju više novca, koje su možda na malo boljem glasu.
46. Jesi li upoznata s načinom na koji su prikazane protagonistice i njihov fizički izgled?
Predstavljaju ih kao kod "nas" Nives Celzijus.
47. Jesi li primijetila da se njihov izgled promijenio od početka snimanja pa do sad?
Jesam, dosta se promijenio. One su postale i svjesne toga da imaju publiku, da na tome zarađuju i prilagođavaju se tome. I samo su gradile još.
48. Misliš li da je njihov izgled postao novi ideal ženske ljepote? Ako da, na koji način?
Mislim. To je najviše se dogodilo kad se pojavio *Instagram*. Puno "naših" poznatih isto dijeli njihov sadržaj i općenito se više govori o njima. Mislim da, što ih više gledaju, djevojke danas sve više žele biti takve.

49. Misliš li da ih fizički imitiraju?
Mislim da je to nemoguće, ali da pokušavaju koliko mogu.
50. A životnim stilom?
Ne znam to.
51. Misliš li da ljudi oko tebe rade estetske promjene, ali i da si sama htjela promijeniti svoje usne i tijelo vježbanjem, zato što postoji pritisak da se izgleda kao jedna od protagonistica spomenute serije?
Mislim da da.
52. Misliš li da danas tvoje vršnjakinje teže ka postizanju tog “Kardashian izgleda”?
Mislim. Žele imati grudi, stražnjicu i savršeno lice, usne, konture lica, dugu kosu... sve.
53. Misliš li da se to danas događa u ranijoj dobi nego prije?
Mislim, jer danas djevojke puno prije imaju pristup mobitelu i više se naglašava to i na televiziji nego prije.
54. Misliš li da je djevojci tvojih godina takav izgled lagano za postići i održavati?
Mislim da nije jer treba imati živaca za to.
55. Misliš li da postoji trud u postizanju takvog izgleda od strane tvojih vršnjakinja?
Mislim. Danas se šminkom sve može napraviti. Mislim da se to najviše odnosi na lice. Ali također i teretana - mislim da se sve više ljudi odlučuje za privatne trenere.
56. Misliš li da djevojke imitacijom “Kardashian izgleda” pokušavaju doći do njihovog luksuznog životnog stila?
Mislim da one misle da više toga mogu postići. Ako si zgodniji, ti općenito bolje prođeš u životu. Mislim da je danas pogotovo veći pritisak oko toga i to na sve mlađe djevojke. A roditelji shvaćaju da se takav izgled ne može prirodno postići, pa sve mlađim djevojkama dopuštaju i plastične operacije.

57. Misliš li da je moguće ili lakše “uspjeti” djevojkama koje naprave estetske zahvate kako bi se prilagodile spomenutom standardnu ljepote? Objasni.
Da, to se vidi i u “našem” društvu. Ljepše djevojke možda će pronaći nekog bogatog partnera i na taj način imati lagodan život. Ako ta osoba još ima svoju firmu, onda neće imati problema ni pri pronalasku posla, ako se budu htjele zaposliti. Ljepše osobe prije će privući pažnju popularnih poduzeća, neki modeli itd. Imam osjećaj da će ljepše osobe prije dobiti posao i postati uspješne.
58. Misliš li da je moguće ili lakše postati “celebrity” djevojkama koje naprave estetske zahvate kako bi se prilagodile spomenutom standardnu ljepote? Misliš li da djevojke tvojih godina tome teže?
Mislim da je. Na primjer, današnje pjevačice ne znaju baš više niti pjevati. Najvažnije je da su zgodne i da se pokazuju.
59. Jesi li se ikada osjećala manje privlačno svojim vršnjacima ili ugroženo od strane djevojaka koje teže “Kardashian izgledu”, zato što ti ne izgledaš tako?
Jesam, dečki im pridaju više pažnje pa se osjećam “manje vrijednom”. Znala sam se zapitati što meni fali i zašto je toliko bitno tako izgledati. Nije mi to nikad predstavljalo jako velik problem, ali činjenica je da se dečki više obaziru na takve stvari.
60. Misliš li da je to ostavilo trajan trag na tebi?
Rekla bi da ne.
61. Misliš li da se u seriji otvoreno govori o estetskim operacijama i njihovom utjecaju?
Mislim da to stave negdje pa se odmah izgubi i da se baš o tome ne priča.
62. I kakav misliš da utjecaj to ima na mlađe obožavateljice?
Pa, mislim da su one svjesne toga da nisu prirodne. Nego, samo, viđaš ih svaki dan pa ne pomisliš “ah, ona je napumpala usne pa zato tako dobro izgleda” već jednom shvatiš da su umjetne pa ti bude lakše, al kasnije ti opet na navrate može biti teško zbog toga.
63. Misliš li da glavne protagonistice koriste svoju platformu na pravilan način?
Pa ne znam. Nisam upoznata toliko s tim, ali mislim da ju koriste zbog svoje koristi, ja bi isto tako da mogu.

64. Misliš li da bi se pravilnim korištenjem tako velike platforme mogle postići neke konkretne promjene u društvu?

Mislim da bi, ali da to njima nije cilj.

Ž4

OSOBNNA PITANJA

1. Koliko imaš godina?
20.
2. Gdje si odrasla?
U Zaprešiću
3. Od koga se sastoji tvoja obitelj?
Mama, tata, brat i baka.
4. Jesi li bliska s obitelji?
Jesam.
5. S kim si najbliža?
S mamom.
6. Zašto?
Mogu joj sve reći.
7. Misliš li da se možeš obratiti svojoj mami ukoliko imaš neki problem?
Da.
8. Uzimaš li njezino mišljenje kao relevantno?
Uzimam.
9. Jesi li društvena osoba?
Pa jesam.
10. Kakav je tvoj odnos s prijateljima?
Imam više društava koje su skroz različita. Moje društvo u Zaprešiću je dosta povučeno dok su u Zagrebu svi hiperaktivni, jako se razlikuju.

11. S kim si od prijatelja najbliskija i zašto?
Imam, prijateljicu Stefani. Jako dugo se poznajemo i puno toga smo zajedno prošle. Išle smo zajedno u jednu srednju, zajedno se ispisale iz nje i došle u drugu srednju. Imamo puno zajedničkih tema i tema za razgovor, nikad nam nije dosadno.
12. Obratiš li se u teškoj situaciji češće obitelji i prijateljima ako imaš neki problem? Zašto?
Možda prijateljima. I jednima i drugima, ali prijatelji će me možda prije razumjeti.
13. Jesu li mišljenja tvoje obitelji i prijatelja imala velik utjecaj na tebe tokom odrastanja?
Ne znam, možda. U osnovnoj sam bila jako povučena i nije mi baš leglo društvo. Kada sam došla u srednju počela me boliti briga za to što će drugi reći i postala sam opuštenija. Možda je to zato što su ljudi iz Zagreba, gdje sam išla u srednju i sad idem na fakultet, opušteniji od ljudi iz Zaprešića. U osnovnoj su svi bili "zatucani", a u srednjoj (pogotovo u Drugoj ekonomskoj u Zagrebu) jako opušteni i otvoreni za razgovor. Mislim da su me oni tu dosta pomogli formirati.
14. Po čemu su se najviše razlikovali tvoji prijatelji iz Zagreba od onih iz Zaprešića?
Pa izlazili su, bili su društveni, nisu me osuđivali... Možeš nešto reći i svima je to normalno.
15. Danas, kad si odrasla osoba, uzimaš li i dalje njihova mišljenja kao relevantna?
Mislim da da. Recimo, ako se hoću ošišati ili ofarbati kosu, to je sve banalno, ali uvijek pitam tu jednu prijateljicu i svoju najbolju prijateljicu.

ULOGA MEDIJA U FORMIRANJU SVIJESTI O SEBI

16. Jesi li, za vrijeme odrastanja puno vremena provodila koristeći medije poput televizije, kompjutera, tableta ili mobitela?
Jesam, pogotovo u srednjoj školi. Ja sam, npr. na *Facebook* došla s 12 godina, ali nisam pretjerano medijski aktivna i rijetko objavljujem slike, ali pratim. Televiziju sam više gledala dok sam bila mlađa, svaki dan.

17. Jesi li, za vrijeme svog odrastanja, primijetila da je određen tip ženske ljepote u medijima prikazan kao “idealna žena”?
- Da, razmišljala sam jedno vrijeme i o plastičnoj operaciji. Na primjer, ne sviđaju mi se moje usne i malo bi ih povećala. Žene prikazane na televiziji izgledale su savršeno i ne bi mogla doći neka, recimo “sa sela” tamo.
18. Provodiš li danas puno vremena koristeći medije?
- Pa pratim, gledam, ništa posebno.
19. Koju platformu najčešće koristiš i što na njoj gledaš?
- Najčešće *YouTube*. Gledam neke “prankove” i to. Kupila sam si nedavno *PlayStation* i to mi je jako zabavno.
20. Misliš li da je ideal ženske ljepote kakav je danas prikazan u medijima drugačiji nego prije i misliš li da se on puno promijenio?
- Prije je više bila prikazana prirodna ljepota, sad svatko tko se pojavi u medijima ima neku plastičnu operaciju.
21. Misliš li da je to imalo utjecaj na tebe?
- Možda, ali stvari koje bi htjela promijeniti na sebi više su zbog mene i jer se sama sebi ne sviđam, a ne zato što sam to vidjela na nekome.
22. Gdje najviše viđaš taj novi poželjan ženski izgled i možeš li ga opisati?
- Neki stvarno pretjeruju s plastičnim operacijama, a neki znaju biti umjereni. Najčešće viđam takve žene na televiziji - npr. kad gledam neku seriju koja se snima 10 godina i stvarno se primijeti da je neka glumica napravila promjene u izgledu od prve epizode u kojoj je bila “nitko i ništa” do najnovijih epizoda gdje stvarno “wow” izgleda i svima se sviđa. Na primjer Stana Katić iz serije *Castle*, u prvim epizodama imala je kratku kosu i nije bila baš najprivlačnija.

23. Jesi li ikad osjećala pritisak izgledati na određen način kako bi bila lijepa ili uspješna?
Ne znam, mislim da je uspjeh više do truda i do toga koliko se netko posveti nekom poslu. Tako da ne ovisi uspjeh o izgledu već više osobno o tome kako netko sebe doživljava. Mada danas, nažalost, sve više ima poslova gdje se gleda i izgled i netko će radije zaposliti nekoga tko je lijep nego nekog s viškom kilograma. Mislim da se gleda, ali da to neće puno utjecati na mene. Uspješan čovjek može, kakav god da je, uspjeti. Samo treba imati volju i mora biti uporan
24. Misliš li da danas postoji veći pritisak na mlade djevojke da moraju izgledati na upravo taj određen način kako bi ih se smatralo lijepima?
Mislim da da. Danas ima puno tih mladih cura koje sve izgledaju isto, šminkaju se na isti način i sve su, ajmo reći, iste. Vjerojatno će to ljudima u budućnosti opet dosaditi i tražit će se posebnost.
25. Jesi li ikad razmišljala o tome da nešto promijeniš na svojem tijelu ili pokušala promijeniti? Rekla si da si razmišljala o usnama?
Možda je ovo sad pretjerano, ali ne sviđaju mi se kosti čeljusti. Možda bi ju htjela malo “skratiti”.
26. Zbog čega ti se ne sviđa tvoja čeljust?
Ne znam, to je više do mene. Nije nitko imao utjecaj na mene, to je više do toga što se meni ne sviđa kad se gledam.
27. Jesi li se u trenucima nezadovoljstva vlastitim tijelom bila u mogućnosti obratiti obitelji ili prijateljima za savjet i što su ti rekli?
Jesam, ali više se “sprdam” s tim, pa mislim da oni ne misle da ja mislim ozbiljno.
28. Jesi li s kim imala ozbiljan razgovor o tome?
Ne baš.
29. A kako tvoji prijatelji reagiraju kad se zezaš na temu svoga izgleda?
Pa mi se zapravo stalno zezamo. Ali svi mi govore da mi ništa od toga ne treba, da je sve u redu...

30. Misliš li da ti to govore samo jer moraju ili jer to stvarno misle?
Mislim da stvarno misle, ali i dalje mislim da bi to promijenila na sebi. Ali za to stvarno treba jako puno novca, pa treba prvo “uspjeti” u životu.
31. Utječe li na tebe više 10 pozitivnih ili jedan negativan komentar? Zašto?
Možda te baš taj jedan negativan navede na nešto. Ja sam osoba koja brzo odustane od nečega i pogodi me stvarno kad netko nešto ružno kaže. Zbog toga ne objavljujem baš slike i to.
32. Kada si prvi put shvatila da želiš nešto promijeniti na sebi?
Nedavno. Doslovno svi žele nešto na sebi promijeniti. Ja sebi ne izgledam kao da imam 20 godina, izgledam puno mlađe.
33. Misliš li da, kad bi promijenila te stvari bi dugoročno riješila svoj problem ili samo stvorila privremeno rješenje?
Možda samo kratkoročno jer znam da ljudi jednom kad krenu nešto mijenjati na sebi žele stalno još nešto promijeniti. To je kao nekakva droga i nakon nekog vremena prestanu ličiti na sebe. Kada bi bila starija, tipa 60 godina, išla bi na liposukciju i to. Mislim, to je normalna stvar.

ULOGA SERIJE KUWTK NA FORMIRANJE SVIJESTI O SEBI

34. Jesi čula za *reality show* “Keeping Up With The Kardashians”? Ako da, kako? Pratiš li ga?
Čula sam, ne pratim ju “žestoko”, ali pogledam koju epizodu. Prvi put sam ju vidjela kada su pustili jednu epizodu na televizoru u teretani i odmah mi se učinila prezabavna.
35. Gdje ju najčešće gledaš?
Na *YouTubeu*.
36. Što misliš da ljude privlači kod te serije, a što im zadržava pažnju?
Oni se svi šale, zabavno je, uvijek je nešto drugo i inovativno. Mislim da to ne može dosaditi, fora je.

37. Postoji li nešto što ti je odbojno u seriji?
Pa to što se konstantno svađaju, možda bi trebali malo smanjiti.
38. Koliko si upoznata s likovima serije i njihovim životima?
Na *Instagramu* pratim Kim, Kylie i Kourtney jer objavljuju zanimljiv sadržaj. Volim vidjeti kad objave slike i videe sa svojih poznatih skupih zabava. Neki dan je Kim na objavila video djeteta kako se igra i sobu oko njega, to dijete ima sve moguće igračke. Fora izgleda.
39. Što ti prođe kroz glavu kad vidiš te njihove luksuzne kuće i zabave?
Pa da su zadovoljne životom i da im ništa ne fali.
40. Što ti prođe kroz glavu kad vidiš slike sebe koje objavljuju?
Ista stvar, da su zadovoljne sa životom. Mislim da prikazuju idilu.
41. Misliš li da je ova serija utjecajna među tvojim vršnjacima?
Moguće. Jer, npr., kad Kim nosi neki stil obrva obrve, sve cure krenu crtati obrve na taj isti način. Čak ima par ljudi koji su išli na operacije da bi izgledali poput Kim Kardashian.
42. Jesi li upoznata s načinom na koji su prikazane protagonistice i njihov fizički izgled?
Na način da je sve savršeno.
43. Jesi li primijetila da se njihov izgled promijenio od početka snimanja pa do sad?
Pa sigurno su išle na neke plastične operacije.
44. Jesu li to bile drastične promjene ili su se dogodile suptilno, kroz vrijeme?
Mislim da je suptilno kroz vrijeme, kako ne bi privukle pažnju zbog toga. Očito je da su se sve promijenile, al možda im je neugodno pričati o tome.
45. Misliš li da se u seriji otvoreno govori o estetskim operacijama i njihovom utjecaju?
To se zna i svi pričaju o tome, ali dogodilo se toliko suptilno da nije izazvalo taj nekakav "boom". Mada nisam nikad baš išla istraživati o tome jesu li davale izjave o tome, pa ne mogu baš reći.

46. Misliš li da je njihov izgled postao novi ideal ženske ljepote? Ako da, na koji način?
Mislim da da.
47. Misliš li da ljudi oko tebe rade estetske promjene, ali i da si sama htjela promijeniti svoje usne, zato što postoji pritisak da se izgleda kao jedna od protagonistica serije?
Pa ne. One jesu ok, ali svi sad žele biti kao one i teže tome, pa će svi uskoro biti isti. Kasnije će doći vrijeme kad će unikatno opet biti bolje.
48. Misliš li da je djevojci tvojih godina takav izgled lagano za postići i održavati?
Mislim da još uvijek nemaju novca i da će si vrlo vjerojatno tako napraviti problem, jer su očajne.
49. Misliš li da neke tvoje vršnjakinje, ako dođu do novca, bi mogle posegnuti za operacijama kako bi postigle “Kardashian izgled”?
Mislim.
50. Misliš li da djevojke imitacijom “Kardashian izgleda” pokušavaju doći do njihovog luksuznog životnog stila?
Moguće, ali ja i dalje mislim da je do toga koliko se netko trudi. Koliko sam shvatila, Kim prije nije bila bogata, radila je kao služavka neke bogate, ali se trudila i s vremenom uspjela. Mislim da je teško uspjeti na toj sceni jer sad postoji puno ljudi koji žele biti *YouTuberi* i tako to. Jako je teško biti po nečemu poseban i stvarno im se divim jer su doslovno došle od toga da nemaju ništa na to da imaju cijelo carstvo.
51. Misliš li da je moguće ili lakše postati “celebrity” djevojkama koje naprave estetske zahvate kako bi se prilagodile spomenutom standardnu ljepote? Misliš li da djevojke tvojih godina tome teže?
Vrlo moguće. Jer postoji tih par osoba koje izgledaju kao Kim i svi ih zamjećuju. Pa ih zaustavljaju i žele se slikati s njima. To postane atraktivno i one postaju popularne.
52. Misliš li da danas sve više ljudi želi biti popularno?
Moglo bi se reći.

53. Misliš li da, osim putem serije, glavne protagonistice na svoju publiku utječu i na neki drugi način?
Mislim, rekla sam za *Instagram*. Sad ima i nova platforma *TikTok*, ali to se ne može baš usporediti. Na *YouTubeu* postoje ljudi koji imaju puno pregleda i “lajkova” jer su totalne budale i ljudi ih ismijavaju. Na primjer ona Ozana koja je kupila hrpu pregleda zbog gluposti, a netko tko stvarno ima nešto za reći i trudi se ne dobije toliko. Tako da mislim da stvarno treba netko imati to nešto posebno što će privući ljude da ga gledaju.
54. Misliš li da glavne protagonistice koriste svoju platformu na pravilan način?
A mislim da kako tko. To se može vidjeti i na primjeru regionalnih *YouTubera*. Na primjer Baka Prase koristi svoju platformu kako bi istaknuo sebe i pravio se važan. Mislim da to nije baš prikladno za djecu jer onda žele biti to, a to nije baš nešto. Mislim da, s druge strane, postoje ljudi koji koriste tu platformu na odličan način, npr. postoje kanali koji koriste platformu kako bi pomogli beskućnicima od novca koji zarade preko kanala. Ne postoje dokazi o tome da 100% tog novca odlazi u dobrotvorne svrhe, ali Baka Prase, npr., sav novac troši samo na sebe i skupe stvari - ima već dva *Porschea*, sad želi kupiti *Lamborghinija* i tak to.
55. Jesi li se ikada osjećala manje privlačno svojim vršnjacima ili ugroženo od strane djevojaka koje teže “Kardashian izgledu“?
Mislim da to utječe na neke i žele izgledati kao oni. Možda oni jednostavno imaju više prijatelja jer ljude više privlači takav izgled. Ako je osoba zgodna, onda će biti magnet za sve.
57. Rekla si da često vježbaš, primjećuješ li da su ljudi prestali vježbati toliko zbog zdravlja, više počeli zbog izgleda, odnosno te stražnjice?
Moguće, ali neki i zbog zdravlja.
58. Misliš li da je danas možda zdravlje palo u drugi plan?
Za neke sigurno. Mislim da većina definitivno vježba zbog izgleda, a ne zdravlja.

59. Kako misliš da je to krenulo?

Pa možda od njih. Al realno, nije ni da one izgledaju sad pretjerano mršavo, imaju i one debele noge i nije to sad toliko strano. S jedne strane, ne možemo se uspoređivati s njima jer one imaju novaca i jedina stvar koju rade u životu je to da idu u teretanu i vježbaju, a mi radimo i idemo na fakultet. Otkako mi je fakultet opet počeo više ne idem u teretanu, ne stignem jer moram učiti i ispunjavati druge obaveze.

OSOBNATA PITANJA

1. Koliko imaš godina?
Imam 19 godina.
2. Gdje si odrasla?
U Hrvatskoj, u Zaprešiću.
3. Od koga se sastoji tvoja obitelj?
Od mame, tate, bake i sestree.
4. Jesi li bliska s obitelji?
Jesam.
5. S kim si najbliža?
Sa sestrom, iako smo dosta različite i dosta je velika razlika u godinama.
6. Sestra je mlađa ili starija od tebe?
Deset godina starija.
7. Misliš li da te tvoj odnos s braćom oblikovao u osobu kakva si danas?
Definitivno. Pošto je ona to sve već prošla, dala mi je puno savjeta i uputila me u to što je dobro, a što loše.
8. Jesi li društvena osoba?
Jesam, stalo mi je do prijateljstava i održavam ih.
9. Kakav je tvoj odnos s prijateljima?
Imam različite grupe, ali mi je najdraže družiti se s grupom najbližih prijatelja. Opet, imam više prijatelja i grupa: s faksa, iz srednje škole itd.

10. Što misliš da je oblikovalo tvoj odnos s najboljim prijateljima?
Imamo najsjličnije karaktere, najviše si odgovaramo i nadopunjujemo se.
11. Misliš li da te svaka od spomenutih grupa prijatelja „oblikovala” kao osobu?
Svakako, jer s tim sam ljudima odrastala i svatko je tu bio u nekom drugom periodu mog života i ostavio drugačiji utjecaj na mene.
12. Misliš li da se možeš obratiti najboljim prijateljima ako imaš neki problem? A obitelji?
Da, naravno.
13. Kome se prije obratiš - prijateljima ili obitelji?
Iskreno, obitelji jer znam da su oni tu u dobru i zlu i da će uvijek biti tu, neovisno o tome što ja napravila. Znam da mi nikada neće okrenuti leđa, a prijatelji nekad to znaju napraviti.
14. Uzimaš li obzir više pozitivna ili negativna mišljenja?
Pa više negativna. Volim uvijek dobiti tu nekakvu “opasku”, da znam na čemu trebam raditi, odnosno što trebam popraviti. Pozitivna, naravno, uvijek mi ih je drago dobiti, ali mislim da negativni komentari ostavljaju veliki utisak na svakoga.

ULOGA MEDIJA U FORMIRANJU SVIJEŠTI O SEBI

15. Jesi li, za vrijeme odrastanja, puno vremena provodila koristeći medije poput televizije, kompjutera, tableta ili mobitela?
Kada sam bila mlađa - eventualno televizor, ali rijetko, iskreno. Sada puno više.
16. Kakav sadržaj si gledala na televiziji?
Većinom samo filmove, crtiće i serije.
17. Provodiš li danas puno vremena koristeći medije?
Najviše koristim društvene mreže - *Instagram, Facebook, Snapchat, YouTube*.

18. Kakav sadržaj gledaš na tim platformama?
Pa na *YouTubeu* najčešće gledam videe, čak i neke edukativne. Pratim dosta “našu” ali i stranu *YouTube* scenu. Na *Instagramu* pratim modne blogerice jer mi daju inspiraciju što odjenuti, kao i profile svojih prijatelja.
19. Jesi li, za vrijeme svog odrastanja, primijetila da je određen tip ženske ljepote u medijima prikazan kao “idealni tip žene”?
Kad sam bila mala nisam baš to shvaćala, sada shvaćam. Kada bi gledala neke filmove bilo bi mi jasno da postoji taj tip žene koji je predstavljao “savršenu žensku ljepotu” koji je valjda podsvjesno utjecao na mene.
20. Možeš li ga opisati?
Pa vitko tijelo, prije su bile popularnije manje grudi, uzak struk i naglašeni bokovi. Lijepe crte lica su se često isticale, to je to koliko se sjećam.
21. Misliš li da je taj prikaz ženske ljepote utjecao na tebe dok si odrastala?
Mislim da je utjecao, ali se tada nisam toliko obazirala na način na koji je netko prikazan u filmovima, serijama itd. Ali danas je to sve različito, danas se svugdje ista forma žene provlači kroz medije. Samo jedan vrlo određen tip žene je “savršen” i to puno više utječe na mene. Danas je teško izbjeći medije te na koju god društvenu mrežu odeš vidjet ćeš taj tip žene, mada i kroz indirektno povezane objave.
22. Kako misliš da je danas prikazan ideal ženske ljepote?
Puno je više utemeljen na fizičkom izgledu, pogotovo što se tiče tijela. Danas je savršena žena ona koja ima naglašene grudi, stražnjicu, izdefinirano tijelo... lice nekako pada u drugi plan.
23. A lice? Misliš li i da se tu slave neke određene karakteristike?
Naravno, crte lica skroz su izdefinirane - istaknute jagodice, tanka čeljust, podignute oči... zategnuto lice.
24. Gdje ga najviše viđaš?
Definitivno na *Instagramu*.

25. Osjećaš li ili si ikad osjećala pritisak izgledati tako?
U puno situacija da, teško je to izbjeći. Svatko se ponekad pita “zašto ja tako ne izgledam?”. Na kraju dana nekako shvatiš da ne možeš tako izgledati. Mislim, možda danas možeš jer postoji stvarno puno načina na koje se možeš transformirati.
26. Jesi li ikada bila nezadovoljna svojim tijelom jer ne izgledaš kao “savršena” žena prikazana u medijima? Objasni
Da, najviše u pubertetu. Govore mi - “trebaš imati naglašene grudi”, koje ja tad nisam imala. Pa su mi govorili da trebam imati ravan trbuh, a ja sam imala napuhan trbuh, što mi je dugo vremena bio baš velik kompleks. Uglavnom, tada je to stvarno puno utjecalo na mene.
27. Misliš li da je to ostavilo trajni utisak na tebe?
Trajni ne, ali je u tom periodu jako utjecalo na mene.
28. Na koji se to način manifestiralo u tvom svakodnevnom životu?
Tada sam pokušala pratiti te trendove - “Kako u 10 dana doći do ravnog trbuha”, “Kako izgledati kao ta i ta ličnost”...sve me mamilo da pokušam poromijeniti sebe. To sam tad stalno gledala - “joj kako, kako bi ja htjela imati ovakvo tijelo...”
29. Jesi li ikad razmišljala o tome da nešto promijeniš na svojem tijelu ili pokušala nešto promijeniti?
Razmišljala sam o tome. To su više bilo kompleksi vezani uz lice - od operacije nosa pa do većih usnica. Što se tiče tijela, ne, jer smatram da se to može postići tjelovježbom. Ali lice da.
30. Misliš li da se manje tvojih vršnjaka danas bavi sportom zbog sporta, a više kako bi dobro izgledalo?
Definitivno.

31. Jesi li se u trenucima nezadovoljstva vlastitim tijelom bila u mogućnosti obratiti obitelji ili prijateljima za savjet i što su ti rekli?
Ne, zato što smatram da nitko od njih to nebi shvatio. Svi će ti reći - “joj ne, pa ti si savršen takav kakav jesi”, ali ti to u svojoj glavi tad jednostavno ne možeš shvatiti. Jesam par puta rekla prijateljicama, ali one su na to odmahnule rukom.
32. Misliš li da bi te situacije drugačije utjecale na tebe da si mogla otvoreno pričati o tome? Vjerujem da bi, da nebi možda toliko razmišljala o tome.
33. Jesi li nekad mislila da ti obitelj i prijatelji, u takvim situacijama, govore da si lijepa zato što moraju?
Pa da, mislila sam da to govore samo kako bi prešla s te teme na neku drugu jer mislim da nitko ne želi o tome raspravljati - ili da me ne povrijede ili jer misle da je ta tema nebitna.
34. Utječe li na tebe više 10 pozitivnih ili jedan negativan komentar? Zašto?
Definitivno jedan negativan. Jer kad dobiješ pozitivan kompliment, on ne mora nužno biti istinit. Može više biti u tom trenutku prava riječ koju ćeš nekome uputiti, npr. ako je netko tužan. Kad ti netko kaže negativan komentar on na tebi ostavi puno veći trag ostavi i čitav dan razmišljaš kako bi to nešto na sebi mogao promijenit.

ULOGA SERIJE KUWTK U FORMIRANJU SVIJEŠTI O SEBI

35. Jesi čula za *reality show* “Keeping Up With The Kardashians”? Ako da, kako? Pratiš li ga?
Čula sam putem medija i ne pratim ju, ali pogledala sam par epizoda.
36. Kako si gledala tu seriju?
Pa na televiziji.

37. Što te u vezi te serije najviše privuklo, a što je zadržalo tvoju pažnju?
Najviše me privuklo to što se priča da predstavlja stvaran život poznatih. A pažnju mi je zadržalo upravo to što me zanimalo kako slavni provode taj svoj *day-to-day* i kako se razlikuje od naše svakodnevice.
38. Jel ima nešto što ti je bilo odbojno?
Ne mogu se sjetiti jer nisam toliko gledala, ali mislim da najviše česte svađe u obitelji i to što ne znaju riješiti nesuglasice na normalan način.
39. Koliko si upoznata s likovima serije i njihovim životima?
Znam skoro sve likove i znala bi reći par informacija o njima, ali nisam upoznata s njihovim životima u cijelosti.
40. Misliš li da je ova serija utjecajna među tvojim vršnjacima? Ako da, zašto?
Serija kao serija baš i ne, ali likovi jesu.
41. Na koji način su oni stekli tu svoju popularnost?
Najviše preko *Instagrama* i zbog tog nekog “idealnog” života, luksuza...
42. Pratiš li nekoga od njih na *Instagramu*?
Prije jesam, sad više ne.
43. Zašto?
Dosadio mi je monoton sadržaj koji konstantno objavljuju.
44. Kakav je to sadržaj?
Uglavnom bogat život, luksuz, moda, skupe stvari.
45. Jesi li upoznata s načinom na koji su prikazane protagonistice i njihov fizički izgled?
Uglavnom kao savršene - uvijek sredene od glave do pete, ne viri im ni jedna dlaka, sva je uvijek “tip-top”. Na *Instagramu* također - to mi je dosta daleko od stvarnosti.

46. Jesi li primijetila da se njihov izgled i stil života promijenio od početka snimanja?
Naravno, skoro sve su se fizički promijenile kao i njihov način oblačenja.
47. Koje su promjene, po tebi, bile najekstremnije i najrelevantnije?
Definitivno te neke promjene na licu i tijelu - plastične operacije.
48. Misliš li da se u seriji otvoreno govori o estetskim operacijama i njihovom utjecaju?
Ne, one sve šute o tome i ne žele priznati da se radi o operacijama, već se ponašaju kao da su one jednostavno stvorene takve - "savršene". Nikada nisu javno pričale o tome da su napravile neku plastičnu operaciju, iako ima vidljivih promjena koje se ne mogu postići bez toga.
49. Misliš li da je njihov izgled postao novi ideal ženske ljepote? Ako da, na koji način?
Mislim. Jedno vrijeme je Kim Kardashian bila uzor mnogima - njezine grudi, njezina stražnjica...sve je to dosta utjecalo na ostale i ona je bila smatrana "božicom ljepote". Kako su se vremena promijenila - sada je Kendall "bolja" jer je opet postalo popularno biti *fit*, zadržati prirodnu ljepotu, ali imati nešto naglašeno.
50. Osjećaš li ili si ikad osjećala pritisak izgledati poput Kardashian sestara?
Definitivno jesam jer mediji to konstantno vrte i nameću, to je stvarno teško izbjeći. U par situacija sam htjela imati savršeno tijelo ili lice, sve naglašeno. Ali, kako dani odmiču, to mi je sve više odbojno.
51. Zbog čega?
Odbojno mi je da to što se kroz javnost konstantno provlači jedna te ista slika savršenog ženskog izgleda. Prvo je ta žena trebala imati obline, onda to više nije valjalo. Pa je trebala biti mršava i *fit*, onda opet to nije valjalo. Stalno se vrti nešto novo i, ako netko dođe do trenutno idealnog tijela, ono će za par mjeseci opet biti sasvim suprotno.
52. Misliš li da danas tvoje vršnjakinje teže ka postizanju tog "Kardashian izgleda"?
Većina njih. Žele naglasiti što se može postići vježbanjem. Skoro sve moje poznanice mojih godina okrenule su se vježbanju kako bi dobile taj *fit* izgled - trbušnjaci, naglašena stražnjica, bokovi, uzak struk...malo starija generacija već podliježe plastičnim operacijama.

53. Misliš li da je djevojci tvojih godina takav izgled lagano za postići i održavati? Objasni. Teško ga je postići ako nemaš kontinuitet u vježbanju, a još teže zadržati.
54. Misliš li da ih pokušavaju imitirati u ranijoj dobi nego prije i da im to nabija komplekse? Definitivno.
55. Jesi li primijetila promjenu u životnom stilu protagonistica?
Koliko ja znam, Kim prije nije živjela bogato već je s vremenom stekla slavu i luksuz, obogatila se. Nosila je normalne stvari, a danas nosi skupe stvari i sve se promijenilo.
56. Misliš li da djevojke imitacijom “Kardashian izgleda” pokušavaju doći do njihovog luksuznog životnog stila?
Mislim da da, jer danas cure misle ako izgledaju savršeno, izdefinirano i ispunjavaju uvjet “savršenog izgleda”, da će time postići i luksuz. Možda da će steći neku popularnost i preko toga doći do luksuza.
57. Misliš li da je moguće ili lakše postati “celebrity” djevojkama koje naprave estetske zahvate kako bi se prilagodile spomenutom standardnu ljepote? Misliš li da djevojke tvojih godina tome teže?
Mislim da da, da se tako počinje. Da danas moraš promijeniti sebe isvoj izgled kako bi mogao dobiti *followere* i popularnost.
58. Misliš li da bi se pravilnim korištenjem tako velike platforme mogle postići neke konkretne promjene u društvu?
Mislim da ovako ne šalju baš najbolje poruke mlađim generacijama koje su nesigurne, pogotovo djeci od 13-14 godina koja su u pubertetu kada se javlja najviše nesigurnosti. Mislim da bi trebale stavljati pozitivnije poruke, iako one same po sebi kao jesu *body positive*. Mislim da one to više tako predstavljaju, ali skroz su se promijenile kako bi mogle biti sigurne, zadovoljne i slaviti svoje tijelo. Mogle bi više promovirati prirodna tijela i slati poruku da je sve ok. Ja definitivno nisam protiv toga da se nešto promijeni, ali mislim da bi se možda više trebalo promovirati nešto prirodno.

59. Misliš li da estetski pothvati donose dugoročno zadovoljstvo ili samo privremeno?
Ne smatram da je dugoročno. Kao što sam rekla - trendovi se mijenjaju i savršen izgled se mijenja. Mislim da osoba koja jednom to napravi neće postići neku dugoročnu sreću već će htjeti još više i, kako se trendovi dalje mijenjaju, će se i ona htjeti sve više promijeniti.
60. Jesi li se ikada osjećala manje privlačno svojim vršnjacima ili ugroženo od strane djevojaka koje teže “Kardashian izgledu”, zato što ti ne izgledaš tako?
Znalo se par puta dogoditi jer uvijek su one skretale neku pažnju. Normalno, kad si u nekim godinama odrastanja, pitaš se zašto one dobivaju tu pažnju, a ti ne možeš dobiti ni trunku toga.
61. Misliš li da je to ostavilo trajan trag na tebi?
Da, negativan.

Ž6

OSOBNNA PITANJA

1. Koliko imaš godina?
20.
2. Gdje si odrasla?
Zagreb-Zagorje.
3. Čime se trenutno baviš?
Učim.
4. Što studiraš?
Veterinu.
5. Od koga se sastoji tvoja obitelj?
Mama, tata, baka, tetka i bratić.
6. Jesi li bliska s obitelji?
Da.
7. S kim si najbliža?
Sa svima, ali to s kim sam najbliža ovisi o situaciji i trenutku.
8. Kome se najčešće obraćaš za savjet?
Najviše mami i tati.
9. Kakav je tvoj odnos s prijateljima?
Svi moji najbolji prijatelji su ljudi s kojima se družim preko 10 godina, s nekima skoro 20. Moji novi prijatelji zapravo i nisu toliko novi jer su svi s početka srednje - kraja osnovne škole.
10. Misliš li da se možeš obratiti prijateljima imaš neki problem?
Da.

11. Kada imaš neki problem hoćeš li se prije obratiti prijateljima ili roditeljima?
Najboljoj prijateljici, al čak i u teškim situacijama i dalje odem mami i tati.
12. Jesu li mišljenja tvoje obitelji i prijatelja imala velik utjecaj na tebe tokom odrastanja?
Da.
13. Misliš li da te to oformilo u osobu kakva si danas?
Mislim, pogotovo mama.

UTJECAJ MEDIJA NA PERCEPCIJU

14. Jesi li, za vrijeme odrastanja, puno vremena provodila koristeći medije poput televizije, kompjutera, tableta ili mobitela?
Da, najčešće sam koristila televiziju, a kasnije i mobitel.
15. Kakav sadržaj si gledala na televiziji?
Jako puno filmova.
16. A na mobitelu?
Društvene mreže. *Facebook*, ali dok sam bila manja na njemu sam uglavnom igrala igrice. Nisam gledala neki poseban sadržaj osim nekih smiješnih slika.
17. Provodiš li danas puno vremena koristeći medije?
Da, najčešće mobitel.
18. Kakav sadržaj gledaš na mobitelu?
Instagram je prva aplikacija koju otvorim.

19. Što gledaš najviše na *Instagramu*?
Najčešće “scrolam explore page” na kojemu stvarno ima svačega. Meni često izlaze konji kao predloženi sadržaj na, ali uz to i moda, cure, odjeća...klasika.
20. Jesi li, za vrijeme svog odrastanja, primijetila da je određen tip ženske ljepote u medijima prikazan kao “idealni tip žene”?
Da, lijepo lice u što spadaju velike oči, mali nos i velika usta. Za poprsje nikad nije bilo toliko bitno je li veće ili manje, ali je *glass hour* oduvijek bio poželjna ženska figura.
21. Je li to jako utjecalo na tebe dok si odrastala?
Da. Ali mislim da ne samo na mene i da su sve djevojke htjele biti mršave s lijepim nogama, trbuhom, bokovima - točno kako je bilo prikazano na televiziji. Ali to mi nije dolazilo u glavu sve do 7.-8. razreda.
22. Misliš li da je ideal ženske ljepote kakav je danas prikazan u medijima drugačiji nego prije i misliš li da se on puno promijenio?
Mislim da nije ništa drugačije, samo to što je danas došao taj “plus size”, iako ja ne vidim da ga se previše prikazuje.
23. Misliš da se ista vrsta žene i danas smatra idealnom ljepoticom?
Mislim da je još gore. Prije, dok sam gledala sve te glumice i ljepotice, nije bilo toliko striktno. Na filmu si mogao vidjeti veći trbuh i prirodnije lice - gledala sam neki dan jedan *podcast* i u njemu je bila skupina od tri dečka iz L.A.-a koja su razgovarala o tamošnjem životu i djevojkama. To je hodajući *Instagram*, nema više prirodnog. Meni je najveći primjer neprirodnog moja mama koja isto ima umjetne grudi.
24. Gdje ga najviše viđaš takav tip žene i možeš li ga opisati?
Nije ni prije bila toliko televizija, časopisi su super primjer toga jer i tada, prije deset godina, i sada rijetko koja slika nije *photoshopirana*. Danas je to nešto manje primjetno na televiziji, ali na serijama i filmovima i dalje vidim da te cure ne izgledaju privlačno kao na *Instagramu*.

25. Osjećaš li ili si ikad osjećala pritisak izgledati tako?
Od strane društva ne, ali nekako ti to dođe do podsvijesti dok listaš, gledaš pratiš. Iako ja danas, da ostanem zdrava, pratim jako puno *Instagram* profila koje *exposeaju* neprirodno, iskreno zabavlja me to. Mislim da je imalo utjecaj na mene definitivno.
26. Jesi li ikada bila nezadovoljna svojim tijelom ili licem jer ne izgledaš kao taj “savršeni” tip žene koji susrećeš u medijima? Objasni
Da, još uvijek često osjećam da bi trebala imati određeni tip trbuha, nogu...ali nisam nezadovoljna i pokušavam se prihvatiti jer nikad neću izgledati kao netko drugi. U biti ni te cure ne liče više na sebe, ali ponekad se osjećam kao da bi neke stvari trebale biti drugačije.
27. Jesi li ikad razmišljala o tome da nešto promijeniš na svojem tijelu ili pokušala promijeniti?
Krenimo od vježbanja - ne samo da sam imala pritisak od medija. Da se razumijemo, ja sam aktivna otkako znam za sebe, nikad nije bilo zbog određenog načina izgleda već zbog zdravlja i kondicije, jer sam jahala. Ali s nekih 16 godina prevagnulo je to da moram izgledati na određen način i to od strane mame - tjerala me u teretanu. Što se lica tiče - povećala sam usne. Napravila sam ih prije pet mjeseci, stavila sam jedan mililitar hijalurona i to kod moje kume, koja je kirurg, jer sam znala da nema šanse da me unakazi. Jedan mililitar trebao bi biti puno, ali kad hijaluron staviš prvi put, tijelo se na njega još uvijek nije naviklo pa ju brzo disolvira hijaluronsku kiselinu. A da ne pričam o tome koliko boli. Najbolje mi je kad cure to naprave i negiraju - ja, kad sam povećala usne i netko bi mi dao kompliment na temelju njih, sam odmah govorila da mi to ne govore i da sam zapravo “napravila” usta. Ne znam zašto ljudi to negiraju i zašto ne pričaju o tome koliko je to bolno. Mene je toliko boljelo da je to bilo katastrofa, mislila sam da više nikad neću ići. Ali nakon dva tjedna, kada splasnu, vidiš da će i dalje ostati tako male, to ti dođe do glave i hoćeš ići ponovo - što bi ja odmah napravila da nije bilo karantene. Nisam ponovo išla i još uvijek razmišljam hoću li ponovo ići ili ne, jednostavno mi nisu toliko bitne. Nije kao da svaki dan razmišljam o tome, shvatila sam da nije “big deal”, tako da možda opet odem ,a možda i ne.

28. Znači nisi imala kompleks po pitanju svojih usana već te samo zanimalo kako bi izgledale?

Da.

29. Misliš li da estetski zahtjevi imaju dugoročan utjecaj na zadovoljstvo i samopouzdanje? Ja sam jako dugo razmišljala o tome. To je zahvat koji traje 15 minuta, a rezultati traju dva mjeseca - pitanje je što ćeš nakon toga. Ja sam o tome razmišljala i nagovarala mamu preko godinu dana, meni je to svako malo bilo u glavi, tako da možda ipak je bio mali kompleks.

30. Kada si odlučila da ipak to želiš?

Da nije bilo maminog dopuštenja vjerojatno ne bi to napravila ni s 25. Ne samo da mi je dala dopuštenje već je odigrala i tu ulogu osobe koja je nazvala doktora. Godinu dana sam razmišljala o tome i to mi je okupiralo mozak. Ako je i drugim curama to svaki dan u glavi kao meni, onda je to jedini način da saznaju.

31. Misliš li da su estetski zahvati nešto što je aktualno među tvojim vršnjakinjama?

Da, moje prijateljice uopće ne razmišljaju o tome i ne pada im na pamet, tako da one na mene nisu imale nikakav utjecaj po pitanju toga. Često s njima o tome razgovaram jer uopće nisu opterećene s tim. Znam cure koje su radile neke stvari već sa 16, nos na primjer.

32. Znaš li koji su njihovi razlozi za to?

Prije su bile nesigurne, a sad su sigurne u sebe.

33. A njihovi roditelji?

Na poznajem ih toliko dobro, ali očito su morali biti suglasni jer su bile maloljetne. Možda su im "skakali po živcima" kao ja svojim roditeljima pa su morali dopustiti. Meni mama sad govori: "prvi put sam ti dozvolila, nazvala, napravila si i sad nema više, moraš si dalje sama", jer ja svoja usta nisam ni platila. Sad sam prepuštena sama sebi. Trebala sam ići na još jednu korekciju za koju sam se sama trebala dogovoriti, ali ništa nisam poduzela po pitanju toga pa mislim da ih možda i ne želim toliko. Ali mislim da, kada to stvarno želiš i misliš da je to rješenje tvojih problema, trebaš probati. Al ja stvarno mislim da nije, to je moj konačan odgovor.

34. Misliš li da bi to shvatila da nisi napravila korekciju?
- Mislim da je bila dobra lekcija, nisam ništa loše dobila iz tog iskustva. To se danas, pogotovo u Hrvatskoj, čini kao: “napravila je usta, ajme”. Vani to nije tako jer se radi o stvarno malom zahvatu, ništa posebno. Jedino to što boli, nisam imala pojma da toliko boli. Nos je već druga stvar jer ideš pod nož, to se ni ja ne bi usudila.
35. Misliš li da je u Hrvatskoj to zato što sve više djevojaka odlazi kod ljudi koji imaju licencu za hijaluronske tretmane, ali nisu plastični kirurzi pa rezultat estetske korekcije ne ispadne najbolji?
- Mislim da je to istina, 90% cura to napravi kod zubara jer je jeftinije. Moja kuma je specijalizirani plastični kirurg, kum mi je otorinolaringolog i stvarno ne bi išla kod nikoga drugoga. Oboje se bave estetskim zahvatima. Ali prijateljica od moje tetke to radi kod zubara i izgleda grozno. Bitno je uložiti jednak trud koliki se ulaže u sam postupak u temeljito informiranje njemu. Ja sam čitavu godinu istraživala gdje se to može napraviti, kakvi hijaluroni postoje, kakve metode postoje, kakve injekcije postoje, sve kako bi bila sigurna da je to to. Nije bilo bez veze. To sve ovisi od cure do cure i mislim da se ne bi stavila u isti par cipela s curama koje gledam po gradu, koje su također napravile korekciju usana. Em nisam napravila velika usta, em nije bilo govora o tome do mjesec dana prije korekcije, pa me mama iznenadila s tim. Kada mi je napokon rekla da će mi dopustiti, ja sam nju neko vrijeme pokušala odgovoriti jer sam se prepala da će me “poružniti”. Jer, kako gledam te cure, sve je to previše. Usne su im ogromne, pretjerane i neravne. Imam osjećaj da nisu uložile nimalo truda i izgledaju kao godinu dana nisu jele ručak kako bi uštedjele za nove usne.
36. Želiš li reći da danas cure pod svaku cijenu žele povećati usne, nevažno o tome kako će to izgledati, samo zato što je to danas postao trend?
- Mislim da se radi upravo o tome. Svi to vide, koliko samo reklama mi iskače dok čitam o tome - svakakve klinike, svakakvi zubari. Cura koja ne zna o tome sigurno klikne. Ja ni ne znam koliko dođe mililitar hijalurona tako da, tko zna kakve su to cijene, kakvi su to zahvati i tko to radi. Al eto, ja sam očito isto podlegla tome.

37. Jesu li ti mama i tata različito reagirali kad si im spomenula da bi htjela povećati usne? Mama je odmah usporedila to s curama koje je vidjela u gradu, koje su već povećale usne. Pošto mama živi u Zagrebu usporedila me s tim djevojkama, ali znala je kod koga idemo. Bila je jako protiv toga, ali ja sam ju uspjela nagovoriti. A tata, pošto je iz malog mjesta, prvo je pitao što će drugi reći. To mu je bila najveća briga. Ne hoće li to dobro izgledati i to me rastužilo.
38. A što su ti prijatelji rekli? Rekli su mi da sam lijepa kakva jesam, što sam sigurna da svaka cura dobije od svojih prijatelja kad saopći takvu vijest. Još su me manje podržavali od roditelja.
39. Pomisliš li nekad da ti obitelj i prijatelji govore da si lijepa zato što moraju? Da, to još uvijek mislim.
40. Utječe li na tebe više 10 pozitivnih ili jedan negativan komentar? Zašto? Jedan negativan. Moje prijateljice jako me podržavaju i svaki dan si dajemo komplimente. Da mi one daju negativan komentar ne bi me toliko smetalo, ali od nekog drugog da.
41. Misliš li da se obazireš više na negativne komentare ljudi koje nužno ne poznaješ jer misliš dati prijatelji daju komplimente zato što moraju? Ne nužno zato što moraju već, kad upoznaš ljude, uvijek razmišljaš o dojmu koji ostavljaš na njih.

ULOGA SERIJE KUWTK U FORMIRANJU SVIJEŠI O SEBI

42. Jesi čula za *reality show* "Keeping Up With The Kardashians"? Ako da, kako? Jesam. Imala sam 11-12 godina kad sam prvi put pogledala epizodu. Otkad znam za sebe imamo MaxTV i na njemu program *E!* na kojemu je išla ta serija. Samo sam nabasala na nju.

43. Pratiš li ga?

Više ne, prije jesam. Jedno vrijeme mi je *E!* bio stalno uključen i stalno sam ga gledala. Neke epizode sam čak znala pogledati i po nekoliko puta, ne znam zašto. Bilo mi je jako zanimljivo, ali ne zato što su mi one bile super već zato što se nisam mogla načuditi.

44. Što te najviše privuklo kod te serije?

Sad se pokušavam prisjetiti kako i kada sam prvi put saznala da je Kim napravila porno uradak jer se ne mogu sjetiti je li to bilo prije ili nakon što sam krenula gledati seriju, pa me zanimalo tko je ta Kim. One sad definitivno nisu iste kakve su bile na početku serije. Sjećam se još male Kylie i Kendall. Prije su bili zabavna obitelj i zabavan je bio način na koji su funkcionirali dok danas to više nije isto. Sjećam se Khloe kojoj sam se mogla smijati na svaku riječ. Mislim da je to razlog zbog kojeg sam prestala gledati, jer od 2014./15. nisam čula niti jednu pametnu stvar koja je izašla iz njihovih usta.

45. Jesi li primijetila da se njihov životni stil promijenio od početka snimanja pa do sad?

Na društvenim mrežama pratim samo Kendall. Mislim da su rasle zajedno s *Instagramom* i da su na njemu postavile standarde. Prije je bilo *prenkova*, putovanja, npr. Bali i takve stvari. Bili su zabavni i funkcionirali kao jedna obitelj. Onda su počele biti sve užtogljene - počnimo od Kylie i Kendall. Počele su biti skroz drugačije, mislim da je to sve zbog *Instagrama*. Mislim daje Kim prva postavila jako visoke standarde i da su ju ostale počele pratiti.

46. Jesi li primijetila da se njihov izgled promijenio od početka snimanja pa do sad?

Iskreno izgled sam još najmanje primijetila. Sjećam se da sam prije pratila Kylie na *Vineu* i da mi je bila odlična. Što se izgleda tiče - zadnje što sam vidjela je objava od Khloe koja je grozna jer tako ne izgleda. Kad si je Kylie napravila usta, to je bilo doslovno revolucionarno - što se tiče samog trenda, šminke, svega. Mislim da mi najgora stvar nije to što su se promijenile već to što nijedna o tome ne priča, nitko nije dao niti jednu izjavu o tome. Sjećam se *papparazzi* slika celulita od Kim s plaže u Meksiku, na njenoj stražnjici za koju ne znam kako bi mogla biti prirodna. Mene to više živcira i zato sam ih odlučila otpratiti - do *photoshopa* koji je nerealan, jer nemoguće je da netko nema pore.

47. Misliš li da je njihov izgled postao novi ideal ženske ljepote? Ako da, na koji način?
Definitivno. Opet ću se referirati na ovaj *podcast* koji gledam. Sve cure koje su došle u taj *podcast* izgledaju kao one - crna duga kosa, zategnute oči, napumpana usta i velika stražnjica. I u svakom *podcastu* je bilo kao: “Kardashianke su boginje”. Ja mislim da one vode čitavu Ameriku, odnosno Kaliforniju.
48. Misliš li da ih tvoje vršnjakinje fizički imitiraju?
Mislim da jesu jer sve su iste, osim ruskinja. Neću lagati, sama često razmišljam o tome što bi “radila” na sebi, ali ne zato što želim izgledati kao one već zato što razmišljam o tome kako bi mogla izgledati drugačije i bolje. Ruskinje su meni još gore od njih. Imaju plavu kosu, velike oči, ogromne grudi, mali trbuh, tanke nožice... one su meni gore od “Kardashianki” koje su još malo “curvy”, ove izgledaju kao slovo P.
49. Osjećaš li se nekad kao da bi trebala izgledati poput njih?
Da. Obrisala sam *Instagram* jer sam o svakoj slici razmišljala po tri dana prije nego bi ju stavila upravo zbog toga što sam mislila da moram izgledati na određen način na svakoj slici. Danas, kad stavljam sliku na svoj privatni *Instagram* profil, na kojem me prati 40 ljudi od kojih svi znaju kako izgledam u živo, i dalje razmišljam o tome što ću objaviti. Mislim da jako veliki utjecaj na to kako treba izgledati na fotografijama.
50. Misliš li da je djevojci tvojih godina takav izgled lagano za postići i održavati?
Realno definitivno nije. Tko zna jel one tako izgledaju uživo. Iako, uvijek su pred kamerama, valjda izgledaju kad se srede. Mogu govoriti samo iz osobnog iskustva - kad stavim neku sliku na *Instagram* na kojoj sam se sredila i našminkala, pazim jako kako se slikam i kako izgledam. Uvijek tjedan dana nakon što sam ju objavila pitam svoje prijateljice izgledam li stvarno tako uživo i trebam li ju izbrisati. Jer iskreno ne bi voljela da me netko vidi i kaže - ona tako ne izgleda.
51. Misliš li da imaš realnu percepciju svojeg izgleda?
Kad se vidim da ispadnem ružno na nekoj slici ili u nekom videu, odmah mi je uništeno sat vremena jer razmišljam o tome.

52. Misliš li da djevojke imitacijom “Kardashian izgleda” pokušavaju doći do njihovog luksuznog životnog stila? Jel misliš da se na taj način može postati “celebrity”?
- Da, mislim da određene djevojke određenim izgledom dobivaju publiku. Ima jedna na koju sam nabasti i pogledala sam možda par njenih videa na *YouTubeu*. Ona i njezina prijateljica na istu su shemu - savršena kuća, lijepi dom, lijepa soba u kojoj snimaju, lijepa kosa...one su lijepe i automatski imaju publiku.
53. Misliš li da je moguće ili lakše “uspjeti” i dobiti platformu na društvenim mrežama djevojkama koje naprave estetske zahvate kako bi se prilagodile spomenutom standardnu ljepote? Objasni.
- Ja znam da se to ne dobije, ne znam misle li one da su promjenom izgleda odmah atraktivnije drugima i da drugi odmah misle da im je život posložen, jer to nije tako. Kada sam napravila usta apsolutno ništa se nije promijenilo i nebi ni da si napravim “ne znam što još”.
54. Jesi li se ikada osjećala manje privlačno svojim vršnjacima ili ugroženo od strane djevojaka koje teže “Kardashian izgledu”, zato što ti ne izgledaš tako?
- Više se osjećam ugroženo kad je neka djevojka smiješna.

OSOBNNA PITANJA

1. Koliko imaš godina?
19.
2. Gdje si odrasla?
U Zagrebu.
3. Čime se trenutno baviš?
Završila sam prvu godinu fakulteta i tražim posao.
4. Na kojem fakultetu?
Na fakultetu Hrvatskih studija.
5. Od koga se sastoji tvoja obitelj?
Mame, tate i dva starija brata.
6. Jesi li bliska s obitelji?
Jesam.
7. S kim si najbliža?
S braćom.
8. Zašto?
Zato što su mi najbliži u godinama, najbolje se slažemo, imamo najsličnije stavove, možemo dijeliti iskustva i izvlačiti jedni druge iz nevolja.
9. Misliš li da te tvoj odnos sa sestrom oblikovao u osobu kakva si danas?
Da.
10. Misliš li da se možeš obratiti svojoj obitelji ako imaš neki problem?
Mogu, ali mislim da nisam tip osobe koji to radi. Prvo bi otišla prijateljima.

11. Kakav je tvoj odnos s prijateljima?
Imam jednu skupinu iz srednje škole, ali i pojedine prijatelje s fakulteta, s kvarta i tako.
12. Jesu li mišljenja tvojih prijatelja imala velik utjecaj na tebe tokom odrastanja?
Da, ali više obitelj u tom smislu.
13. Danas, kad si odrasla osoba, uzimaš li i dalje njihova mišljenja kao relevantna?
Danas sam izgradila svoje razmišljanje.

ULOGA MEDIJA U STVARANJU SVIJEŠTI O SEBI

14. Jesi li, za vrijeme odrastanja, puno vremena provodila koristeći medije poput televizije, kompjutera, tableta ili mobitela?
Da, ali mislim da prosječno puno. Ne pretjerano. U osnovnoj školi TV, a srednjoj mobitel.
15. Kakav sadržaj si gledala na televiziji?
U osnovnoj *Disney Channel* svaki dan, ali i neke serije, npr. *Zabranjenu ljubav*. A u srednjoj na mobitelu *Snapchat* i *Instagram*.
16. Provodiš li danas puno vremena koristeći medije?
Da, ali manje nego u srednjoj. Obrisala sam *Snapchat*, koristim najviše *Instagram* i *WhatsApp*. *Facebook* danas najviše koristim u traženju posla.
17. Što gledaš najviše na *Instagramu*?
Ne pratim slavne, ali nekad odem na tražilicu gdje su predložene objave, pa gledam ljude kako se djevojke šminkaju, ali to je to.

18. Jesi li, za vrijeme svog odrastanja, primijetila da je određen tip ženske ljepote u medijima prikazan kao “idealna žena”?
- Da, to znam po *Disney Channelu*. Najpopularnija cura uvijek bi bila lijepa, našminkana, ispeglana, dotjerana. A neka cura koja je glumila “luzericu” - ona bi bila u nekoj širokoj odjeći, kao nekoj kripti, raščupane kose, bez šminke... Tako da smatram da su se na *Disney Channelu* djevojke koje koriste šminku i imaju sjajilo na usnama uvijek prikazivale kao lijepe i poželjne.
19. A tijelo i lice?
- Da, nikad neka punašna cura ne bi mogla biti popularna. Uvijek bi deblja cura glumila “luzericu”.
20. Jesi li u to vrijeme sebe smatrala manje lijepom zbog tih ženskih figura?
- Mislim da ne toliko jer sam uvijek imala građu tijela koja je bila “poželjna”. Uvijek sam bila mršave građe, tako da me nije to toliko brinulo. Ali nikad nisam mislila da sam zbog toga savršena ili da bi trebala biti glumica ili model. S druge strane nisam nikad ni pomislila “Jo, jadne deblje cure”. Jednostavno uopće nisam razmišljala na taj način.
21. Misliš li da je ideal ženske ljepote kakav je danas prikazan u medijima drugačiji nego prije i misliš li da se on puno promijenio?
- Sigurno, prije nije bilo toliko popularno imati veliku zadnjicu, a sad je. Usta popunjena s hijaluronom isto nisu bila toliko popularna, nekada su samo stavljali silikone, ovo je neki novi trend.
22. Gdje ga najviše vidiš?
- Najviše na *Instagramu*. Ima dosta tih modela koje mi izlaze kao predložene, kako bi ih počela pratiti. Sve su savršene - savršen struk i obline.
23. Osjećaš li ili si ikad osjećala pritisak izgledati tako?
- Kada vidim neke cure, npr. modele koji vježbaju, odmah mi je u glavi da i ja moram početi vježbati kako bi mi se učvrstilo tijelo. Ali to opet ne utječe toliko na mene jer znam da je dosta toga *photoshop*.

24. Znači ne smatraš da su ti moderni trendovi u izgledu tijela nabili nesigurnosti?
Pa što se tiče tijela, baš i ne. Nabili su mi komplekse po pitanju zubiju, uvijek sam htjela imati savršene zube.
25. Jesi li ikad razmišljala o tome da nešto promijeniš na svojem tijelu ili pokušala promijeniti?
Pa zube da, nosim aparatić da budu ravni. Išla sam jedno vrijeme u teretanu kako bi si učvrstila i povećala stražnjicu, ali odustala sam nakon nekog vremena jer mi se više nije dalo.
26. Jesi li se u trenucima nezadovoljstva vlastitim tijelom bila u mogućnosti obratiti obitelji ili prijateljima za savjet i što su ti rekli?
Obitelji ne. Moji roditelji su više “stara škola” i znala sam da će im sve u tom smislu biti glupo. S prijateljima da jer svi prate iste trendove. Braća su isto uvijek bila isto u trendu, ali nikad nismo pričali o tome.
27. Utječe li na tebe više 10 pozitivnih ili jedan negativan komentar? Zašto?
Pa 10 komplimenata jer je više, a ovaj jedan negativni neće toliko doprijeti do mene jer mi je jasno da ne vole svi sve i to je normalno.

ULOGA SERIJE KUWTK U FORMIRANJU SVIJEŠTI O SEBI

28. Jesi čula za *reality show* “Keeping Up With The Kardashians”? Ako da, kako? Pratiš li ga?
Čula sam, u osnovnoj su školi cure iz razreda pričale o tome. Ali ne pratim, nisam nikad gledala.
29. Izlazi ti li na društvenim medijima sadržaj vezan uz seriju?
Pa sama serija ne, ali neki “memovi” da.
30. Bi li rekla da si na temelju toga upućena u to što se događa u seriji?
Pa na temelju toga da. Oni prate tu obitelj, uvijek je neka drama i neki skandal. One se svađaju, problemi oko dečkiju...mogu pretpostaviti.

31. Koliko si upoznata s likovima serije i njihovim životima?
Pa, onako, površno. Znam da prve tri sestre i brat imaju istoga oca. Otac od Kendall i Kylie je sada postao žena. Znam da Kylie ima dijete s Travis Scottom, a da je Kim s Kanyeom i imaju nekoliko djece.
32. Jesi li upoznata s načinom na koji su prikazane protagonistice i njihov fizički izgled?
Prikazane su kao savršene djevojke koje bi trebal biti ideal - savršena tijela, život bez problema... Jedini problemi su im u koliko sati će im biti manikura i takve stvari.
33. Jesi li primijetila da se njihov izgled promijenio od početka snimanja pa do sad?
Znam da su si povećale stražnjice, možda i grudi. Kylie je povećala usta. Ne znam kako je Kylie prije izgledala, ali vidjela sam slike i meni to ne izgleda kao ista osoba.
34. Misliš li da se u seriji otvoreno govori o estetskim operacijama i njihovom utjecaju?
Ne, to se samo dogodi i nitko ne priča o tome, nije bitno.
35. Misliš li da je ova serija utjecajna među tvojim vršnjacima?
Mislim da je, ali ne znam. Od mojih prijateljica nitko to ne gleda i nikad nisu pričale o tome. U Hrvatskoj to možda nije toliko izraženo, ali u Americi sigurno.
36. Misliš li da danas tvoje vršnjakinje teže ka postizanju tog "Kardashian izgleda"? Misliš li da neke djevojke pokušavaju imitirati taj izgled? Ako da, gdje si to uočila?
Da, svi ti modeli, pjevačice, glumice, svi su si povećali stražnjice. Ne znam otkud je došao taj trend, možda baš od Kim.
37. Misliš li da je njihov izgled postao novi ideal ženske ljepote?
Mislim da da.
38. Misliš li da ljudi oko tebe rade estetske promjene, ili si samo osjetila pritisak da moraš izgleda kao jedna od protagonistica spomenute serije?
Ne, u redu mi je ako to netko napravi jer to želi, ali ja nikad nebi htjela imati nešto umjetno u sebi.

39. Misliš li da je djevojci tvojih godina takav izgled lagano za postići i održavati?
Mislim da nije, treba imati novaca za to. Ne može si netko tko jedva ima novaca za kruh baš to priuštiti.
40. Misliš li da postoji trud u postizanju i održavanju takvog izgleda od strane tvojih vršnjakinja?
Da, pogotovo zbog načina na koji se slikaju na *Instagramu*, sve se slikaju kao one.
41. Misliš li da djevojke imitacijom “Kardashian izgleda” pokušavaju doći do njihovog luksuznog životnog stila?
Ne znam.
42. Misliš li da je moguće ili lakše postati “celebrity” djevojkama koje naprave estetske zahvate kako bi se prilagodile spomenutom standardnu ljepote? Misliš li da djevojke tvojih godina tome teže?
Mislim da je, da su mladi sve ljeniji i gledaju kako će lakše zaraditi pa idu u tom smjeru: “Ako može netko od 10 godina biti *YouTuber*, mogu i ja biti model i imati plaćene oglase na slikama.” Mislim da dosta njih to želi.
43. Primjećuješ li da se pomaknula dobna granica za to?
Da, te cure sve su mlađe i mlađe.
44. Jesi li se ikada osjećala manje privlačno svojim vršnjacima ili ugroženo od strane djevojaka koje teže “Kardashian izgledu”, zato što ti ne izgledaš tako?
Možda ponekad, ali znam da ima dečkiju kojima se to i sviđa i onih kojima se ne sviđa. Nismo svi jednaki i mislim da se ne bi trebali osjećati ugroženim od strane toga, jer svatko ima svoj ukus.

SAŽETAK I KLJUČNE RIJEČI

Osnovna svrha istraživanja provedenog u ovom radu ukazati je na dugoročni utisak koji medijska reprezentacija ženskog ideala ostavlja na mlade djevojke. Istraživanje je napravljeno radi boljeg razumijevanja načina na koji ispitanice percipiraju medijski utjecaj i njegovu povezanost sa stvaranjem svijesti o sebi i svojem tijelu. Uz to što detaljno obrađuje glavnu temu, a to je uloga koju serija *Keeping Up With the Kardashians* i njezine glavne protagonistice imaju na stvaranje samopredodžbe i svijesti u vlastitom tijelu kod mladih djevojaka, u ovom radu obrađene su i druge srodne teme poput učestale promjene standarda ženske ljepote, sve strože medijske agende lijepog izgleda nametnute mladim ženama i posljedice dugoročnog izlaganja mladih *celebrity* utjecaju i drugom srodnom sadržaju. U njemu su korišteni brojni znanstveni članci i istraživanja koja se bave utjecajem medija na osobe u predadolescentskom i adolescentskom razdoblju te koje spadaju u skupinu „mladi odrasli“, promjenom standarda ženske ljepote i promjenom pojma „slava“ i „slavan“ (engl. *Celebrity*) kroz vrijeme te literatura potrebna za oformljavanje pitanja korištenih u polustrukturiranom dubinskom intervjuu na uzorku N=7, kod ispitanica u dobnom razredu 16-20. Glavni zaključci istraživanja ukazuju na važnost obitelji i neposredne okoline u interpretaciji medijskih poruka i stvaranje svijesti o vlastitom tijelu, ali i opasnosti koju donosi izlaganje određenom, naizgled nevinom, medijskom sadržaju. Na kraju, zaključak rada predlaže uvođenje tema estetske kirurgije, ideala ljepote i mentalnog zdravlja mladih u dnevnu agende javnog diskursa. Najveći doprinos rada je potencijalno osvješćivanje o šteti koju uzrokuje nekontrolirano izlaganje medijima, pogotovo kod članova društva koji još nisu svjesni njihovih potencijalnih utjecaja.

Ključne riječi: samopredodžba, svijest o sebi, mediji, uloga, sadržaj, *Keeping Up With the Kardashians*, *celebrity*

ABSTRACT AND KEYWORDS

The main purpose of the research conducted in this paper is to point out the long-term impression that the media representation of the female ideal leaves on young girls. The research was done to better understand the way respondents perceive the impact of the reality show „*Keeping Up With the Kardashians*“ and its connection to creating awareness about themselves and their body. This paper also addresses other related topics such as the frequent change in the standard of female beauty, the increasingly stringent media agenda of beauty imposed on young

women, and the consequences of long-term exposure to celebrity influence and related content. It uses literature related to the influence of the media on pre-adolescents, adolescents and young adults, changing the standard of female beauty and the term "celebrity" over time, and the literature needed to formulate the questions used in a semi-structured in-depth interview. sample N = 7, in subjects in the age class 16-20. The main findings of the research point to the importance of the family in interpreting media messages and creating awareness of their own body, but also the danger posed by exposure to seemingly innocent media content. Finally, the conclusion of the paper proposes the introduction of the topics of cosmetic surgery, the ideals of beauty and mental health of young people in the regular agenda of public discourse. The contribution of work is the potential awareness of the damage caused by uncontrolled exposure to the media, especially among members of society who are not yet aware of their impact.

Keywords: self-image, self-awareness, media, role, content, „Keeping Up with Kardashians“, celebrity